

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MASAL ÖĞRETİMİNDE İNSANCIL
(HÜMANİST) VE TEKNOLOJİK (E-KİTAP) YÖNTEMLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. ABDÜLKADİR KABADAYI

HAZIRLAYAN

FATMA KİRİŞÇİGİL DOĞAN

KONYA-2012

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	: Fatma KIRIŞÇIĞIL DOĞAN
	Numarası:	095214011010
	Ana Bilim / Bilim Dalı:	İLKÖĞRETİM/ OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tezin Adı:	: Okul Öncesi Dönemde Masal Öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) Yöntemlerinin Karşılaştırılması	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası

(İmza)

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma KIRIŞÇIĞIL DOĞAN
	Numarası	095214011010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM/OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doc. Dr. Abdülkadir KABADAYI
Tezin Adı	Okul Öncesi Dönemde Masal Öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) Yöntemlerinin Karşılaştırılması	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Okul Öncesi Dönemde Masal Öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) Yöntemlerinin Karşılaştırılması" başlıklı bu çalışma 21/06/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir KABADAYI	Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir KABADAYI	
Yrd. Doç. Dr. Ahmet N. Çalkar	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Kemal Güner	Üye	

ÖZET

Bu araştırmanın amacını, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) yöntemlerinin etkililiğini karşılaştırmak oluşturmaktadır. Bu amaçla Çumra İlçesi Abdullah Tenekeci İ.O Anasınıfına devam eden 5 yaş çocuklarına İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) yöntemleriyle masal öğretimi verilerek hangi yöntemin daha etkili olduğu araştırılmıştır.

Araştırmaya anasınıfındaki sabah ve öğlen grubundan toplam 42 öğrenci katılmıştır. Grupta 22 kız 20 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Araştırma deneysel olarak planlanmıştır. Buna göre çocuklar bir deney ve bir kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Deney grubuna, İnsancıl (Hümanist) öğretim yöntemi, kontrol grubuna da Teknolojik (E-kitap) öğretim yöntemi ile masal anlatımı uygulanmıştır. Anlatımdan önce “masal öncesi”, daha sonra “masal esnası” ve en son olarak “masal sonrası” başlıkları altında hazırlanmış beş (5) sorudan oluşan toplam on beş (15) adet basit ve sınavıcı soru çocuklara yöneltilmiştir.

“Masal öncesi” soruları, çocukların masala farkındalıklarını, hazır bulunuşluklarını ve algılarını ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla “masal öncesi” kategorisindeki sorular baz alınarak masal hakkında ne kadar bilgi sahibi oldukları sınanmaya çalışılmıştır.

“Masal esnası” soruları ise çocukların masaldan ne denli etkilendiklerini saptamak, ilgilerini sınamak, dikkatlerini ölçmek ve dinledikleri masalın akılda kalma oranını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

“Masal sonrası” soruları ile de anlatılan masalın tamamının akılda kalma oranını belirlemek, etkililiğini ölçmek, masalın ana fikrini belirlemek, alınacak dersin tespitini yapmak vb. konuları saptamak amacıyla hazırlanmıştır.

Hazırlanan her soru için 3 ana şık belirlenmiş olup şıklar; “doğru”, “kısmen doğru”, “yanlış” şeklinde sıralanmaktadır.

Verilerin analizinde Bağımsız t Testi yapılmıştır. Uygulanan yöntemler arasındaki fark tespit edilmiştir. Farkın önem kontrolünde 0,05’lik önem düzeyi

benimsenmiştir. Masalı kavrama düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanan sorular sorulup verilen cevaplar değerlendirildiğinde; İnsancıl (Hümanist) yöntem ve Teknolojik (E-kitap) yöntemlerinin kullanıldığı gruplar arasında masalı öğrenmede anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). İnsancıl (Hümanist) yöntemle eğitim alan grup Teknolojik (E-kitap) yöntemle eğitim alan gruba göre masalı kavramada daha başarılı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Masal, İnsancıl Yöntem, Teknolojik Yöntem, E-kitap

ABSTRACT

The object of this research was constituted to compare the effect of humanistic and technologic (E-book) methods in teaching fairy tale to five years children who attend to pre-school training institution. For this aim, by giving teaching fairy tale with humanistic and technologic (E-book) methods, it was investigated which method was more effective for the five years children who attended the nursery class of Çumra Abdullah Tenekeci Elementary School.

Total of 42 students from morning and afternoon group in nursery class have joined to research. There have been 22 girls and 20 boys students in group.

The research was planned experimental. According to this, the children have been divided into two groups as experimental group and control group. Experimental Group was applied the humanistic teaching method and also Control Group has been applied the telling fairy tale with Technological (E-book) Teaching Method. Before telling, total of simple and trial question formed from five each questions prepared under titles such as “before fairy tale” and later “during fairy tale” and the last “after fairy tale” were directed to the children.

The questions of “before fairy tale” were prepared to measure the children’s awareness and being ready and perceptions. With this aim, based on the questions in category of “before fairy tale”, it was examined how children have got acquire knowledge about the fairy tale.

Nevertheless, the questions of “during fairy tale” were prepared to determine how the children were impressed from the fairy tale and to examine their concerns and to measure their attentions and to decide the ratio of sticking in the mind related to the fairy tale which they listened to.

The questions of “after fairy tale” was prepared to determine the ratio of sticking in the mind related to the whole fairy tale which was told and to measure effectiveness and to determine the main idea of it and to make an evaluation to take a lesson from and to state themes etc.

Determined the three main classy for each question prepared, these were arranged as “true” and “partly true” and “false”.

In analyzing data, the independent test T has was used. The difference between the methods applied were fixed. It was internalized the significance level of 0,05 at the significance control of difference.

When asking the questions prepared to measure the levels of fairy tale comprehension and evaluating the endowed answers, between the groups which humanistic method and technological (E-book) methods were used, there were found a significiant difference at learning the fairy tale ($p < 0,05$). The group who got education with humanistic method has was found to be more successful in realizing the fairy tale than the group who got the technological (E-book) method.

Keywords: Preschool, Story, Humanistic Methods, Technological Methods, E-book

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ÖNSÖZ	xii
GİRİŞ	1
1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	2
1.a.Problem Cümlesi	3
1.a.1.Alt Problemler	3
1.b.Hipotezler	3
1.c. Araştırmanın Sayıltıları	4
1.d. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.e. Temel Kavramlara İlişkin Tanımlar	4
1.f. Araştırmanın Gerekçesi	6
2.KURAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE ÖNEMİ	8
2.1.1. Tanım	8
2.1.2. Önemi ve Amaçları	8
2.2. OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞUNUN KİTAP İLİŞKİSİ.....	11
2.3. OKUL ÖNCESİNDE ÇOCUK EDEBİYATI	13
2.3.1. Çocuk Edebiyatı Tanımı	13
2.3.2. Önemi ve Niteliği	14
2.4. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MASAL	16
2.4.1. Masal Nedir?	16

2.4.2. Masal Türleri	17
2.4.2.1. Hayvan Masalları.....	17
2.4.2.2. Olağanüstü Masallar	18
2.4.2.3. Gerçekçi Masallar.....	18
2.4.2.4. Güldürücü Masallar	19
2.4.2.5. Zincirlemeli Masallar	19
2.4.3. Okul Öncesi Dönemde Masalın Yeri ve Önemi	19
2.5. ÇEŞİTLİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	22
2.5.1. Düz Anlatım Yöntemi	22
2.5.2. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi	23
2.5.3. Soru-Cevap Yöntemi.....	24
2.5.4. Tartışma Yöntemi.....	25
2.5.5. Örnek Olay Yöntemi	26
2.5.6. Problem Çözme Yöntemi.....	27
2.5.7. Proje Yöntemi	28
2.5.8. Rol Oynama Yöntemi	28
2.5.9. Gösterip Yaptırma Yöntemi.....	29
2.6. MASAL ANLATMA TEKNİKLERİ.....	30
2.6.1 Düz Anlatım (Materyalsiz Anlatım)	33
2.6.2. Hikâye veya Masal Kitabından Anlatma	34
2.6.3. Hikâye Kartı ile Anlatma	35
2.6.4. Pazen Tahta ve Figürleriyle Anlatma.....	36
2.6.5. Kuklalar ile Anlatma	36
2.6.6. Slayt ile Anlatma.....	37
2.6.7. Televizyon Şeridi ile Anlatma	38

2.6.8. Televizyon, Video, Teyp, CD ile Anlatma	38
2.6.9. Bilgisayar- Projeksiyon ile Anlatma	39
2.7. İNSANCIL (HÜMANİST) YÖNTEM.....	40
2.7.1. Hümanizm Nedir?	40
2.7.2. Hümanist (İnsancıl) Yaklaşım İlke ve Yöntemleri	44
2.7.3. Hümanist (İnsancıl) Yaklaşımında Öğrenme ve Öğretim.....	46
2.8. TEKNOLOJİK (E-KİTAP) YÖNTEM	47
2.8.1. Teknoloji nedir?	50
2.8.2. E-kitap Nedir?	51
2.8.3. E-kitap Biçimleri	52
2.8.4. E-kitap Gelişim Dönemi	54
2.8.5. E-kitapların Avantajları ve Dezavantajları.....	56
3. YÖNTEM	61
3.1. Evren ve Çalışma Grubu	61
3.2. Veri Toplama Aracı.....	61
3.2.1. Masal Öncesi, Masal Esnası Ve Masal Sonrası Kategori Soruları.....	62
3.3. Veri Toplama İşlemi	64
3.4. Verilerin Analizi.....	66
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	67
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	74
5.1. Sonuç.....	75
5.2. Öneriler	75
KAYNAKÇA.....	78
MASALLARIN KAYNAKÇASI.....	85

EKLER.....	87
------------	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo.1. Örnekleme oluşturan çocukların yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımını gösteren tablo	67
Tablo. 2. Katılımcıların, masal anlatım süreçlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....	68
Tablo. 3. Katılımcıların masal anlatma yöntemlerindeki masal anlatma süreçlerinin karşılaştırılması.....	69
Tablo 4. Masallar arası farkı gösteren tablo.....	72
Tablo.5. Katılımcıların masal anlatma yöntemlerindeki masal anlatma süreçlerindeki cevaplarının karşılaştırılması.....	70

ÖNSÖZ

Masal anlatma, özellikle okul öncesi çağındaki çocukların ilgisini çekmekle birlikte, genelde her yaşta kişilere zevk veren bir faaliyettir. Ancak küçük çocuklar üzerinde âdeta sihirli bir etkisi vardır. Örneğin, kargaşa içindeki bir grubu derhal sükûnete ve düzene sevk eder; ağlayan bir çocuğun ağlamasını kesmesine; yemek problemi olanın farkında olmaksızın yemeğini bitirmesine yardımcı olur. Ayrıca, küçük çocukların sözcük bilgilerinin artmasını ve düzgün cümle kurmalarını sağlar. Daha büyük çocukların ise okuma arzularını kamçılar; okuma yoluyla öğrenmekte güçlük çektikleri bazı konuları daha çabuk kavramalarına yardımcı olur. Ayrıca iyi anlatılmış masallar sayesinde gerçek değerler, idealler ortaya çıkar; değerli edebiyatın ne olduğu öğretilir.

Çocuğun kitapla karşılaşması hem duyarak öğrendiği sözcükleri görerek tanımasını, hem de duymadığı sözcükleri öğrenmesini sağlamaktadır. Çocuğun duydukları ile gördükleri arasında ilişki kurmaya başlaması düşünmeyi öğrenmeye başlaması demektir ve öğrendiği dil, buradaki tek yardımcı araçtır.

Uzmanlar erken çocuklukta zengin dil, kitap ve şarkı içeren bir ev çevresinin olması gerektiğini ve çocukları bu yönde desteklemek için günde en az otuz dakika okumak gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuklarımız çeşitli nedenlerle kitap dinleme ve okuma fırsatı bulamadıklarından genelde okumanın eğlendirici olduğunu öğrenemezler ve okumaları da akıcı değildir.

Türk halkının okuryazarlık oranının istenen düzeyde olmayışı okuma alışkanlığına sahip olmamızın en büyük nedenlerinden birisidir. Bunu etkileyen diğer faktörler ise Türk toplumunun sözlü kültürden yazılı kültüre geçmeden görsel kültürün etkisinde kalması, eğitim sisteminin araştırmaya ve okuma alışkanlığını geliştirmeye yönelik olmaması, ekonomik sorunlar, televizyon izleme merakı ve gerek okul gerekse çocuk ve halk kütüphanelerinin yetersiz çalışmalarıdır.

Araştırma süresince düşüncelerini ve zamanını bizlerle paylaşan, bize her yönden destek ve yardımcı olan, değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir KABADAYI' ya katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Araştırmamın en başından sonuna kadar daima yanımda olan, beni hem maddi hem de manevi yönden destekleyen annem Filiz KİRİŞÇİGİL ve sevgili eşim Yavuz DOĞAN' a teőekkür ederim.

Fatma KİRİŞÇİGİL DOĞAN

KONYA, 2012

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim süresince çocuklar ilköğretime hazırlanırken, paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Okul öncesi eğitimin amacı çocuklarda öğrenmeye ilgi uyandırmak ve çocuğun var olan yeteneklerini görünür kılmaktır. Bu dönem, araştırmacılar için çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönem olarak görülmektedir. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterirler. Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim gömleğin ilk düğmesidir ve bunun doğru iliklenmesi gerekir.

Bu önemli aşamada çocuğun gelişimine katkı sağlayacak bir nokta da çocuk edebiyatı ve beraberinde masaldır. Çocuk edebiyatı çocuğu eğlendirme, ona hoş vakit geçirmenin yanında eğitici yönüyle de öne çıkar. Bu edebiyat, çocuğu doğrudan eğitmek amacıyla vücuda getirilmese de, onda olumlu etki ve izler bırakmayı amaçlar. Çocuğun çevreyi algılayış, olayları seziş ve karşılaşılabileceği durumlar karşısında olumlu tutum ve davranış sergileme, geliştirme ve kazanmasına olanak sağlar. Çocuk edebiyatı ürünleri arasında yer alan masal, bir yandan çocuğun dil becerilerini geliştirirken bir yanda da çocukta milli ve evrensel kültür değerlerine karşı bir bilinç uyandırır.

Son yıllarda önemi daha da çok artan masal kavramı, okul öncesi eğitim-öğretim ortamlarında eğitimciler tarafından ülkemizde ve diğer ülkelerde çeşitli yöntemlerle çocuklara aktarılmaya başlamıştır. Okul öncesi dönemde masal öğretimi düz anlatım, dramatizasyon, insancıl ve teknolojik gibi birçok yöntemle yapılmaktadır. Bu sebeple yapılan çalışma, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına, masal öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) öğretim yöntemlerinden hangisinin daha etkili olduğunu incelemek ve okul öncesi eğitim programlarında masal öğretiminde öğretmenlere yol göstermek, E-kitap la öğretim hakkında bilgi vermek amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür.

1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Okul öncesi eğitim ortamlarında öğrencilere masal olgusunun kazandırılması ve aktarılması, ortama, materyallere, öğretmenlerin öz yeterliliğine vb. kavramlara bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu ortamlarda masal öğretimi geleneksel yöntemlerle, teknolojik araçlar kullanılarak, insancıl yöntemlerle vb. gibi birçok yöntemle yapılmaktadır.

Kullanılan bu yöntemler yukarıda belirtilen değişkenler dışında çocukların yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre de farklılık göstermektedir. Bu amaçla seçilen masallar iki yöntemle aktarılmaya çalışılırken bu faktörler de göz önünde bulundurularak gruba; deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayırmak hedeflenmiştir. Daha sonra çocuklara seçilen 19 adet masal İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) yöntemleri ile belirlenen eğitim süreçlerinde araştırmacı tarafından verilmesi planlanmıştır.

Bu araştırmada, masal anlatımına başlamadan önce, masal esnasında ve masal sonrasında olmak üzere üç kategoride belirlenen sorular sorulup, masal öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) öğretim yöntemlerinden hangisinin daha etkili olduğunu belirlemek amaçlanmıştır.

Günümüz bilgi ve iletişim teknolojilerinin geçmiştekilerden farkı; enformasyonu, elektronik ortamda, sayısal (dijital) bir biçime dönüştürerek çok daha hızlı işlenebilir ve iletilebilir hale gelmesidir (Göker, 2009).

İçinde bulunduğumuz küreselleşme ve bilgi toplumuna geçiş sürecinde yaşanan tüm bu dönüşüm ve değişimler; yeni iletişim araçları ve iletişim yollarına bağlı olarak bilgi kayıt ortamlarını, bilgi üretim biçimlerini, bilgi paylaşım yollarını, bilgi dağıtım kanallarını ve bilginin kullanım yöntemlerini de değiştirmiş ve çeşitlendirmiştir. Buna bağlı olarak özellikle yayıncılık, eğitim, iletişim ve bilişim sektöründe de gelişmeler yaşanmıştır.

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve özellikle internet, yayıncılıkta bilginin paylaşım hızını artırmış ve erişimini kolaylaştırmış; bilgisayar teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ise bilginin elektronik ortamda üretilmesini,

elektronik ortama aktarılmasını, depolanmasını, paylaşılmasını ve hizmete sunulmasını sağlamıştır.

Yayıncılık sektöründe e-kitapların yaygınlaşmasıyla birlikte, yeni üretim biçimlerine bağlı olarak e-kitap yazılım ve donanım üreticileri ile dağıtım kanalında yayıncı ve kitabevine ek olarak e-kitap sağlayıcı veya e-kitap toplayıcı (E-kitaprovider/E-kitapaggregator) denilen yeni iş alanları ortaya çıkmıştır.

1.a.Problem Cümlesi

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5 yaş grubu çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap öğretim yöntemleri arasında fark var mıdır?

1.a.1.Alt Problemler

1. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap yöntemleri arasında fark var mıdır?

2. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap yöntemlerinin etkililiği yaşa bağlı olarak değişkenlik göstermekte midir?

3. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap yöntemlerinin etkililiği cinsiyet olgusuna bağlı olarak değişkenlik göstermekte midir?

1.b.Hipotezler

1. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde İnsancıl (Hümanist) Yöntem daha etkilidir.

2. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap yöntemlerinin etkililiği yaşa bağlı olarak değişmektedir.

3. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl ve E-kitap yöntemlerinin etkililiği cinsiyet olgusuna bağlı olarak değişmektedir.

1.c. Araştırmanın Sayıltıları

1. Araştırmada kullanılacak veri toplama araçları istenilen bilgiyi elde etmede geçerli ve güvenilirlerdir.
2. Araştırma için seçilen örneklem grubu evreni temsil etmektedir.
3. Teknolojik (E-kitap) için oluşturulan sesli ve görüntülü şablon bilgiyi elde etmede geçerli ve güvenilirlerdir.

1.d. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma Konya ili Çumra ilçesinde A. Tenekeci İ. O anasınıflı gündüz ve öğlen grubu ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5 yaş grubu kız ve erkek öğrencilerle sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) öğretim yöntemleri ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırma masal olgusu ile sınırlandırılmıştır.
5. Araştırma hayvan masalları ile sınırlandırılmıştır.
6. Araştırma Hikaye ve Masal Kitabından Anlatma masal anlatma tekniği ve Düz Anlatım öğretim yöntemi ile sınırlandırılmıştır.

1.e. Temel Kavramlara İlişkin Tanımlar

Masal: Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı Türkçe Sözlük' ün “masal” maddesi şöyledir. “Çocuklara anlatılan ve çoğu olağanüstü olayla süslenmiş bulunan ilgi çekici hikâye” (Ağakay, 1966).

Ferit Devellioğlu' nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat'inde “mesel” maddesi şöyledir, “Terbiye ve ahlaka faydalı, yararlı olan hikâye” (Devellioğlu, 1962).

“Halk bilgisi kadrosu içinde “masal” mefhumundan anlaşılan mana, bilinmeyen bir zamanda, yine bilinmeyen bir yerde veya sahada bilinmeyen şahıslara ait faaliyetlerin hikâyesidir” (Bayrı, 1936).

“Nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçeğe ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı” (Boratav, 1969).

“Masal dediğimiz şey, her milletin ayine-i devranıdır. Bu âyineye bakacak olursak hem eskilerin ibadetlerini, hem de kadim vakitlerimizin ahlakını da görmüş oluruz” (Kunoş, 1925).

Güney (1948) masalın tanımı ile ilgili olarak: Bu toprağında bir masal dünyası var, uçsuz bucaksız bir dünya bu. Keloğlan’ı da içine alır, Köroğlu’nu da.. Peri kızını da içine alır, dev anasını da. Yine de bir fındikkabuğuna sığar, yedi dünyaya sığmaz demiştir.

Masallar, hem eski çağların dinini ve bu dinlerin nasıl olduklarını, hem de geçmiş zamanlarda yaşayanların edebiyatını, felsefesini tarih kitaplarında ziyade anlatır. Masal dediğimiz şey, her milletin döner-aynasıdır. Bu aynaya bakacak olursak, hem eskilerin ibadetlerini hem de eski çağların ahlakını görmüş oluruz. Masallar epik (destanî) soydan olup, birbirlerini tamamlarlar (Kunoş, 1925).

Halk arasında yüzyıllardan beri anlatılmakta olan ve içinde olağanüstü kişilerin, olağanüstü olayların bulunduğu, bir varmış bir yokmuş gibi klişe anlatımla başlayan, belli bir uzunluğu olan, sonunda yedi içti, muratlarına erdiler yahut onlar erdi muradına biz çikalım kerevetine, gökten üç elma düştü, biri anlatana biri dinleyene, biri de bana gibi belirli sözlerle sona eren, zaman ve mekân kavramlarıyla kayıtlı olmayan bir sözlü anlatım türü kastedilmektedir (Seyidoğlu, 1985).

Asırların birikmiş irfanını ve belirli bir hayat düzenini yaşamak zorunda olduklarımızla yaşamak istediklerimizi bir arada kendisine has bir atmosfer ve üslupla kendi mantık silsilesi içinde geleneksel motiflerle anlatır (Günay, 1992).

Bilinmeyen bir yerde, bilinmeyen şahıslara ve varlıklara ait hadiselerin macerası, hikâyesi (Elçin, 1993).

Hümanizm: Amerikan Hümanist Derneği Yöneticisi Frederick Edwors’ a (2003) göre, “ Bu soruya nasıl bir cevap alacağınız, soruyu nasıl bir hümaniste sorduğunuza bağlıdır!” Çünkü “ Hümanizm” kelimesinin çok fazla anlamı vardır. Yazarların ve konuşmacıların kat etmek istedikleri anlam yeterince açık olmadığı

için, hümanizmi açıklamaya çalışanlar olası bir karışıklığa yol açabilirler. Kelimenin her anlamı hümanizmin değişik bir türünü oluşturur- uygun sıfatların kullanımıyla değişik türler kolayca ayrılır ve tanımlanır.” demiştir.

İnsancıl (Hümanist) Yaklaşım, özellikle davranışçı yaklaşım, insancıl yaklaşımı savunan düşünürler tarafından eleştirilmiştir. Çünkü onlara göre davranışçılık insanı ihmal etmektedir. Oldukça teknik bir yaklaşım olan davranışçılıkta insanın ne olduğu veya karşıdaki organizmanın insan olup olmadığı önemli değildir, çünkü ne olursa olsun temel ilkeler uygulanırsa istenen sonucun elde edilebileceği düşünülmektedir. Onlar için süreç ve sonuç önemlidir. İnsancıl yaklaşımı savunan düşünürler iki ilkeyi vurgulamaktadırlar. Bunlardan birincisi öğrencinin biricikliğidir. Başka bir deyişle, öğrenci önemlidir ve eğitimin merkezinde öğretilmesi gereken davranış değil, öğrenci bulunmalıdır. İkinci ilke de öğretmenin özerkliğidir. Öğretmen sınıfta dışarıdan verilen birtakım kuralların otomatik uygulayıcısı olmamalıdır (Bacanlı, 2000).

Teknoloji: Teknoloji bir bilgi biriminin, bir kültürün, bir düşünüşün ve bir davranışın ürüne yansımaları, kısaca belirli hedeflere ulaşmak için çeşitli aşamalarda geliştirilen bilgi birikiminin üretim sürecine uygulanmasıdır (Ekin, 1994).

E-kitap (Elektronik Kitap): Türkçe karşılığı e-kitap, elektronik ortamda yayınlanmış ya da elektronik ortama aktarılmıştır. Bu nedenden dolayı elektronik kitap adı da verilebilir. Elektronik ortamda kullanılan çeşitli protokoller ve yazılımlar ile bunları kullanan bilgisayarlar sayesinde izlenebilen metin, resim, film ve sesleri barındıran bir medya formatıdır (<http://www.dijitalteknoloji.net>).

1.f. Araştırmanın Gerekçesi

Bu araştırmayla toplanacak olan verilerin,

1. Okul öncesi eğitim çağındaki çocuklara masal öğretiminde hangi yöntemin daha etkili olduğunun saptanmasının, çocuğun birden fazla gelişim alanına katkıda bulunacağı,

2. Bu dönem çocuklarına verilen öğretim yöntemlerinin hangisinin daha etkili olduğunun bilinmesi ve etkili olan yöntemin kullanım sıklığının artırılmasının önemli olduğu,

3. Bu alanda yapılmış çalışmalara katkı sağlayacağı, bundan sonra yapılacak çalışmalara da yol göstereceği,

4. Okul öncesi eğitim- öğretim programlarında masal öğretiminde diğer eğitimcilere de katkı sağlayacağı ve fikir vereceği ve kullanılan diğer yöntemlerden farklı olarak E-kitap yöntemi hakkında da bilgi vereceği düşüncesidir.

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE ÖNEMİ

2.1.1. Tanım

Okul öncesi çocuğun doğumdan okula başladığı ana kadar geçen zaman diliminde, fiziksel gelişimine bağlı olarak kazanılan temel davranışların ve bilişsel gelişimi ile ilgili anlama ve değerlendirme yetilerinin edinildiği, belli kavramların öğrenildiği dönemdir (Abacı, 2004).

Okul öncesi eğitimi, doğumdan ilkokulun başına kadar geçen süreyi kapsayan; bu yaş grubu çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim seviyelerine göre, zengin uyarıcı içeren, çevre şartlarını sağlayıp; onların gelişimlerini toplumun sosyo-kültürel özelliklerine paralel olarak şekillendiren eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 1998).

Çağdaş, bilimsel anlayışa göre eğitim, bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde geliştirilmesi ve olgunlaşması sürecidir (Yeşilyaprak, 2001).

Okul öncesi eğitim ise çocuğun doğumundan ilköğrenimine başladığı zamana kadar geçen süreyi kapsayan ve çocukların daha sonraki yıllardaki yaşantılarında önemli rol oynayan, zihin, dil, sosyal, psikomotor ve fiziksel gelişimlerinin büyük bir kısmının tamamlandığı ve kişiliklerin şekillendiği, kurumlarda ve ailelerde verilen eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Aral vd., 2002).

2.1.2. Önemi ve Amaçları

Okul öncesi dönemin 3-6 yaşları, okul öncesi kurumunda geçer. Eğitim kurumunda, çocuk gelişiminin çok yönlülüğü ve gelişimsel özelliklerinin birbirleriyle ilişkileri temel alınır.

Fiziksel ve bilişsel gelişme kadar, duygusal ve düşünsel alanın da gelişmesine özen gösterilir. Programlar planlanırken estetik değerler ve yaratıcılığı kazandıran etkinlikler de eğitimin bütünselliği açısından vazgeçilmez bir unsurdur (Oktay, 1999).

0-6 yaşlar arasını kapsayan okul öncesi yıllar, çocuğun kişiliğinin oluşumunu, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde en önemli yıllardır. Bu dönemde çocuklara değişik uygulamalarla verilebilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar kısaca davranış örnekleri onların kişilik gelişimini ve ileriki yıllardaki öğrenim yaşantılarını etkiler (Başal, 2005).

İnsanın yaşamı boyunca en hızlı öğrendiği ve eğitim açısından en verimli geçirdiği dönemler bebeklik ve ilk çocukluk dönemleridir. Bu açıdan bebeklik ve ilk çocukluk dönemleri eğitimde büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocukların hepsinin daha sistemli bir eğitimden geçebilmesi için gelişmiş ülkelerde yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Bazı ülkelerde ise zorunlu öğrenim dört yaşına kadar indirilmiştir. Bizim ülkemizde de, Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Eğitim Sisteminin ilk basamağını okul öncesi eğitim oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim zorunlu öğrenim çağına henüz gelmemiş çocukları içine almaktadır. Zorunlu öğrenim yaşınının 6 yaştan 7 yaşa çıkarılması ile beraber okulöncesi eğitimde 0-6 yaşlarını kapsamıştır (Başaran, 1996).

Bu dönem çocuklarıyla ilgili olarak daha çok görselliği, işitselliği öne çıkaran dil çalışmaları yapılabilir; çocuklara resimli kitaplar, dayanıklı oyuncaklar verilerek, ninniler, masallar dinletilerek duyuşsal ve bilişsel dünyaları beslenebilir (Güleryüz, 2003).

Okulöncesi eğitim insan yaşamının temelini oluşturur. Bu dönemdeki çocuğun sağlığı ve beslenmesi kadar, aile ortamının ona sağladığı sevgi ve şefkat de son derece önemlidir. Bu dönemdeki yaşantılar çocuğun gelecekte hayata bakış açısını da önemli ölçüde etkiler. Sağlıklı, mutlu, yaratıcı insanlar yetiştirebilmek açısından bu dönemi en iyi şekilde değerlendirmek gereklidir (Aral vd., 2002).

Günümüzde 3-6 yaş arası çocukların oyun gereksinimini en iyi karşılayan ortam okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Kent yaşamının sıkışık düzeni, oyun alanlarının azlığı ve çalışan anne sayısının giderek artması bu kurumların önemini artırmıştır. İyi bir okul öncesi eğitim kurumu, çocuğa en uygun oyun ortamını sağlayan yer olarak düşünülmelidir. Çocuk burada, evde pek bulamadığı bir olanağı bulmaktadır: ikili, üçlü ve toplu oyunlara yönelmekte, yaşlılarıyla ilişkiye girmekte,

iş birliği yapma alışkanlığı kazanmaktadır. Paylaşmayı, kendi hakkını korurken, başkalarının hakkını da gözetmeyi öğrenmektedir. Kendini savunma ve uzlaşma zorunluluğu görmektedir. Kısaca, kendi bencilliğinden sıyrılmaktadır (Yörükoğlu, 1980).

Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarını, sadece çalışan annelerin çocuklarını bıraktıkları bir yer olarak düşünmek yanlıştır. Çalışan veya çalışmayan tüm annelerin çocuklarını göndermesi yararlı, hatta zorunlu kurumlardır. Büyük şehirlerin sıkışık düzeninde, apartman katlarında sıkışıp kalan çocukların bir okul öncesi eğitim kurumuna gitmesinin sağlanması, onlar için kaçınılmaz bir olanaktır. Okul öncesi eğitim kurumları yalnız şehir çocuklarının değil, köy çocuklarının da yararlanacağı kurumlardır (Yörükoğlu, 1983).

Okulöncesi eğitim, çocuğu hayata hazırlamada en önemli unsurdur. Çocuğun ihtiyaçlarının karşılanması, nitelikli okulöncesi eğitimle gerçekleşebilir. Nitelikli bir eğitimin birçok özellikleri içinde barındırması ve en üst düzeyde okulöncesi eğitimin amaçlarını gerçekleştirmesi önemlidir (Zembat, 2005).

Anaokullarının, çocukları ilkokula hazırlayan birer kuruluş niteliğinde olmaları, önemlerini daha da artırmaktadır. Toplumsal işlevleri büyük olan anaokulları, sadece çocukları barındıran değil aynı zamanda onları eğiten biçimlendiren çok önemli eğitim kurumlarıdır. Dolayısıyla bu kurumların yalnızca ticari amaçla açılmaları çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecektir (Yavuzer, 1995).

Bununla birlikte çocuk, bir okul öncesi eğitimi kurumunda yaşlılarıyla ilişkiye girerek birlikte yaşamayı, yemek yemeyi, uyumayı ve oynamayı öğrenmektedir. Dolayısıyla, başkalarının özgürlüğünden haberdar olmaktadır. “Ben” ve “Başkası” kavramlarının bilincine vararak yardımlaşma ve iş birliği duygusunu geliştirmektedir (Yavuzer, 1995).

2.2. OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞUNUN KİTAP İLİŞKİSİ

Kitap, çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir uyarandır (Yavuzer, 2003).

Çocuğun kitapla ilişkisi bireysel farklılıklara göre değişiklik gösterse de genellikle bir yaş civarlarında başlar (Yüksel, 1987).

Çocuğun kitapla tanışması duyarak öğrendiği dili görerek pekiştirmesini sağlar. Söyleyiş ilkelerine uygun olarak okunan metinlerin çocuklar tarafından dinlenilmesi, onlara, ses ve sözcüklerin doğru boğumlandırılmasına yönelik bir deneyim kazandırır. Çocukların dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirir; çocukların dil bilinci ve duyarlılığı kazanmasına yardımcı olur (Sever, 2003).

Çocuk zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişimini tamamlamak isteyen bir bireydir. Bu nedenle çocuk kitaplarının hazırlanmasında, çocuğun kişiliğinin, içinde bulunduğu büyüme olgusunun ve gelişiminin çeşitli evrelerinin sürekli olarak göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bir kitabın çocuğun ilgisini çekmesi için, o kitabın bazı gereksinmelere yanıt vermesi gerekmektedir (Yavuzer, 2000).

Öncelikle kitabın çocuğa hitap etmesi, onu tatmin etmesi, çocuğun algılayış seviyesine uygun olması gibi bazı vasıfların bulunması gerekmektedir. Çocuk okuduğu bir kitabın kahramanı ile kendisini özdeşleştirir, böyle bir kitabı sıkılmadan kısa zamanda bitirir. Çocuklara yönelik eserler, onların ilgilerine isteklerine uygun olacak, onları eğitecek, iyiye, güzele, doğruya yöneltecek şekilde hazırlanmalı, yayımlanmış çocuk kitaplarında da bu ve benzeri özellikler aranmalıdır (Demirdöğen, 2003).

Ayrıca kitapların anne-babayla ya da öğretmen eşliğinde okunması, çocuk ve yetişkinler için yeni bakış açıları kazandırmakta ve bu arada yapılan sohbetler toplumsal değerlerin çocuk tarafından anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. “Çocuğun sevmeye, sevilme, başarma ve güven duygularını karşılayan; çocuğun kendini tanımasına, başkalarını anlamasına fırsat veren kitaplar, yetişkinlerin de çocuğun penceresinden olaylara bakabilmesine yardımcı olmaktadır.” (Gönen, 1989).

Şayet çocuk kendisini tanımaz ve değerli olduğunun farkına varmazsa, çevresindeki insanlara da değer gösteremez. “Kitap sayesinde çocuğun duygu dünyasına katkı sağlanmaktadır. Çocuk yaşadığı duyguların sadece kendisinin değil başkalarının da yaşayabileceğini farkına vararak, bunları normal karşılamaktadır” (Çılgın Sınar, 2006).

2.3. OKUL ÖNCESİNDE ÇOCUK EDEBİYATI

2.3.1. Çocuk Edebiyatı Tanımı

“Çocuk edebiyatı” deyimini tanımlayabilmek için önce bu deyimini oluşturan sözcüklerden “edebiyat” sözcüğünün anlamı üzerinde durmak gerekecektir. Birçok ders kitabı ile çeşitli başvurma kitaplarında “edebiyat” ın tanımı yapılmış, yine birçok yazar ve eleştirici de bu sözcüğün anlamıyla ilgili kişisel açıklamalarda bulunmuşlardır (Oğuzkan, 2000).

Edebiyat genel anlamda; “duygu, düşünce ve hayalleri sözlü, yazılı olarak etkili bir tarzda ifade etme sanatı” olarak tanımlanır (Emecan, 1998).

Edebiyatın bir de yaygın ve çok geniş tanımı vardır ki, bu anlayışa göre edebiyat, kitap ve her türlü yazılı ürünlerin genel adı sayılır: “Edebiyat geniş anlamda yazılı söz demektir”. Eskiden yalnız sanatlı, hatta özentili yazılar için kullanılmakta iken bugün -eskiden sanat dışı sayılan yazıları da içine alarak-insan zekâsının vücuda getirdiği bütün eserleri anlatır olmuştur. Böyle sayılınca insan topluluğunun bir ifadesi; medeniyetin, bir devrin, bir milletin duygularının, fikirlerinin aynası olur (Gökşen, 1985: 9).

Çocuk edebiyatı; ders kitapları ve oyun kitapları dışında kalan edebi eserlerden oluşmaktadır. Bu eserler okul öncesi dönemde resime yazı kadar ya da yazıdan daha fazla yer ayırdıklarından “resimli kitap” adını almaktadırlar. Kitapla karşılaşma önce sadece resimle olmakta daha sonra resim-sözcük, resim-cümle, resim cümleler, resim-öykü, az resim-çok metin ve nihayet resimsiz metinlere doğru bir gelişme süreci izlenmektedir. Resimli kitaplar, okul öncesi dönemde dil gelişimini destekler, çocuğun kendisini tanımasına, sosyalleşmesine yardımcı olur, bilgi ve haz verip yalnızlığı azaltırlar (Gönen, 2005).

Çocuk edebiyatı, çocuk psikolojisindeki gelişmeler sonucu eğitimci yazarlar tarafından ortaya atılan bir kavramdır. “Çocuk edebiyatı” sözünden, 2-14 yaşları arasındaki kimselerin ihtiyaçlarını karşılayan bir edebiyat anlaşılmalıdır. Çocuk edebiyatı, çocuk çağında bulunan kimselerin hayal, duygu ve düşüncelerine seslenen sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar (Oğuzkan, 2000).

Gerçekten “çocuk edebiyatı” deyimi, çocukluk çağında bulunan kimselerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar. Masallar, hikâyeler, romanlar, anılar, biyografik eserler, gezi yazıları, şiirler, fen ve doğa olaylarını anlatan yazılar vb. hep bu çerçeve içine girebilir. Değişik birtakım yazı türlerinde ortaya konulan bu eserlerin, tıpkı yetişkinler için hazırlanan eserler gibi, güzel ve etkili olmaları da gerekir. Bu nedendir ki çocuk edebiyatını “usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel ad” diye tanımlayabiliriz (Oğuzkan, 2000).

Çocuk edebiyatı, çocuğun sosyal ve zihinsel kavrayış düzeyine uygun edebi eserlerin oluşturduğu edebiyattır. Bazılarının düşündüğü gibi, yetişkinler için yazılmış herhangi bir kitabın çocukların anlayabileceği bir seviyeye getirilmesi değildir. Çünkü çocukların kendi yaş dönemlerine özgü ilgileri, gelişimleri ve gereksinimleri vardır. Çocuk kitapları çocukların bu doğallığını besleyen özel bir tasarıma ve içeriğe cevap vermek durumundadır (Tuğrul, 2002).

2.3.2. Önemi ve Niteliği

Çocuk kitaplarının ve çocuk edebiyatının öncelikli amacı, çocuğa okuma sevgisi kazandırmaktır. Bu temel amacın yanı sıra düşünen, düşünce ve duygularını rahatça ifade edebilen, problemlere çözüm üreten, estetik duyguları gelişmiş, oyun oynamayı ve gülmeyi bilen çocuklar yaratmaktır (Sever, 2003).

Öncelikle kitabın çocuğa hitap etmesi, onu tatmin etmesi, çocuğun algılayış seviyesine uygun olması gibi bazı vasıfların bulunması gerekmektedir. Çocuk okuduğu bir kitabın kahramanı ile kendisini özdeşleştirir, böyle bir kitabı sıkılmadan kısa zamanda bitirir. Çocuklara yönelik eserler, onların ilgiye isteklerine uygun olacak, onları eğitecek, iyiye, güzele, doğruya yöneltecek şekilde hazırlanmalı, yayımlanmış çocuk kitaplarında da bu ve benzeri özellikler aranmalıdır (Demirdöğen, 2003).

Kitapla ilişki kurmak, yaşama deneylerini kitapla arttırmak, kitabı algılamak her çocuğun, her genç insanın hakkıdır. Okumayı bilmesede konuşmayı öğrenmekte güçlük çekse de hakkıdır. Resimli kitap ve dergiler okul öncesi dönemde dil gelişimini desteklediği gibi, çocuğun kendisini tanımasına, kendini bulmasına olanak

sağlar, toplumsallaşmasına yardımcı olur, kimsesizliği azaltır, sanatsal ve kültürel deneyimler kazandırır; sevinç, neşe, keyif kısaca haz verir (Ciravoğlu, 2000).

Çocuk edebiyatı, çocukları hafife almayan, ciddi, en az yetişkin edebiyatı kadar ustalık ve titizlik gerektiren, edebiyatın içindeki incelikli bir yazarlık alanı olarak algılanmalı ve çocuğun eğitiminde, özellikle de dil ve edebiyat öğretiminde araç olarak kullanılacak öyküler bu bilinçle üretilmiş olanlardan seçilmelidir (Kuzu, 2002).

Nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinde, sözcükler ve çizgiler, ustaların elinde çocuğun yaşamını bütünleyen bir araca dönüşür. İnsanın günlük yaşamında sesiyle, jest ve mimikleriyle, bedensel hareketleriyle yansıttığı sevinç, korku, öfke; nitelikli yazınsal ürünlerde sözcük ve çizgilerle yaşam bulur. İnsanın herhangi bir yaşam durumundaki duyguları, kitap sayfalarında görünür kılınır. Çocuğun karşısına duygusuyla, düşüncesiyle insan gerçeği çıkarılır (Sever, 2003).

Normal bir büyüme ve gelişme gösteren çocuğun doğal ihtiyaçları yanında birtakım ruhsal ihtiyaçları da vardır ki bunlar öz bakımından hiç değişmeden sürüp gidecektir. Bu ihtiyaçları karıştırmada sözlü ve yazılı eserlerin payı büyük olacaktır. Ancak burada basılı materyale, özellikle kitaba karşı ilgi duymaya başlayan, hele okumayı söken bir çocuğa seviyesine uygun kitapları karıştırma ve geniş bir okuma imkanı yaratmak, onun normal gelişmesini birçok yönden hızlandıracaktır. Çocuklar okumaya başladıktan ve bu konuda ilerlemeler gösterdikten sonra sürekli olarak edebiyat eserlerinden yararlanmak ihtiyacını duyarlar (Oğuzkan, 2000).

Çocuk edebiyatı ürünleri; sorgulayan, tartışan, bilime ve sanata saygı duyan, duygu ve düşünce boyutlarıyla dengeli, okuma kültürü edinmiş duyarlı bireylerin yetiştirilmesi sürecinde etkili bir uyaran olmalıdır (Sever, 2003).

2.4. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MASAL

2.4.1. Masal Nedir?

Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı Türkçe Sözlük'ün "masal" maddesi şöyledir. "Çocuklara anlatılan ve çoğu olağanüstü olayla süslenmiş bulunan ilgi çekici hikâye" şeklinde ifade etmektedir (Ağakay, 1966: 503).

Ferit Develioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat'inde "mesel" maddesi şöyledir: "Terbiye ve ahlaka faydalı, yararlı olan hikâye" (Develioğlu, 1962: 747).

"Halk bilgisi kadrosu içinde "masal" mefhumundan anlaşılan mana, bilinmeyen bir zamanda, yine bilinmeyen bir yerde veya sahada bilinmeyen şahıslara ait faaliyetlerin hikâyesidir" (Bayrı, 1936: 185).

"Nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamiyle hayal ürünü, gerçekle ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı" (Boratav, 1969: 80).

"Masal dediğimiz şey, her milletin ayine-i devranıdır. Bu âyineye bakacak olursak hem eskilerin ibadetlerini, hem de kadim vakitlerimizin ahlakını da görmüş oluruz" (Kunoş, 1925: 131).

Güney (1948) masal hakkında: Bu toprağında bir masal dünyası var. Uçsuz bucaksız bir dünya bu. Keloğlan'ı da içine alır, Köroğlu'nu da.. Peri kızını da içine alır, dev anasını da. Yine de bir fındikkabuğuna sığar, yedi dünyaya sığmaz şeklinde ifade ederek görüşlerini bildirmiştir. Masallar, hem eski çağların dinini ve bu dinlerin nasıl olduklarını, hem de geçmiş zamanlarda yaşayanların edebiyatını, felsefesini tarih kitaplarında ziyade anlatır. Masal dediğimiz şey, her milletin döner-aynasıdır. Bu aynaya bakacak olursak, hem eskilerin ibadetlerini hem de eski çağların ahlakını görmüş oluruz. Masallar epik (destanî) soydan olup, birbirlerini tamamlarlar (Kunoş, 1925).

Halk arasında yüzyıllardan beri anlatılmakta olan ve içinde olağanüstü kişilerin, olağanüstü olayların bulunduğu, bir varmış bir yokmuş gibi klişe anlatımla başlayan, belli bir uzunluğu olan, sonunda yedi içti, muratlarına erdiler yahut onlar

erdi muradına biz çıkalım kerevetine, gökten üç elma düştü, biri anlatana biri dinleyene, biri de bana gibi belirli sözlerle sona eren, zaman ve mekân kavramlarıyla kayıtlı olmayan bir sözlü anlatım türü kastedilmektedir (Seyidoğlu, 1985).

Asırların birikmiş irfanını ve belirli bir hayat düzenini yaşamak zorunda olduklarımızla yaşamak istediklerimizi bir arada kendisine has bir atmosfer ve üslupla kendi mantık silsilesi içinde geleneksel motiflerle anlatır (Günay, 1992).

Masal, bilinmeyen bir yerde, bilinmeyen şahıslara ve varlıklara ait hadiselerin macerası, hikâyesidir (Elçin, 1993: 368).

2.4.2. Masal Türleri

Pertev Naili Boratav'ın masal tasnifine göre türler aktarılmıştır.

1. Hayvan Masalları,
2. Olağanüstü Masallar,
3. Gerçekçi Masallar,
4. Güldürücü Masallar,
5. Zincirlemeli Masallar (Boratav, 1982).

2.4.2.1. Hayvan Masalları

Hayvan masalları kısa masallardır. Bu masallarda kıssadan hisse vermek esastır.

Hayvan masallarında dinleyici, düşünmeye ve ibret almaya yönlendirilir. Bu masallarda, eğitici nitelikler ön planda olmakla beraber, eğlendiricilik özelliği ağır basmaktadır (Bilkan, 2009).

Bunlar diğer masallardan daha kısa olurlar. Başlama tekerlemeleri yoktur, ortada ve sonda gelen tekerlemeler ya hiç söylenmez, ya da diğer masallardaki kadar önemli tutulmaz. Hayvan masallarında çoklukla hayvanlar kendilerine özgü nitelikleri yitirmiş, kılık değiştirerek insan değerini almışlardır. Hayvan masalları tıpkı fıkralar gibi, bir düşünceyi güçlendirmek, örnek vermek, ibret dersi vermek v.b. gerekli hallerde yeri gelmişken anlatılır (Güleç, 1988).

2.4.2.2. Olağanüstü Masallar

Bunlar diğer masallara göre daha uzun, kişileri daha kalabalık, olayları daha çapraşık masallardır. Olağanüstü masalların kişileri insanlarla, devler, periler, canavarlar gibi tabiat dışı varlıklardır. Hayvanlar hayvan masallarında olduğu gibi insan rolünde değil, tabiat dışı araçlar konumundadırlar. Bizim masallarımızda kedi, yılan, kuşlar genellikle bu niteliklerle sahneye çıkarlar, fakat masallarımızın en basta gelen kahramanlarından biri de attır. At, tıpkı destanlarımızda olduğu gibi sahibine öğüt veren, onu uyaran veya güç durumlarda ona yardımcı olan varlıktır.

Masal türleri içerisinde, kavramına en uygun olanı olağanüstü masallardır. Gerek konu gerekse kahramanlar itibarıyla hayal ürünü ve akıl dışı özellik taşıyan bu tür masallar, cin, peri, dev ve ejderha gibi tabiatüstü varlıklar etrafında anlatılır. Ancak bu unsurlar insan veya hayvanlara ait özellikler taşırlar. Bu durum olağanüstü konu ve kahramanları içeren masalarda gerçekçiliği öne çıkarır (Bilkan, 2009).

Asıl masalların, yani masal denince ilk akla gelen masalların yer aldığı bu bölümdeki masalarda peri, cin, dev anası gibi tabiatüstü varlıklara rastlanır. Hayvanlar, hayvan masallarında olduğu gibi, insan rolünde değil, tabiat dışı varlıklar seklindedir. Olaylar da, kişiler gibi olağanüstüdür (Rüzgâr Dev, Tık Tık Kabacık masallarında olduğu gibi).

2.4.2.3. Gerçekçi Masallar

Gerçekçi masalların insan kişileri olağanüstü masallarınkinden pek az farklıdır. Ama yine de onların da kendine özgü niteliklerine değinelim. Gerçekçi masalların en basta geleni “Padişah Masalları”dır. Keloğlan masalları da bunlardandır. Dünyadaki mutluluklardan yoksun kişilerin alinyazılarını yenme çabasını Keloğlan üzerine almıştır. Masalda Keloğlan’ın en belirgin işi kötülükle, güçlüklerle savaşmak ve sonunda en umulmayacak başarılarla ulaşmaktır (Güleç, 1988).

“Masalda Keloğlan’ın en belirgin işi, kötülerle, güçlülerle savaşmak ve sonunda en umulmayacak başarılarla ulaşmaktır. Türk masal geleneğinde Keloğlan’ın öyle önemli bir yeri vardır ki şehzadeler soylarından gelme bütün imtiyazlarını yitirip sıfırdan başlamak zorunda kaldıklarında, amansız güçlüklerle göğüs germeleri, aynı

zamanda da herkesin küçümsediği bir garip delikanlıya yarayacak araçlara başvurmaları gerektiğinde “Keloğlan” kılığına girerler (Boratav, 1982).

2.4.2.4. Güldürücü Masallar

Bu masalların en önemli özelliği kısa ve yoğun olmalarıdır. Bu masallar veciz ifadelerle, zekâ eseri olan imalı, ince mizahi anlamlara dayanmaktadır. Fıkralar açık anlatımlı zaman zaman müstehcen ve eğlencelidir. Bu husus da türün yetişkinler arasında daha yaygın olmasını sağlamıştır (Bilkan, 2009).

Bu masalların güç aldığı fıkralar açık anlatımlı, zaman zaman müstehcen ve eğlencelidir. Bu husus da türün yetişkinler arasında daha yaygın olmasını sağlamıştır. Bu masal türünde masalı sürükleyen ve onu çekici kılan fıkra kahramanları; İncili Çavuş, Bektaşî gibi tanınmış fıkra kahramanlarıdır (Bilkan, 2009).

2.4.2.5. Zincirlemeli Masallar

Bu masallar, küçük ve önemsiz olayların ardı ardına dizilerek halkalar halinde meydana getirdiği masallardan ibarettir (Bilkan, 2009).

Bu masalarda halkalar sıkı bir mantık bağı ile kenetlenmiştir. Bu halkaların sayısı ölçüsünde uzar; genel olarak çok uzun olmaz. Süratli bir tempo ile yürütülür. Çok kez anlatı bir yerden sonra ters yön izleyerek son olaydan baştakine, ya da maceraya son karışan kişiden ilk tekine doğru yürütülür (Boratav, 1942).

2.4.3. Okul Öncesi Dönemde Masalın Yeri ve Önemi

Masalın çocuk eğitiminde önemli yeri olduğunda çocuk terbiyecileri ittifak halindedirler. Masalların çocuk eğitiminde oynadığı müspet role, çocuk kitabı olarak neşredilen pek çok masalın mevcudiyeti canlı bir örnektir. Yalnız çocuklar, anlatılması uzun süren, iç içe girmiş çevre masalları ve olayları son derece kompleks olan masalları sevmez ve anlamazlar. Onlar için kısa ve kahramanları daha ziyade hayvan olan masalları tercih etmeliyiz (Sakaoğlu, 1973).

Masalların çocuk terbiyesinde de büyük rolü vardır. Kiraat kitapları hep bu masallarla doludur. Küçük çocukların dikkatini, alakasını yalnız bu masallar celbeler. Onlar ilk kahramanlık derslerini, mefkûre için fedakârlıkları bu masallardan öğrenir.

Bütün masallar(ımız) toplanınca, içinden çocuk terbiyesine yarayanları, milli seciyei takviye edenleri seçilir (Gökalp, 2009).

Okul öncesi çocukları, özellikle 4 ve 5 yaşındaki çocuklar daha çok kahramanları çocuk ve hayvan olan öykülerden hoşlanırlar. Bu çağın sonuna doğru ise kendilerine masal ya da öykü okunmasından hoşlanırlar. Bu masal ve öyküler bol resimli olmalıdır. Bu dönemi olumlu olarak yaşayan çocuklarda kitaba ve okumaya karşı derin bir ilgi doğar (Görgü, 2006).

Eflatun Cem Güney de bu konuda, “Masallar sadece hayal ve fantezi mahsulü değildir, çeşitli motiflerle nice sosyal realiteler çizgileştirilmekte ve hele çoğu insan ruhlarında yapılmış bir seyahat hissi vermektedir.” dedikten sonra olumlu ve olumsuz birçok masal kahramanını sayıyor ve şöyle devam ediyor: “Görülüyor ki içlerinde beğenilen, örnek edilmeye değerler de bulunuluyor, beğenilmeyen, şerrinden kaçınılması gerekenler de. İşte masalların da asıl eğitim değeri burada. Çocuklarımızın ruhunu, iyi örneklerle göre inşa ederek, onlara inandıkları yolda güçlükleri yenecek şahsiyetli birer insan yapmak. Dünya milletleri bu inanışla, çocuklarının ruhunu masallarla besliyor” demiştir.

Ayrıca masal, çocuğun ruhsal gelişimine, kendini tanımasına, özgüven duygusunun artmasına, yaşamın ekonomik, sosyal yanını tanımasına ve okuma alışkanlığı edinmesine de büyük katkısı vardır (Dilidüzgün, 1996).

Günümüzde masal, birçok eğitimci tarafından yararlı olarak görülmesine karşılık gene bazı eğitimciler ve anne babalar tarafından gerçekçi olmadığı gerekçesiyle dışlanan bir tür olma eğilimindedir (Gökşen, 1985).

Masallarda çocukları boş inançlara (batıl inançlara) yönelten telkinler bulunmamalıdır. Çocuğa benimsetilmek istenen ahlaki değerler masalın içinde açık değil de, gizlice yer alan iletiler (mesajlar) aracılığı ile verilmeye çalışılmalıdır. Masalda çocukları uyuşukluğa, boş inançlara ve kaderciliğe yönelten telkinler bulunmamalıdır (Oğuzkan, 2000).

Masal, çocukların hayatında önemli bir yere sahiptir. Günümüzde masalın, çocuğun eğitiminde, hayal gücünün geliştirilmesinde, yaratıcılığın arttırılmasında ve

anadili öğretiminde büyük bir payı olduğu görüşü, eğitimciler tarafından daha çok benimsenmektedir. Masalların yararları ve önemi üzerinde ısrarla durulmaktadır.

2.5. ÇEŞİTLİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

2.5.1. Düz Anlatım Yöntemi

Öğretmenlerin en çok kullandıkları bir yöntem olan anlatım yöntemi öğretmen merkezlidir ve öğretmenin konuyu öğrencilere aktarması esasına dayanır. Bu yöntem, teorik olarak işlenebilen derslerde önemli oranda yer verilebilir. Uzun bir tarihi geçmişe sahip olan bu öğretim tekniği iki bin yıl kadar bir süre varlığını başarıyla sürdürmüştür. Fakat derslerde çok fazla kullanılması eğitim açısından önemli sakıncalar doğurabilmektedir. Gerekli olduğu durumlar haricinde kullanmamakta yarar vardır. Anlatım yöntemi, işlenmekte olan konuların bir sıra ve düzene göre konuşma yoluyla açıklanmasına ve öğretilmesine denir. Düz anlatım, hazırlanmış bir metnin monoton bir biçimde okunur gibi tekrarı şeklinde olabileceği gibi, araya örnekler ve fıkralar sokarak ilginç bir hale getirilmiş bir konuşma biçiminde de olabilir. Bu yöntemin iyi kullanılabilmesi, öğretmenin kişiliğine, bilgisine, ses tonuna, konuşma gücüne (konuşma temposu, melodisi, telaffuzu, süre ayarlama), diyalektik yöntemi iyi kullanmasına, jest ve mimiklerine bağlıdır. Bu yöntemle ders anlatırken drama tekniği, tasvir, açıklama ve hikaye etme gayet ustalıkla kullanılmalıdır. Anlatım yöntemi bilgi ve kavrama düzeyinin üzerindeki hedefler söz konusu ise, bilgiler karmaşık ve ayrıntılı ise, öğrenci katılımı gerekli ve önemli ise, öğrencilerin yetenek düzeyleri ortanın altında ise anlatım yoluyla verilen ders başarılı olamaz (www.bote.gazi.edu.tr).

Düz anlatımın kullanımında öğretmene önemli görevler düşmektedir. Öğrencilerin anlayacağı düzeyde bol ve somut örnekler verilmeli, gerekli tekrar veya özetler yapılmalı, “Soru-Cevap” tekniği ve materyallerle düz anlatım desteklenmeli, öğrenci motivasyonu ve sınıf disiplini sağlanmalı ve kullanılan dil öğrenci düzeyine uygun olmalıdır (Gürer, 2007).

Bu metot mümkün olduğu kadar az kullanılmalı, mutlaka kullanılması gerekiyorsa öğretmen; konuşmasını çok dikkatli ve ayrıntılı hazırlamalı, anlatacaklarını da nasıl anlatacağını planlamalıdır (Akgün, 2004).

Modern öğretim anlatıma pek fazla yer vermemekle birlikte öğretmen hemen her konuda bu yöntemden belli bir ölçüde yararlanma gereğini duymaktadır.

Önemli olan husus anlatımın yerinin ve süresinin iyi seçimidir. Anlatımın kısa ve ilginç olmasını sağlama ve herkesin dikkatini çekme öğretmenin görevidir. Öğretmen konuşmasının, hareketlerinin, görünümünün, anlatımındaki açıklığın ve öğrencilerle göz göze ilişkisinin bu yöntemde son derece önemli olduğu bilinmelidir (Küçükahmet, 1995).

2.5.2. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi

Bir konu veya olayın , “gösterilerek öğretilmesi” ne demonstrasyon yöntemi denir. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, gösterilerek öğretme; sadece deneyle değil, daha değişik yollarla da olur. Burada önemli olan, öğrencilerin duyu organlarını etkileyerek, öğrenmeyi sağlamaya çalışmaktır. Bu, bir deneyin hazırlanarak öğrencilere gösterilmesi şeklinde gerçek şartlar ve araçlarla yapılabileceği gibi, modeller, hareketli ve hareketsiz resimler ve diğer soyut görsel araçlar kullanılarak ta yapılabilir. Örneğin; bir hayvan hakkında öğrencilerine bilgi verecek öğretmen; o hayvanın kendisi, modeli, hareketli ve hareketsiz resimleri, şekilleri vb. gibi unsurlardan da yararlanabilir (Akgün, 2004).

Gösteri bilgi edinmek, ilgi uyandırmak ve çalışma standardı geliştirmek, göze ve kulağa aynı anda hitap etmek suretiyle bir işin nasıl yapıldığını göstermek için başvurulan bir gösteri tekniğidir. Öğretmen öğreteceği işin, davranışın, çizimin, çözeceği sorunun denemesini birkaç kez kendisi yapmalı, en uygun şeklini alınca sınıfa sunmalıdır. İlköğretimin birinci kademesi başta olmak üzere, araç ve gereçlerin sınırlı olduğu okullarda demonstrasyon başvurulmaktadır. Bu yöntem, özellikle becerilerin öğretilmesinde uygulanabilecek tek öğretim yöntemidir. Örneğin, bir hayvan hakkında öğrencilerine bilgi verecek öğretmen; o hayvanın kendisi, modeli, sıvılı koleksiyonu, hareketli ve hareketsiz resimleri, şekilleri, video kaseti vb. gibi unsurlardan da yararlanabilir. Öğretmenlerimizi en çok demonstrasyona zorlayan sebeplerin başında araç ve gereç yetersizliği gelmektedir. İlköğretim okullarının çoğunda, 5-10 grubun aynı anda deney yapacak araç ve gereci bulunmamaktadır. Hatta bazı köy okullarında yok denecek kadar az araç mevcuttur. Mevcut araçlar, ya bozulmuş çalışmamakta; veya, kırılacak veya bozulacak endişesi ile öğrencilere kullanılmaktadır (www.bote.gazi.edu.tr).

Gösteri esnasında tartışma, dramatizasyon gibi yöntemler kullanılabilir, slayt, harita, resim, grafik, model, kara tahta gibi görsel-işitsel araçlardan yararlanılabilir (Hesapçioğlu, 1998).

2.5.3. Soru-Cevap Yöntemi

Sınıf içi uygulamalarda en yaygın şekilde kullanılan yöntemdir. Bu yöntem, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıkları kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır. Sokrates yöntemi olarak ta bilinmektedir. Sokrates' in önceden düzenlenmiş birtakım sorularla karşısındakinin zihninde saklı bulunan doğruları açığa çıkarma ve böylelikle ona gerçeği buldurma temeline dayanan bir öğretim yöntemidir (Demirel, 2008).

Geleneksel olarak uygulandığında, bir konunun öğretmen tarafından sorular sorulup öğrencilerce cevaplar verilerek işlenmesi anlamına gelir. Soru cevap yöntemi anlatım yöntemi gibi tek yönlü bir iletişim içermez. Karşılıklı etkileşim gerektirir. Bu yöntem öğrenme-öğretme sürecine katılan öğrenci öğrendiklerini anlatma fırsatı bulduğundan öğrenme kalıcı olur. Soru-cevap metodu, anlatma metodunun sıkıcılığını gidermek ve öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek isteğine dayalı olarak geliştirilmiştir. Anlatma metodundan sonra eğitimde en çok kullanılan öğretim metodu olan soru-cevap, eğitim kavramında meydana gelen çağdaş değişmelere rağmen öğretimdeki önemini hala korumaktadır. Özellikle ilköğretimde anlatım metodu ile soru- cevap metodunu birleştirmek gerekir. Bu birleştirme, monotonluğu ortadan kaldırır, ciddi çalışmalara müsait bir çeşitlilik yaratır, dikkati uyanık tutar, düşünmeye sevk eder, zamandan tasarrufu ve böylece bütün derslerde en iyi şekilde başarı elde edilmesini sağlar. Soru cevap yönteminin etkili olması için öğretmenin soru sorma becerisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Sorular bilişsel basamağın bilme, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamağına ait olabilir. Sadece bilme basamağına ait soruların sorulması öğrencilere düşük düzeyde bilgi kazandırmaktadır. Öğrencilerin düşünmesini, bilgiyi yeni durumlara uygulamasını, konuyu parçalara ayırmasını, yeni bir bütün oluşturmasını ve bir konu hakkında yargıya varmasını gerektirecek sorular sorulmalıdır (www.bote.gazi.edu.tr).

Öğretmen soruları ile öğrencilerin yalnızca gerçek hatırlama ile cevap vermelerini değil, düşünmelerini de sağlamalıdır. Sorular öğrencilerin kendi bilişsel yeteneklerini kullanmalarına imkan hazırlamalıdır. İyi bir soru sorma tekniği, öğrencilerin düşünmelerine, değerlendirmelerine ve yaratıcılıklarına imkan sağlamalıdır (Küçükahmet, 1995).

2.5.4. Tartışma Yöntemi

İki ya da daha fazla kişinin, bir konuyu açıklığa kavuşturmak için görüş ve düşüncelerini, karşılıklı konuşmalar şeklinde ortaya koymalarına “tartışma” denir. Tartışma grupla çalışma tekniklerinden biridir ve bu yöntemde amaç; konuyu çeşitli yönleriyle aydınlatmak ve fikir alışverişinde bulunmaktır (Akgün, 2004).

Tartışma yöntemi öğrencileri aktif yapar, onların fikir ve görüşlerine yer verilir. Ayrıca öğrencilerin konuşma, karşı fikirlere saygı gösterme, fikir ve düşüncelerini toplumda savunma ve birbirleriyle yardımlaşma gibi faaliyetlerle sosyal yönden gelişmelerine imkân sağlar. Bu yöntemde soru sorma işlemine öğrenciler de katılır. Gerek öğrenciler ve gerekse öğretmenler için belli bir konuda sorulan sorulara verilen yanıtlara eleştirme, doğru olup olmadığı konusunda düşünce ileri sürme, bilinen kaynaklara dayalı olarak açıklama ve kendi düşünce, bilgi ve yaşantılarına göre yorumda bulunma yolları da açıktır (Kaptan, 1999).

Bu yöntemin etkili olabilmesi için tartışma önceden planlanmalıdır. Tartışma lideri ve tartışmaya katılanlar tartışmanın amacına ulaşabilmesi için bazı esaslara dikkat etmelidir. Tartışmanın konusu ve amacı önceden belirlenmelidir. Tartışmanın süresi, ortamın uygunluğu önceden planlanmalıdır (Gürer, 2007).

Öğrenciler bu yöntem ile farklı görüşler ileri sürerek konunun en doğru çözümünü bulmayı öğrenirler. Bu beceri hoşgörüyeye dayalı bir toplum için gerekli bir beceridir. Öğretmen, bir tür gözlemci ve yönetici olarak görev yapar. Tartışmanın belli bir çizgide kalmasına dikkat eder. Aynı zamanda dersin amacına ulaşması için gayret eder. Uygun zamanda tartışmaya katılır, tartışmayı keser, tartışmayı yönetir. Tartışma dersinin asıl faydası, bütün yan etkileriyle, öğrencileri bir işe bizzat yapmaya sevk eder (www.bote.gazi.edu.tr).

Bilgilerini, fikirlerini ve düşüncelerini açıkça ortaya koyma imkanına kavuştukları bu yöntemde öğrenciler, sorunları daha iyi anlar, tanımlar ve çözüm yolları önerirler. Ancak anlamlı bir tartışma için gerekli bilgi ve olgunluğa sahip olmayan öğrencilerle bu yöntem uygulanamaz (Küçükahmet, 1995).

2.5.5. Örnek Olay Yöntemi

Örnek olay inceleme yöntemi, gerçek hayattan alınmış veya karşılaşılmaması olası olan bir problemin sınıf ortamında derinlemesine çalışılmasıdır. Yöntem için seçilecek örnek olay çok dikkat gerektirir. En iyi örnek olaylar genel bir problemi veya konuyu açıklayıcı olmalıdır. Gerçek hayatta karşılaşılmış, ancak istisnai durum teşkil eden bir problemin sınıf ortamında çözülmesi, istenilen öğrenmeyi sağlamaz. Bu durumda eğer seçilen örnek olay genel bir problemi veya konuyu temsil etme gücüne sahip değilse, öğrenciler muhtemelen örneği benzer tüm olaylara genelleyemeyeceklerdir (Tan, 2007).

Örnek olay yazılı metin biçiminde olabildiği gibi, senaryo biçimindeki filmler, gazetelerden, anılardan, çeşitli kitaplardan alınmış parçalar da olabilir (Gürer, 2007).

Örnek olay incelemesi öğrencilerin sorunlu bir olaya aktif olarak katılmalarını gerektiren bir yöntemdir. Sorunlu olay gerçek ya da hayali olabilir. Olayı anlatan ve gerekli verileri kapsayan bir rapor üzerinde çalışan öğrenciler, olayı öğrenir, verileri analiz eder, sorunu değerlendirirler. Tartışarak olayın nedenlerine ya da çözümüne ilişkin öneriler getirirler. Öğrenciler tartışarak öğrenme imkanına kavuştukları için bu yöntemden oldukça hoşlanmaktadırlar (Küçükahmet, 2008).

Faydaları: İnsani problemleri kişiselleştirmeden çözülmesi sağlanır. Öğrenci merkezli bir yöntem olduğundan öğrencilerin katılımı yüksektir. Öğrencilerde problem çözme yeteneği gelişir. Konuları anlama, kavrama, analiz ve değerlendirme becerisi gelişir. Öğrencilerde empatik davranış geliştirir (www.bote.gazi.edu.tr)

Örnek olay materyali açık ve gerçekçi (günümüze dayalı) ve çözümler inandırıcı ise yöntem başarılı olmaktadır. Eğer çözümler aşırı derecede yakın ise katılanların düşük derecede zorlanmaları söz konusu olur. Eğer çözümler öğrenci

grubu için erişilemeyecek türden ise, katılanların aşırı derecede zorlanmaları söz konusudur (Hesapçioğlu, 1998).

2.5.6. Problem Çözme Yöntemi

Yaşantımız boyunca çeşitli problemlerle karşılaştığımız halde, bunların çoğunun üzerinde somut olarak durmayız. Onlar yaşantımızda “bazı güçlükler” olarak geçip gider. Öğrencileri hayata okulda hazırladığımız için onlara problemlerin çözümünü okulda vermeliyiz. Bir ders konusu olarak değil, davranışlarını etkileyebilecek bir faaliyet şeklinde olmalıdır. Öğrenciler daha iyi düşünebilmeli ve problemlere bilimsel bir yaklaşımla varmalıdır. Böylece sonuca daha kolay varacaktır. Elde edilen sonuç da işe yarayacaktır. Problem çözme, bir zihin işi olduğu için buna bir yerde yaratıcı düşünce de denir (Kaptan, 1999).

Problem, önceden öğrenilmiş kuram ya da kurallar yardımıyla çözümü istenen bir soru olarak tanımlanabilir. Problem çözümü için “tek bir yol değil”, “en iyi bir yol” vardır. Problem çözme, amaca ulaşabilmek için alternatifler arasından en uygununu belirlemektir (Taşpınar, 2007).

İnsan yaşamı bir problem çözme sürecidir. Yaşamlarını etkileyen bir problemi çözerken, aynı zamanda bir problem de üretirler. Bu nedenle bireylerin sistemli bir problem çözme yeteneği kazanmaları yaşamlarını daha anlamlı hale getirmeleri açısından da önemlidir. Eğitim-öğretim sürecinde problem çözme yöntemini kullanmanın temel amacı bireylerin karar verme yeteneklerini geliştirmektir. Böylece öğrenciler belirli bir amaca ulaşmak için etkili ve yararlı olan araç ve davranışları alternatifler arasından seçme ve uygulama yeteneği kazanabilirler (Gürer, 2007).

Problem çözme yönteminde zihnin analiz etme, genelleme ve sentez etme gibi en yüksek bilişsel fonksiyonları kullanılmaktadır (Küçükahmet, 1995).

Problem çözme üst düzey zihinsel etkinliklerin kazanılmasında işe koşulan bir yöntemdir. Bu yöntem, özellikle günümüzde, bilim adamları tarafından çok önem verilen bir yöntemdir. Bu yöntemin, öğrencilerin zihinsel gelişimlerini sağlamada bir çok yararları olduğu saptanmıştır (www.bote.gazi.edu.tr).

2.5.7. Proje Yöntemi

Proje yöntemi belli öğretim amaçlarını gerçekleştirmek düşüncesi ile, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda çevrede seçilen ünite ve konuları yine öğrencilerin aktif çalışmaları ile bir iş, bir eser olarak sonuçlandırmasıdır. Proje yöntemi, iş yönteminin daha geniş şeklidir. Proje yöntemini uygulamak için belli bir ders saati yoktur. Öğrenciler uygun buldukları her yerde ve her zaman projeleri ile ilgili çalışmalarda bulunabilirler. Bu yöntemin ana felsefesi; çocuğun yaşadığı çevrede hayatı küçük ölçüde de olsa yaşamasıdır. Böylece hayatta işe yaramayan bilgilere öğretimde yer verilmemiş olur (Akgün, 2004).

Proje tabanlı öğretim yöntemi, bireysel ya da grup içerisinde görevler olarak öğrencilerin bir konu üzerinde işbirliğine dayalı olarak ve kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda araştırmaya, öğretmenin ise çalışmalarda öğrencilerde rehber rolünde olduğu, araştırma sonunda ürünlerle veya sunumlarla sonuçlanan, yani öğrencilerin ileri düzeydeki bilişsel becerilerini ortaya çıkaran ve öğrencilerin kendilerini kendi öğrenmelerinden sorumlu tutan bir yöntemdir (Yurttepe, 2007).

Projeler, öğrencilere pratik deneyimler kazandırır, okulda öğrenilen bilgilerin gerçek hayatta sınanmalarına olanak tanır, öğrencilere önemli konularda kendi başlarına karar almalarını öğretir. Bununla birlikte bazı öğrenciler, kendilerine ilginç gelebilecek proje konuları bulmada zorlanabilirler. Eğer projeler öğretmen gözetimi dışında gerçekleştirilirse, önemli problemlerle karşı karşıya kalınabilir (Saban, 2004).

2.5.8. Rol Oynama Yöntemi

Rol oynama öğrencinin başka bir kişilik içinde, kendi duygu ve düşüncelerini kullanarak rol yapmasıdır. Başka bir deyişle, gerçek yaşamdaki bir durumun, gruplar halinde ya da bireysel roller olarak canlandığı, daha esnek bir benzetim uygulamasıdır. Bir öğrencinin bir beceriyi nasıl yapacağını görebilmek için olayın rol oynama yöntemi ile canlandırılması önemli yarar sağlar. Böylelikle daha güvenli, akılcı ve kontrollü bir çevrede öğrenme ortamı oluşturulabilir (Taşpınar, 2007).

Rol oynama yönteminde öğrenciler bir tepki ile karşılaşmaksızın ve cezalandırma tehlikesi olmaksızın bir başkası gibi hisseder, düşünür ve davranırlar, daha önemlisi özel sorunlarını bir bunalım hissetmeksizin tartışabilirler (Küçükahmet, 1995).

Rol oynama yönteminde esas amaç, öğrencilerin belli durumlara ilişkin olarak kendi duygu ve düşüncelerini anlamalarına yardım etmek ve kendilerini çevreleyen sosyal dünya hakkında bir anlam oluşturmalarını sağlamaktır. Bu nedenle, rol oynama yönteminde, işlenmekte olan ders veya konu ile ilgili bir durum veya olay seçmek önemlidir (Saban, 2004).

2.5.9. Gösterip Yaptırma Yöntemi

Yaparak yaşayarak öğrenmenin hakim olduğu bir öğrenme şeklidir. Bir işi oluşturan işlemlerin uygulanmasını, araç-gereçlerin çalıştırılmasını, önce gösterip açıklama, sonra öğrenciye alıştırmaya ve uygulama yaptırarak öğretme şeklinde uygulanmaktadır. Daha çok bilişsel davranışlar ile psikomotor beceriler kazandırılmasında kullanılır (Akgün, 2004).

Bu yöntemin işleyişi, bilen birinin eylemi adım adım göstermesi, açıklaması, öğrencilerin bunları dikkatle izlemesi ve yapması, yeterli düzeye gelinceye kadar tekrar etmesi şeklindedir. Bu yöntem daha çok uygulama düzeyindeki bilişsel davranışlar ile psiko-motor becerilerin kazandırılmasında kullanılır (www.bote.gazi.edu.tr).

Bu yöntemi etkili kullanabilmek için, gösterinin adı, amacı, gerekli araç-gereçler, gösterilecek becerinin işlem basamakları, öğrencinin gösteri sonrası yapacağı etkinlikler yer almalıdır (Gürer, 2007).

2.6. MASAL ANLATMA TEKNİKLERİ

Masal öğretiminde kullanılan çeşitli tekniklerden bahsetmeden önce masal anlatıcıda bulunması gereken bazı özellikleri belirtmek yerinde olacaktır;

Masal anlatıcının öncelikle bazı fizikî özelliklere sahip olması gerekir.

Bunların önemlilerinden ilki uygun bir sestir. Kişinin sesinde özel bir değişiklik yapmasına («tatlılaştırmak» gibi) gerek yoktur. Ancak, burundan gelen, sert, tiz veya monoton seslerin düzeltilmesi gerekir. Kişi kendi sesini, ses bandından dinleyerek değerlendirebilir ve gereken değişiklikleri yapmaya çalışır. İyi bir ses, kontrollü bir nefesle desteklenir. Bunun için karından nefes almak gerekir. Yüzeyden nefes, sesi zayıf ve yorgun yaparak, tizleşmesine neden olur. İkinci önemli konu, anlatıcının diksiyonudur. Sözcükler açık, net bir biçimde, vurgularına dikkat edilerek söylenmelidir. Özellikle, küçük çocuklar yanlış telâffuzları çabuk kaparlar; sonradan değiştirmek de güç olur. Yöre ağızları, eğer anlatılan hikâye gerektiriyorsa yapılır. Yoksa sadece ilgi çekmek, ya da komik unsur yaratmak için kullanılmamalıdır (kütürhaneci.org.tr).

Ayrıca değişik yaş gruplarına göre sözcük seçimine de dikkat etmek gerekir. Örneğin, 3 yaşındaki bir çocuğun sözcük bilgisi, 6 yaşındakinden, bu yaştağının ise 10 yaşındakinden çok farklıdır. Çocuğun yaşının ilerlemesiyle sözcük ve kavram bilgisi artar. Masal veya hikâyede geçen ve değiştirilmesine imkân olmayan, ya da çocukların bilmesinde yarar görülen sözcükler, eğer masal içinde bir cümlelikle açıklanamıyorsa (Örneğin, «padişah, yani kral», gibi), o takdirde anlatıma geçmeden gerekli açıklamanın yapılması şarttır. Hiçbir zaman anlatımın kesilip, açıklamanın o arada yapılması doğru değildir. Çünkü bu uygulama dinleyicilerdeki masala yönelik yoğunlaşmış ilginin dağılmasına neden olur. Son olarak anlatıcının görünümü de önem taşır. Görünüm fiziksel güzellik anlamında değildir. Ancak kişinin her şeyden önce rahat olduğu izlenimi önemlidir. Anlatıcı ister oturarak, ister ayakta masalını sunarken, kendi varlığını unutup, anlattığıyla bütünleşmeli, onu yaşamalı ve dinleyicileriyle paylaşabilmelidir. Elbette ki rahat olabilmenin birinci şartı, anlatacağı konuya çok iyi hazırlanmış olmaktır. Bunun üzerinde biraz sonra daha detaylı olarak durulacaktır. Görünümün bir parçası olan giyim-kuşam abartılmış

olmamalı, yani ne çok ciddi (siyahlara bürünmek gibi) ne de çok havai bir kıyafete bürünülmelidir. Kısaca, kıyafette dinleyicilerin ilgisini çalan bir özellik veya aksesuar (Eldiven, takı, çiçek gibi) bulunmamalıdır. Elde mendil, zincir, anahtar, kalem, silgi gibi herhangi bir şeyle oynamak, dinleyicilerdeki ilginin o yöne kaymasına neden olacaktır. Özellikle ellerini bir fazlalık gibi görenler için cepli bir elbisenin yaran olabilir. Ancak bu jestlerin kısıtlanması demek değildir. Doğal el-kol hareketleri hatta gereklidir. Mimikler de abartılmadığı sürece bulunmalıdır. Unutulmaması gereken nokta, masal anlatmanın dramatizasyon olmadığıdır. Anlatım tiyatroya dönüştüğü zaman, dikkat masalın içeriğinden oynayışa kayar; özellikle çocuklar, anlatıcı beğendikleri bir taklit yapmışsa, artık masalın gelişmesinden çok taklidi beklemeğe başlarlar.

Bu bakımdan anlatımın sadelik içinde yapılması daha yararlıdır. Anlatıcı, anlattığı masal veya hikâyeyi yaşadığı zaman, zaten gözdeki pırıltılardan, gülüş ve mimiklerden doğal bir görünüm ortaya çıkacaktır. Ama kişinin kendini tiyatro havasına kaptırmamağa dikkat etmesi gerekir (kütüphaneci.org.tr).

Masallar daha çok sözlü edebiyat ürünü olduğu için bunun anlatılmasında da belli özelliklerin olması kaçınılmazdır. Sözlü edebiyatta, sözcüklerin seçimi, beden dilinin kullanımı, sözcükleri konunun akışına göre toplama ve vurgulamanın yapılması anlatıcıya bir sanatçı kimliği vermektedir. Masal anlatmada izlenebilir yollar şöyle sıralanabilir:

- Masal anlatmada çevrenin ayarlanması, anlatıcıyla dinleyicinin, dinleyiciyle dinleyicinin göz iletişimini sağlayıcı bir oturma düzeni oluşturulmalı,
- Masal anlatıcı, anlatacağı masalı çok iyi benimsemeli; ciddiye almalı, olayların gelişine göre, beden dilini, beden diline uygun sözcükleri yerinde kullanmalı,
- Anlatıcı, masalı oyunlaştırmamalı, dinleyicilerle göz iletişimde bulunmalı, adeta onlara da olayı yaşatmalı; ancak her yaş grubuna göre aynı hareketler yapılmamalı; yaşlara uygun olmayan hareketlerle masalın değerini ve anlatıcının inandırıcılığını yitirmemeli,
- Masal anlatıcısı, başlangıçta öğrencileri güdülemeli, masalın ortalarına doğru yeniden dikkat çekme ve güdüleme işlemlerini uygun sözcüklerle yapmalı,

- Masal anlatırken uzun açıklamalara girilmemeli, çocukların yaşları ve dikkat süreleri dikkate alınmalı,
- Anlatım sırasında, kısa suskunluk dönemi yaşanarak çocuklara masalı hayal dünyasında canlandırma fırsatı verilmeli,
- Masal bitiminde “ya gördünüz mü, ne ekersen onu biçersin” gibi öğüt verici, hatta masalla tehdit edici bir yol izlenmemeli, gibi birçok konuda dikkatli olunmalıdır (Megep, 2008).

Hikâye ve masal anlatmak teknik olarak iyi bir çaba ve ön hazırlık gerektirir. Çocukların, anlatıcıyı ve araçları iyi görebilecekleri şekilde düzenlemeler yapılmalıdır. Hikâye ve masal anlatmadaki amaç bilgi vermek değil, hoşça vakit geçirmek ve çocukların hayal güçlerini desteklemektir. Hikâyeyi ve masalı canlı olarak tasvir etmek için görsel, işitsel ve teknolojik araçlardan yararlanmak ilginç olur ve bunlar çocukların kavrama güçlerine yardım eder.

Anlatan kişi dinleyenlere bakarak hikâyeyi veya masalı anlatmalıdır. Eğer ayakta anlatılacaksa, yerine göre hareket etmeli, lüzumsuz hareketlerden kaçınmalıdır. Çocuklara hangi anlatım tekniğinin kullanılacağı anlatılmalı, hikâye veya masala başlamadan önce hikâyenin adı söylenmelidir. Hikâye ya da masalı anlatan rahat olmak için metni ezberlememelidir. Anladığını yumuşak ses tonu ve güzel bir ifade ile anlatmalıdır. Hikâye ve masal anlatımında mimik ve vurgulamalar yerinde uygulanmalıdır. Yerinde uygulanmadığı zaman çocukların dikkatleri dağılır. Amaca ulaşmada sapma olabilir. Anlatımda basit ve sade sözcükler kullanılmalıdır. Sözcükler yutulmamalıdır. Kelime tekrarları yapılmamalıdır. Canlı tasvirlerle süslenerek hayal gücünü geliştirici ve çocuklar tarafından sevebilecek nitelikler taşınmalıdır. Yapmacık hareketlerden uzak durulmalıdır. Akıcı bir anlatımla anlatılmalıdır. Gereksiz duraklamalar hikâyeyi veya masalı zevksiz hâle getirir. Duraklamalarda “şey”, “eee”, “ mım” gibi ifadeler çocukların dikkatini dağıtır (hbgom.meb.gov.tr).

Çocukların hikâye veya masal sırasında soru sormalarına imkân tanımak; dikkat ve ilginin dağılmasına yol açabileceğinden sorulara hikâye sonunda yer verilmelidir. Hayret ifadelerini içeren kısımların çocuklar tarafından tekrarlanmasına izin verilmelidir. Çocuklar hikâye veya masal dinlerken dinleme konumunda

(uzanmaları, ellerini çenelerine koymaları, oturmaları vb.) rahat edecekleri bir biçimde olursa, hikâye etkinliği daha etkili olur. Bunun için çocuklar rahat bırakılmalıdır.

Hikâye veya masal anlatılırken diğer tekniklerin yanında şiir ve müzik parçalarına da (radyo, CD, teyp, fotoğraflar) yer verilmeli, çocukların ilgi ve dikkatleri toplanmalıdır. Hikâyeyi veya masalı tekrarlamak bıkkınlığa yol açar. Bu nedenle tekrarlardan kaçınmak gereklidir (Megep, 2008).

2.6.1. Düz Anlatım (Materyalsiz Anlatım)

Herhangi bir araç kullanmadan yapılan hikâye anlatma tekniğidir. Belirlenen hikâyenin veya masalın jest, mimik yardımı ile sözel anlatımıdır. Anlatımda araç kullanılmadığından ilgi çabuk dağılır. İşitsel ağırlıklıdır. Erken çocukluk eğitiminde kullanılan bir tekniktir.

Anlatım biçiminin önemi büyüktür. Anlatacak kişi bu işi ciddiye almalıdır. Hikâye anlatan amaçlar ve kazanımlara uygun bir hikâye ya da masal seçmelidir. Anlatan kişi hikâyeden zevk alabiliyorsa, özel algısını karşı tarafa iletebilir. Anlatıcı rahat olmalı, unutacağım diye endişe etmemelidir. Dinleyici ile anlatan arasında iletişim kurulmalıdır. Dinleyici ile masal veya hikâyenin, ruh hâli paylaşarak iletişim kurulur. Anlatılacak masal veya hikâyede sözcükler de önemlidir. Yetersiz sözcük bilgisi ile çok başarı elde edilemez. Anlatıcı dil için duyarlılık geliştirmelidir. Hikâye ya da masal önceden okunmalı, ön hazırlık yapılmalıdır. Bir masal veya hikâyeyi kavrama, hareketlerle etkileşim yeteneğini yansıtır. İyi bir anlatıcı fiziksel tepkiler ve ifadelerle dinleyenlerin tepkilerini kolayca görebilir (meb.gov.tr).

Hikâye ya da masal anlatılırken hikâye yarıda kesilip çocukların davranışları eleştirilmemelidir. Hikâye veya masal anlatılırken ya da sonra, etkinlik nasihat saatine dönüştürülüp öğüt verilmemelidir. Anlatım çok aceleci ve çok yavaş olmamalıdır. Hikâye anlatılırken dikkatin devamını sağlamak için ses tonu ayarlanmalı, jest ve mimiklerle hikâyeye canlı bir ifade kazandırılmalıdır. Fakat bunlarda aşırılığa kaçılmamalıdır. Aksi halde çocukların ilgileri anlatılandan anlatana dönebilir. Anlatan doğal olmalıdır. Uyku saatlerinde de bu teknikten yararlanılabilir. Genellikle masallar bu teknikle anlatılır (Megep, 2008).

Bu teknikte okul öncesi eğitiminde öğretmen herhangi bir görsel araç kullanmaz. Bu tekniğin püf noktası anlatım sırasında farklı ses tonlarını jest ve mimikler eşliğinde kullanarak çocukların ilgisini çekerek masalı anlatmadır. Öğretmen bu teknikte adeta masal anlatıcısı (masalcı) nın fonksiyonunu üstlenir. Hiçbir görsel araç kullanmadığı için çocukların ilgisi kolaylıkla dağılabilir. Bu nedenle anlatım biçimine çok dikkat edilmelidir. Öğretmen ses tonunu canlı kullanmalı, tutukluk yapmadan akıcı bir şekilde masalı anlatmalıdır. Yetenekler dahilinde taklitler yapılırsa anlatım çok daha güçlü olur. Çocukların ilgisinin masala yani anlatılana odaklanması hedeflenmelidir. Bu amaçla ses tonu, jest ve mimikler iyi ayarlanmalı, aşırılığa kaçmaktan sakınılmalıdır. Aksi takdirde çocuğun dikkat ve ilgisi masaldan ziyade masalı anlatan öğretmende yoğunlaşabilir (Derman, 2002).

2.6.2. Hikâye veya Masal Kitabından Anlatma

Bu teknikte hikâye kitabı kullanılarak hikâye anlatıldığından kitabın özellikleri önem taşımaktadır. Kitap seçilirken kitabın özelliklerine dikkat edilmelidir. Kitabın boyutu değişik ebatlarda olabilir. Çok küçük ya da çok büyük olmamak kaydıyla bütün kitaplar çocukların ilgisini çekebilir. Kitap boyutu olarak ortalama 16 cm' ye 23 cm verilebilir. Hikâye kitabı mutlaka kitap şeklinde düşünülmemelidir. İlgi ve dikkat çekmek için seçilen herhangi bir şekil (meyve, sebze, hayvan, top vb.) kitabın şeklini oluşturabilmelidir. Kitabın kâğıt cinsi parlak olmamalıdır. Çünkü yansıma yaparak gözü yorar. Kitabın kâğıdı mat, çabuk yıpranmayan ve kitabın şeklini bozmamak için sağlam olmalıdır. Arkadan resimler görülüyorsa, bunlar kaliteli değildir. Birinci hamur kâğıttan yapılan kitapların dayanıklılığı fazladır. Kitabın yazıları çocuğun yaşına, gelişimine uygun olmalıdır. Çocuk kitaplarında on dört puntodan daha aşağısı kullanılmamalıdır. Sayfa düzeni de önemlidir. Sözcük ve satırların arası ve yanlarda bırakılan boşluklar geniş olmalıdır. Kitaplar çift sütun üzerine düzenlenmemelidir. Bir sayfaya tek sütun olarak düzenlenmiş olmalıdır. Kitaptaki resimler satırların boyunu geçmemelidir (Megep, 2008).

Bu teknikle masal anlatırken öğretmenin dikkat edeceği diğer bir husus çocukların kitabı ve resimleri rahatça görebilmeleridir. Ayrıca kitabın iki sayfası aynı anda çocuklara gösterilmemelidir. Masaldaki olayın akışına uygun olarak çocuktaki

heyecanı beslemeli, sayfalar tek tek gösterilmelidir. Öğretmenin okuyacağı masalı daha önceden bilmesi yani masala hakim olması gereklidir. Çünkü öğretmen şartlarına göre gerektiğinde masala müdahale edebilir veya masalı kısaltabilir (Derman, 2002).

2.6.3. Hikâye Kartı ile Anlatma

Bir hikâyenin resimli kartlarla anlatılması ve anlatılmak istenen olayın resimlerle sıralı anlatımıdır. İşitme ve konuşma engellilerde çok kullanılmaktadır. Hikâyenin özellikleri kitabın özellikleri gibidir. Olay sıralamada anlaşılır, mantıklı bir sıralama vardır. Burada amaç resimlerle olayı anlatmaktır. Olay sıralamasındaki kartların özellikleri ve resimli kartların boyutları ve özellikleri pazen tahta kartlarının aynıdır. Hikâyeyi veya olayı ifade eden resimlerin kartlara çizilip boyanmasıdır. Bu teknikte kartlara çizilen resimler önemlidir. Resimler hikâyedeki konuyu aktarabilecek nitelikte ve gerçeğe uygun olarak çizilmiş olmalıdır. Resimler canlı ve kahramanları konuyu iyi yansıtmalıdır. Kartlarla hikâye anlatılırken kartlar göğüs hizasında tutulur, numaralarına göre sırası gelince hikâyeye kesilmeden çocuklara gösterilir. Çocuklara resimleri görmeleri için süre verilir. Hikâyenin akışı bozulmadan kartlar değiştirilir. Öğretmen hikâyeyi anlatırken kartlardaki resimlere bakmaz. Daha önce sıralama yapmış olmalıdır. Hikâyeyi, olayı çok iyi bilmelidir (Megep, 2008).

Bu teknikte asıl unsur resimli kartlardır. Kartlardaki resimler çocukların görebilecekleri büyüklükte olmalıdır. Kartlar kartonla sertleştirilmeli, anlatım sırasında sağa sola bükülmemelidir. Kartlara çizilen resimler olayların belirli parçalarını çok iyi canlandırmalıdır. Çünkü anlatım sonrasında kartları göstererek çocukların o kartta yer alan olay hakkında konuşmaları istenebilir. Kartlardaki resimlerin renklendirilmesi daha iyi olur. Anlatım sırasında çocuklar kartları görecektir şekilde oturmalıdır. Kartlar daha önce öğretmen tarafından sıraya koyularak numaralandırılmalıdır. Anlatım sırasında kartlar öğretmenin dizlerine, göğüs hizasına gelecek şekilde yerleştirilmelidir. Her kart için, çocuğun yeterince görebileceği kadar bir süre ayrılmalıdır. Masal metninin parçaları halinde kartların arkasına yazılması anlatıcıya bir kolaylık sağlar (meb.gov.tr).

2.6.4. Pazen Tahta ve Figürleriyle Anlatma

Bu teknik resimli kart tekniğine çok benzer. Bu teknikte kartlar pazen bir tahtaya tutturularak kullanılırlar. Bu teknik uygulanırken tahtaya aynı anda birden fazla resimli kart tutturulmamasına dikkat edilmelidir (Derman, 2002).

Bu hikâye anlatma tekniğinde pazen, polar vb. benzer bir kumaşla kaplanmış pano kullanılır. Kaplanacak kumaşın eski olmaması önem taşır. Çünkü eski kumaşlarda resimli kartlar ve figürler yapışmaz, düşer. Pazen tahtaya yapışacak kart ve figürlerin arkasına zımpara kâğıdı, pazen veya Amerikan fermuarının sert plastikli tarafından (cırt cırt) parçalar yapıştırılır. Pazen panonun arkasına ya da yanlarına cepler yapılabilir. Panoya kartların hepsi yapıştırılmaz. Anlatılacak ve anlatılan resimli kartlar ile figürler ceplere konur. Hikâye kitabının resim özellikleri gibi olmalıdır. Olayları ve kahramanları resimlendiren kartlar ve figürler iyi temsil özelliği taşınmalıdır. Resimlerde perspektif özelliği önem taşır. Örneğin köpeğin küçük olması, ağacın ve insanın büyük olması gibi. Çocuklar, pazen tahtanın cebindeki figürleri kendi oluşturdukları başka hikâyelerde de kullanabilirler (Megep, 2008).

2.6.5. Kuklalar ile Anlatma

Kuklalar kağıt, hamur, taş, kumaş, şişe, ahşap, eski oyuncaklar vb. maddelerden yapılabilirler. Kuklalar oynatılış şekline göre parmak kuklası, ip kukla, gölge kukla, avuç kuklası, çomak kukla gibi değişik isimlerle anılırlar. Anlatılacak masala uygun bir sahne hazırlanması ve masal kahramanlarının kuklalarının hazırlanması gereklidir. Ayrıca kukla oynatma işlemi beceri, deneyim ve yetenek istediğinden dolayı öğretmenlerce tercih edilen bir anlatım tekniği değildir. Diğer anlatım tekniklerine nazaran daha az kullanılır. Ancak bu teknik çocuklar tarafından ilgiyle karşılanmakta ve beğenilmektedir. Kukla oynatımında konuşturulan kuklanın hareket ettirilerek ön plana çıkarılması uygun olur. Kuklalar seslendirilirken karakterlere uygun olarak farklı ses tonları kullanılmalıdır (Derman, 2002).

Kuklalar üç boyutlu olmaları ve hareket etmeleri nedeniyle ilgi çekicidir. Çocuklar kendilerini anlatılan hikâyenin içinde bulurlar. Kuklaları kolaylıkla canlıymış gibi algılayabilirler. Kukla, çeşitli malzemelerden yapılan, insanların

hareketlerle canlandırdıkları üç boyutlu figürlerdir. Çocuklar kuklalarla oynamaktan çok hoşlanırlar. Kendileri oynatarak canlandırdıklarından zevkleri gözle görülebilir. Kuklalarla oynamak çocukların yaratıcılıklarını da geliştirir. Çocuklar kendilerini ifade edebilirler. Bedensel engelli çocuklar kuklalarla hikâye anlatırlarken, o karaktere uygun özdeşleşme ile yapamadığı hareketleri yaparak (kuklayı koşturup oynatabilecek) kendini ifade edecek ve rahatlayacaktır. Öğretmen güncel konularda ya da çocuklara vermek istediği mesajlarda kukla karakterlerinden rahatlıkla yararlanabilir (Megep, 2008).

2.6.6. Slayt ile Anlatma

Slayt ile hikâye anlatma ya da doğa olaylarının sırasıyla oluşumunu görmek için teknolojik bir etkinliğin kullanılmasıdır. Öğretmen fotoğraf makinesi ile slayt filmini takarak çektiklerini slayt kartlarına yerleştirerek izletebilir. Slayt kartı çerçevesine girebilecek şekilde resimler hazırlanır. Slayt kartları küçük resimlerdir. Slayt kartının çerçevesinin büyüklüğü normal fotoğraf makinesi filminin bir karesinin sığabileceği kadardır. Küçük olduğundan çizim zordur. Slayt resimleri bilgisayarda ve fotokopi ile küçültme işlemleri yapılarak da hazırlanabilir. Slaytla hikâye anlatmak için düz beyaz duvar ya da perdeye ihtiyaç vardır. Slayt gösterimi başlamadan ortam hafifçe karartılarak loş ortam oluşturulur. Çok karanlıktan çocuklar korkar. Slayt makinesi beyaz perdenin veya duvarın karşısına konur. Slayt makinesiyle küçük resimler büyür ve perdeye yansıtılır. Resimler büyüğünce resim yapımındaki hatalar çok belirgin olarak görülür. Slayt kartı hazırlamak, hataları göstermesi ve küçük boy çalışılması nedeniyle dikkatli, özenli bir çalışma ister. Sırası ile slayt kartları gösterilerek hikâye veya olay anlatılır. Hikâyeyi duraklamalar olmadan düzgün bir ifadeyle anlatabilmek için ön çalışma ve denemeler yapıp pratik kazanılmalıdır (Megep, 2008).

Tepegöz aleti kartla anlatma ve pazen tahta ile anlatma tekniklerini daha pratik hale getiren bir tekniktir. Bu teknikte aydınca kağıdı üzerine çizilmiş olan resimler tepegöz yardımıyla düz bir zemin üzerine yansıtılır. Böylece resimlerin sınıftaki tüm öğrenciler tarafından büyükçe görülmesi sağlanabilir. Aynı uygulamanın benzeri teknik imkanlar dahilinde slayt olarak slayt makinesi

yardımıyla da yapılabilir. Her iki teknik te çocukların ilgisini çeken tekniklerdir (Derman, 2002).

2.6.7. Televizyon Şeridi ile Anlatma

Anlatılacak hikâyenin resimlendirildiği bir televizyon şeridi ve bu şeridin kullanılacağı kutu ile bu teknik uygulanır. Televizyon şeridinin kutusu için genelde karton kutu (koli) kullanılır. Marangozda da televizyon kutusu yaptırılır; fakat bu pahalıya gelir. Televizyon şeridine anlatılmak istenen olay ya da hikâye metnine uygun resimler çizilir. Resimler hikâyenin ya da olayın amacına uygun olmalıdır. Film şeridi resim özelliklerine göre yapılmalıdır. Şerit yapıldıktan sonra çubuklara ve kutuya yerleştirilir. Çocukların ilgisini çeken bir tekniktir. Göz hizasına konarak kullanılır. Öğretmen hikâyeyi önceden okumalıdır. Beyaz kâğıda yazılmış olay veya hikâye metni okunmaz. Çocuklara dönük olarak anlatım yapılır. Çocukların görebileceği şekilde oturmalarına fırsat verilmelidir. Çocuklara hikâye anlatılırken resimleri inceleyebilmeleri için zaman yaratılır. Çevirme işlemi yavaş, yapılırken, hikâye anlatımı da yavaş ve anlaşılır olmalıdır (Megep, 2008).

2.6.8. Televizyon, Video, Teyp, CD ile Anlatma

Bu teknik masalların anlatımına uygun değildir. Sadece masalları tanıtmak maksatlı olarak kullanılabilir. Bilindiği üzere yerli masallarımızdan bazıları animasyon haline getirilmiştir. Benzeri şekilde dünya masallarının tanınmışları da çizgi film çocuğunun çok sevdiği görsel bir araçtır. Bu sebeple masalların çizgi filmleri çocuklara, zevk kazandırmak maksadıyla video veya televizyon yardımıyla seyrettirilebilir (Derman, 2002).

Televizyon, video, CD ile olay ve hikâye anlatmak sık kullanılan araçlardır. Bunlar için çekim yapılacaksa kamera ile yapılır. Çekimlerde birden fazla insan gerekebilir. Deneyim önemli bir unsurdur. Bu araçların kullanılmasından çok, çocuklara uygun hikâye ve filmlerin seçilmesi önemlidir. Hikâyenin çok uzun ya da kısa olmaması gerekir. Hikâyede yabancı ve argo sözcükler olmamalı, hikâye çocukların yaş ve gelişim seviyelerine uygun olmalıdır. Öğretmenin hikâyeyi önceden izleyerek inceleme yapması gerekir, sonra hikâye uygunsa kullanır. Bunlar da teknolojik araçlardır. Amacına uygun kullanıldığında çok yararlıdır. Amacına

uygun kullanılmadığında yarardan çok zarar getirir. Bu araçlar fen ve doğa çalışmalarında da kullanılır. Pek çok çocuk programlarının uygunluğu tartışılır. İyi program ve hikâyeler kaydedilip çocuklara izlettirilir. Bu tür yayınların iyi kontrol edilmesi ve denetimden geçirilmesi gerekir (Megep, 2008).

2.6.9. Bilgisayar-Projeksiyon ile Anlatma

Bilgisayar yerinde kullanılırsa yararlı bir araçtır. Projeksiyon yardımıyla resimler büyütülerek izlenebilir. İyi bir yazılım programı olmalı ve çocukların gelişim seviyelerine uygun olmalıdır. Öğretmen kendi seslendirebildiği gibi ses kayıtları yapabilir. Yazılımdaki hikâye televizyon gibi akıcı olabilir ya da öğretmen tarafından klavye ile fare kullanılarak ileri geri hareketler yapılabilir. Öğretmenin bilgisayar bilgisinin önemi çoktur (Megep, 2008).

2.7. İNSANCIL (HÜMANİST) YÖNTEM

2.7.1. Hümanizm Nedir?

Çağdaş bir psikoloji akımıdır. Kurucuları Gestaltçılardan etkilenmiştir. Varoluşçu felsefe akımının görüşlerini benimsemişlerdir. Bu yaklaşımın öncü ve temsilcileri Rogers, Maslow, Sartre, Charolette Bühler, Frankl, Binswagner'dir.

Davranışçı ve psikanalitik yaklaşımlara karşı görüşleri vardır. Özellikle insanı ele alışları açısından öteki ekollerden ayrılırlar. Bu yaklaşıma göre insan kendine göre bir değerdir, belli bir toplum düzeninin ya da iş örgütüdür, aracı haline getirilmemelidir. İnsan kendisinden, davranışlarından, oluşturacağı kimliğinden kendisi sorumludur. Hayatı kendisi için yaşamaya değer, anlamlı bir hale getirmek kişinin kendisine düşer. Ölümlü olan insanın hiçbir yaşantısı tekrar etmeyecektir. Geçmiş ya da gelecek değil, içinde yaşanılan an önemlidir.

İnsan için bilim amaç değil, ancak araç olabilir. İnsanı tanıırken dogmatik görüşlerden kaçınmak gerekir. İnsan davranışlarını denetim altına almak yerine, daha çok özgürlüğe yer verilmelidir. İnsanı anlamak için onun iç yapısını bilmek gerekir. Bunun için iç gözleme başvurmak zorunludur. İnsan cansız bir nesne olmadığından, dıştan bakılarak davranışları yordanamaz. Bu akım insanı inceleme yöntemini getirmiştir. Psikolojiyi bir bakıma yeniden felsefeye yaklaştırmıştır.

Psikolojinin amaçlarından biri insan davranışlarını kontrol etmektir. Oysa Hümanisttik yaklaşımda olanlar, psikolojik kontrolün insanlığın zararına kullanılabileceği inancındadırlar. Örneğin, iyi insan yetiştirmek doğru amaç gibi gelebilir. Ancak bu konuda çok çeşitli görüşler ortaya atılabilir (www.maximumbilgi.com).

İçinde insan (homo-humain) kelimesi olduğu için, yanlış olarak “insan severlik” manasına alınan hümanizmin “sözlük karşılığı, insancılık değil, insancılıktır. Hümanizm homo (insan) isminin sıfatlanmış olan humanismustan gelir. İnsanı temel alan hümanizm, bütün “izm” ler gibi bir felsefi biçim niteliğindedir (Sezen, 1997).

Felsefi ve edebi bir düşünce (kavram) olan hümanizm İtalya’ da 14. yy’ın ikinci yarısında ortaya çıkıp modern kültürün önemli bir unsuru olarak Avrupa’nın

diğer şehirlerine de yayılmıştır. Hümanizm insanın değerini kabul eden; onu her şeyin ölçütü olarak tanımlayan, insanın doğasını, yetilerini, ölçüsünü (sınırlarını) ya da ilgilerini konu edinen bir felsefedir.

İnsanın yaşama dünyası ile kurduğu her bağlantıyı, ilişkiyi yine insan açısından temellendiren kavram(dır) (Çotuksöken, 1998).

Hümanist felsefede asıl olan insandır. “İnsanlık sevgisini, insanın yüceliğini amaç ve olgunluk sayan bir öğretilerdir” (Varış, 1994).

Birey-merkezli ya da danışan-merkezli kuram, insanları tanımlama ve algılama biçimlerinden oluşan öznel benlik kavramını vurgulamaktadır. Rogers kuramında özellikle grup çalışmalarından yararlanmıştı. Organizmanın doğal bir eğilimi olan kendini gerçekleştirmeyi sürdürmek insanın başlıca güdüsüdür (Nelson&Jones, 1982).

Maslow, sağlıklı bir kişiliğin gelişebilmesi için gerekli olan ihtiyaçlardan oluşan, piramit biçiminde bir ihtiyaçlar hiyerarşisi ortaya koymuştur.

Bu ihtiyaçların en tepesinde kendini gerçekleştirme ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak, kişinin kendini gerçekleştirme ihtiyacının ortaya çıkması için daha alt basamaklardaki ihtiyaçların yeterince doyurulması gerekir. Çünkü Maslow’a göre, bir basamaktaki ihtiyaç giderilmedikçe sonraki basamaktaki yer alan ihtiyaç ortaya çıkmaz. Bu aşama sırası insanların çoğu için geçerlidir. Ancak, bu kurala uymayan örnekler de olabilir. Örneğin, tarih boyunca birçok insan öncelik tanıdıkları törel, dinsel ya da toplumsal inançları uğruna canlarını vermişlerdir. Piramidin en üst tepesinde yer alan kendini gerçekleştirme aşamasına herkes ulaşamayabilir. Fakat büyük ressamlar, sanatkarlar, yazarlar, filozoflar bu aşamaya gelebilirler. Kendini gerçekleştirmiş kimseler her zaman tanınmış kimseler olmak zorunda değildir; yaşamını son derece anlamlı gören ve yaşamın her dakikasını doyarcasına yaşayabilen herkes, ister tanınmış olsun, ister olmasın bu aşamayı gerçekleştirmiş olarak kabul edilir (Koç vd., 2001).

İnsancı model, insanların çocukluk dönemleri ve mevcut öğrenme yaşantıları tarafından etkilendiklerini kabul etmenin yanı sıra, psikolojik yönden sağlıklı olmak için kendi yaşamlarını biçimlendirmede rol oynayabildiklerini ileri

sürmektedir. Belki de son zamanlarda birey-merkezli yaklaşım olarak da adlandırılan, danışma ve psikoterapide danışan-merkezli yaklaşımın kurucusu olan Carl Rogers, insancıl yaklaşımın en önemli temsilcisidir (Nelson&Jones, 1982).

Hümanizm, insanın anlamı, amaçları ve değerlerinin birleştirilmiş bir sistemi ve insan ergi, bireyselliği ve topluluğunun uyumlu programı olarak açıklanabilir. Bu insanın amaçlarını, değerlerini ve ideallerini açıklamak ve çoğaltmak için ve kendisine, etrafındaki yaşam, toplum ve evren ile derin ve içten akrabalık ve uyum kazandıran yoğun insaniyeti kazandırmak için çabalar. Şu açıktır ki hümanizm, bir özet bilgi (tasarım) değil ama insan yaşamının somut ergini ve kendi içinde yüksek değer ile kuşatılan olasılığı içeren değer gerçekliliğine (value-realizm) dayanmaktadır (clubs.bilgi.edu.tr).

Hümanistik eğitim anlayışı ve öğretim stratejilerinin temelinde; hümanistik psikoloji kuramları yatar. Bu kuramlar, insan faktörünü, diğer kuramlardan daha çok ön plana alan kuramlardır. Bunlar bireylerin dünyayı nasıl algıladıkları üzerinde dururlar ve kişilerin kendi algılarının davranışlarını belirlediği görüşünü ileri sürerler. Bu kuramda hiçbir kimsenin, başka birisinin davranışını, dünyayı onun gözüyle algılamadıkça, doğru olarak anlayamayacağı görüşü vurgulanır.

Hümanizme göre, insanlar diğer canlılar gibi mekanik davranışlar sergilemezler. Yani her zaman kasıtlı ve değerli davranış sergilemeyebilirler. Hümanistler insanı bir bütün olarak çalışmak gerektiğine inanırlar. İnsanlar hayat boyu yaşadıkları tecrübelerle içinde buldukları çevre ve sahip oldukları özel ilgi ve motivasyonla bir bütündür.

Hümanizm genel olarak “insanı insan etme” çabalarını, bununla da insanı özgür kılarak her bakımdan yükseltmeyi ifade etmektedir (Akçıl, 2002).

Hümanist kuramın en çok tanınan iki öncüsü Rogers ve Maslow’ dur. Rogers’ a göre; insanın temel gereksinimi, başkalarından gördüğü sevgi, kabul ve yakınlık biçiminde oluşan “olumlu yönde saygı” dır. Bireyler belirli davranışlar için sevgi ile ödüllendirilir ve kabul görürler. Bu nedenle, kişilerin kendilerini “ değerli kimseler” olarak algılamaları, büyük ölçüde davranışların başkaları tarafından değerlendirilmesine bağlıdır. Bireyler, sağlıklı bir kişilik yapısına sahip olabilmek

için “koşulsuz olumlu saygı” deneyiminden geçmelidirler. Özellikle ailelerin ve öğretmenlerin, çocuklara olan sevgisi, bu türde ve koşulsuz olmalıdır.

İnsancıl eğitim niteliksel anlamda, imgesel içgörü ve yaratıcı perspektif boyutlarını özenle işlemekte ve kazandırmaktadır. Özgün ve özgür bireyin kendine ve dünyaya ilişkin içgörü geliştirmesi daha olasıdır (Klein, 2001).

Hümanist bakış açısı irdelendiğinde insanın temelde hür bir varlık olduğu bir koşul olarak karşımıza çıkar (Rogers, 1961).

Hümanist eğitimin öğretmen merkezli sınıf atmosferine getirdiği bazı tartışmalardan söz etmek mümkündür. Bunlar; öğretilen bilgi alanının sadece konu alanı ile sınırlandırılmayacağı, günümüz eğitiminin kişiyi bir birey olarak ele almak yerine, herhangi spesifik bilgiyi belleğine işleyecek obje olarak değerlendirilmesi ve bireyi sadece bilişsel boyutta ele alınmasıdır. Bu yapıdaki öğrenci merkezlilikten uzak sınıf atmosferi bireyin kişisel gelişimini ve insanca potansiyellerini geliştirmekten uzaktır (Şahin, 2004).

Öğretmen, sınıftaki öğrencilerin öğrenme biçimleri, yetenekleri, ilgi ve gereksinimleri bakımından birbirlerinden farklılıklar gösterdiklerinin bilincinde olmalı, her öğrenciyi kendine özgü nitelikleri olan ve saygı duyulması gereken bir varlık olarak görmelidir. Bu, öğretimde insancıl yaklaşımın bir doğurgusudur. Öğretmen, her bir öğrencinin yetenek bakımından potansiyelini en üst düzeyde gerçekleştirmeye çalışmalıdır. Bunu ise öğretmen, öğretim etkinliğini öğrencilerin düzeylerine uygun biçimde düzenleyerek gerçekleştirebilir (<http://www.anadolu.edu.tr>).

Blumenfeld’e göre (1993) hümanizm insanın doğanın bir parçası olduğunu ve hala devam eden bir süreç sonucu (evrim) ortaya çıktığını kabul eder. Bu açıdan çoğunlukla evrimci bir anlayış olarak ta adlandırılabilir. Ayrıca “insanın belirli bir kültür içine doğduğu ve çoğunlukla o kültür tarafından biçimlendirildiğini” ifade ederek çevresel faktörlerin etkisine olan güçlü inancı vurgular. Dini inanç konusunda “ilahî bir güç insanlığı kurtarmayacaktır, insanlar kendilerini kurtarmak zorundadır”, ahlak konusunda “ahlak otonom ve durumsaldır, dini veya ideolojik bir onay gerektirmez”, cinsiyet konusunda “kökten dinci ve baskıcı ideolojilerin katı tutumları

nedeniyle insanlar üzerinde cinsiyet eşitsizliği oluşmuştur” hümanist yaklaşımın görüşleridir (Şahin, 2004).

2.7.2. Hümanist (İnsancıl) Yaklaşımın İlke ve Yöntemleri

Hümanist eğitim, aşağıdaki bazı temel varsayımlardan hareket eder. Birinci olarak, öğrenciler, bilmek zorunda olduklarını ve bilmek istediklerini öğrenirler (= öğrencinin konuyu belirlemesi). İkinci olarak, öğrenmek için, nasıl öğrenildiği, gerçek bilgilerin kazanılmasından daha önemlidir (= nasıl öğrenildiğini öğrenmek istemek ve bilmek). Üçüncü olarak, öğrenci kararı, kendi çalışmasının biricik anlamlı değerlendirmesini oluşturur (= kendi kendini değerlendirme). Dördüncü olarak, olgular gibi duygular da, nasıl düşünüldüğünü öğrenmek kadar nasıl hissedildiğini öğrenmek de aynı şekilde önemlidir (= duyguların önemi). Ve son olarak, öğrenci kendisini tehdit altında hissetmediği sürece öğrenme olayı gerçekleşir (= tehditlerin yokluğu) (Hesapçıoğlu, 1988).

Hümanist teorinin öğretim ilkeleri arasında öğrenci merkezli olması, sosyal bir kişilik gelişiminin esas olması, performans temelli, test ve sınav ağırlıklı eğitim anlayışına karşı olması, buluş yoluyla öğrenme ve öğrencilerin duygu ve kişisel tercihlerine saygı duyulması ön plana çıkmaktadır.

Hümanist anlayışın 3 temel özelliği;

Müfredatın içeriği açısından; Eğitim programının öğrencilerin gerçek hayatıyla ilgili konulardan oluşmuş olması,

Müfredatın işleniş bakımından; Bilişsel, duyuşsal anlamda tüm öğrenci odaklı olması,

Okul ve grup yapısı bakımından; Zamanlama ve okul çevresini hümanist öğretimi ve bireysel sınıfları destekleyecek şekilde düzenlenmesidir (Kirschenbaum, 1975).

İnsancıl yöntemde ilke ve yöntemlerden şu şekilde bahsedilebilir;

İnsan bir bütündür, davranışları bir bütün olarak incelenir. Maslow’a (1970) göre karmaşık bir bütün, parçalardan oluşmaktadır. Güvenlik, kendine saygı gibi konuların birbirlerinden bağlantısız olarak incelenmesi yerine, bunlar tüm kişilik

içindeki yeri ve rolleri göz önüne alınarak incelenmelidir (Kuzgun, 1985).İnsanın doğası iyidir. Davranış iç ve dış çevredeki uyarıcılara değil, uyarıcıların algılanan şekline tepkidir. Davranışı anlamamanın en iyi yolu kişinin içsel başvuru çerçevesini anlamaktır. İnsanda yaşantıları düzenleyen, bütünleştiren ve tepkilerini belirleyen bir “benlik kavramı” vardır. Böylece duyulan, yaşanan, hissedilen şeyler benliği oluşturur. Benlik bireyin öznel yanıdır. Çünkü bu yaşantılar bütünü başkasına tam olarak aktarılamaz. Bu anlamda benlik, varoluş kavramına çok yaklaşımaktadır (Stagner, 1961). Gelişme ve kendini gerçekleştirme güdüsü organizmanın tek ve temel güdüsüdür. Özü gerçekleştirme genel gelişme eğiliminin en üst düzeydeki görünümüdür.

Hümanist eğitim, aşağıdaki bazı temel varsayımlardan hareket eder. Bu akımın önde gelen temsilcisi C. R. Rogers bu varsayımları şöyle özetliyor:

İnsanlar öğrenme için doğal bir potansiyele sahiptirler.

Anlamli öğrenme, öğrenim içeriğinin öğrenci tarafından kendi amaçları için önemli olarak algılanması durumunda gerçekleşir.

Öğrencinin düşüncesine göre, onun benliğinin yapısında bir değişikliğe neden olan öğrenme tehdit edici olarak hissedilir ve karşı koymaya neden olma eğilimi taşır.

Öğrencinin benliği için tehdit edici olan öğrenme süreçleri, eğer dış tehditler minimal ise, daha kolay anlaşılır ve asimile edilirler.

Benliğe yönelik tehdit az ise öğrencinin kendine özgü deneyimi farklılaşmış bir biçimde algılanır ve öğrenim süreci ilerleme kaydeder.

Anlamli öğrenme çoğu kez eylem ile gerçekleşir.

Eğer öğrenen öğrenim sürecini sorumlu olarak belirleyenlerden biri olarak kabul edilirse öğrenme teşvik edilmiş olur.

Öğrenenin bütün kişiliğini, onun duygularını ve aklını işin içine çeken, öğrencinin kendinden kaynaklanan öğrenme en etkili olanıdır ve sonuçları itibariyle en kalıcı olanıdır.

Eğer özeleştirme ve kendi kendini değerlendirme çok önemli, başkası tarafından değerlendirme ikinci derecede önemli algılanırsa, bağımsızlık, yaratıcılık ve özgüven geliştirilmiş olur.

Modern dünyada sosyal olarak en kullanışlı öğrenim davranışı, öğrenimin bir süreç olarak öğrenildiği davranıştır. Bu davranış, sürekli olarak yeni deneyimlere açık olmak ve değişim süreçlerini işleme şeklinde dile gelir (Hesapçıoğlu, 1998).

2.7.3. Hümanist (İnsancıl) Yaklaşımda Öğrenme ve Öğretim

Hümanist eğitimde özellikle bazı öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlar sırasıyla şunlardır: rol oynama, duyarlılık eğitimi, örgütsel teknikler, öğrenci tutorlarının kullanımı ve affektif egzersizler (Hesapçıoğlu, 1998).

2.8. TEKNOLOJİK (E-KİTAP) YÖNTEM

E- kitap kavramına geçmeden önce eğitimde kitabın önemi hakkında bilgi vermek bu konu hakkındaki önemi vurgulamak açısından önemli olacaktır.

Tarih boyunca insanlar öğrendiklerini, bildiklerini, fikirlerini yazılı hale getirebilmek ve bunları etraflarına yayabilmek için çaba göstermişlerdir. Eğitimin kazanılmasına yönelik en önemli faktör okumadır. Birey, eğitimi esnasında kazandığı bilgilerin birçoğunu okuma ile kazanmaktadır. Okumak eğitimin her aşamasında en temel aktivitelerdendir (Cavanaugh, 2002).

Yazının ve matbaanın bulunuşu insanlık tarihindeki önemli dönüm noktalarıdır. Çağımızda bu dönüm noktalarına eklenen bilgisayar ve internet, bireylerin ve toplumların yaşamlarında önemli değişikliklere ve gelişmelere neden olarak, yazı ve matbaaya benzer etkiyi yapan bir başka gelişmedir (Keser, 2005).

Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler ve dünyanın yöneldiği e-dönüşüm bandında, hayatımızda yer alan birçok kavramın başına “e” harfi eklenmeye başlanmıştır. Bilgisayar ve internet teknolojisinin sunduğu olanakların artması ve kullanımlarının yaygınlaşması, bu noktada en önemli unsurlardır. Çünkü bu sayede eğitim, sağlık, ticaret, bankacılık, eğlence, turizm gibi alanlardaki gereksinimler daha hızlı, daha güvenilir ve daha kolay karşılanmaya başlanmıştır. Devam eden süreçte de tüm bu kelimelerin başına “e” harfi eklenmiştir (Keser, 2005).

1450’li yıllarda Johann Gutenberg’ in matbaa makinesini icat etmesiyle oldukça büyük bir gelişim gösteren kitap endüstrisi, iletişim ve bilgi teknolojilerine paralel olarak sürekli bir değişim içindedir. Bu değişimin son halkasını kitap endüstrisinde ve yayıncılık sektöründe devrimsel bir nitelik taşıyan elektronik kitaplar oluşturmaktadır. E- kitaplar günümüzde yayıncılık, eğitim ve bilgi hizmetleri alanlarında gelişme göstermekte, gün geçtikçe artan sayılarıyla daha geniş kullanıcı kitlelerine hitap etmektedir. Basılı kitaplara alternatif olabileceği tartışılmakta olan bu teknolojinin zamanla bilgi edinme ve bilgiyi yayma yöntemlerimizi değiştirmesi kaçınılmazdır (bilgibelge.hümanity.ankara.edu.tr).

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin takip edilemeyen bir hızla gelişmesi ve özellikle internet kullanımının yaygınlaşmasıyla basımcılığın gelişmesinde bir dönüm noktası olan Gutenberg' in matbaası yerini farklı teknolojilere bırakmaya başlamıştır. Yeni gelişen bu teknolojilerle, bilginin paylaşımında zamandan ve maliyetten, bilginin depolanmasında ise yerden tasarruf edilmiş, bilginin üretiminde de etkinlik ve verimlilik artmıştır (Atılğan, 2006).

Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan e-kitap teknolojisinin yaygınlaşması ve e- kitap kullanıcılarının hızla çoğalması, bu alanda dünya çapında geniş bir pazarın oluşmasına neden olmuştur. E-kitap pazarında iki şirketin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu şirketler, e- kitap okuma cihazı üreten NuvoMedia ve Soft BookPress'dir. Bunun yanı sıra EveryBook da özellikle, elektronik belgelerin depolanması ve görüntülenmesi için elde taşınabilen okuma cihazları üretmektedir. E- kitap okumak için geliştirilmiş çeşitli cihazlarda; karanlık ortamlarda okumaya olanak tanıyan aydınlatma, ayarlanabilen fon boyutları, not alma, metin işaretleme, birden fazla kitabı depolayabilme ve kolay taşınabilme özelliklerinin ortak olduğu görülmüştür (Türk Kütüphaneciliği, 2003) .

Elektronik kitaplar (E-kitaps) yurt dışında oldukça yaygın bir biçimde kullanılmakta ve kullanıcı sayısı da giderek artmaktadır. İnternette yer alan bu kitaplar, her yaştaki insanın ilgi alanına hizmet edecek kadar çok ve çeşitlidir. Bu tür kitaplara internette yer alan kütüphanelerden, yayınevlerinden ve yazarlardan ulaşılmaktadır. Çocuk edebiyatı ile ilgili sitelerden de her konuda resimli çocuk kitaplarına ulaşılabilir. İnternette Türkçe resimli çocuk kitapları ve çocuk edebiyatı ile ilgili sitelere rastlanmamaktadır. Ancak elektronik çocuk kitaplarına yabancı sitelerden ulaşılabilir ve bazı sitelerden ücretsiz olarak da temin edilebilir. Bu yeni uygulama ile ülkemizde bulunan yayınevleri ve yazarların, iletişim ve bilgi teknolojilerinden yararlanarak daha fazla aileye, okul ve çocuğa hizmet götürülebileceği düşünülmektedir (Gönen & Balat, 2002).

2000 yılı sonu itibariyle elektronik kitap, yani E-kitap piyasası hareketlenmeye başlamıştır. Elektronik kitaplar, halen kullanmakta olduğumuz tüm kitapları dijital ortama dökerek insanların kitaba ulaşmasında büyük bir adım atmaya amaçlamaktadır. Elektronik kitap almak için yapılması gereken tek şey hazırlanmış

dosyayı internetten almaktır. Bazı sitelerde ücretsiz olarak elektronik kitaplar bulunmaktadır. NetLibrary sitesinden, çeşitli konulardaki elektronik kitaplara (e-books) kolayca ulaşılabilir. Profesyonel yayıncılık çevrelerine göre bu gelişme, çeviri, anında satış, bağımsız yayıncılık ve bilgi paylaşımının devrimi olarak adlandırılmaktadır (Bingöl, 2001).

Çocuklar bilgisayarı bazen eğlence aracı olarak, bazen de ders çalışmak amacıyla kullanırlar. Dolayısı ile çocuklar için hazırlanan elektronik kitaplar, hem zevkli ve eğlenceli vakit geçirtir, hem de kolayca ulaşılabilirlik özelliğine sahiptirler. Çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanan ve internette çeşitli yaş gruplarına ayrılarak sunulan bu kitapları bilgisayarda açmak da çok kolaydır. Burada yapılacak şey, yetişkinin çocuğu için internete bağlanıp, uygun bir kitabı kolaylıkla seçip, ona kitabı okuması ya da çocuğun kendi kendine okuması imkânını sağlamaktır. Elektronik yayınlar aile ve çocuk için her konu ve türden eserler sunar. Bu sayede yetişkin elinde bulunan kitaplara çeşitlilik kazandırmış olacaktır (Gönen & Balat, 2002) .

Yurt dışında bilgisayar ve internet kullanımı giderek artmakta ve okullarda da eğitimsel olarak internetten yararlanılmaktadır. İngiltere’ de ilkokullarda konuşan kitap yazılımı ile ilgili bir çalışmada, temel ve geliştirilmiş iki ayrı yazılım üzerine kurulu iki farklı çocuk kitabı kullanılmıştır. Bu kitaplara ayrıca çeşitli aktiviteler de eklenmiş ve yararları araştırılmıştır. Araştırmaya göre, yazılım dizaynları ve artan çevrimiçi makaleler sayesinde eğitimcilerin çocuklara uygun olan yazılımları seçmesi kolaylaşacaktır. Sınıf ortamında kullanılan elektronik kitaplar ve bunlara eklenen etkinlikler (örn. Eksik olan kelimeyi yazma), çocukların yaratıcılıklarını artırabilir, gelişmelerine katkıda bulunur, var olan problemlerini ortaya çıkarabilir. Araştırmaya göre ayrıca, elektronik kitaplar sınıf içi uygulamalarda eğitim programlarını tamamlayıcı özellik göstermektedir. Eğitimcilerde elektronik kitapların olumlu geri bildirimlerde bulunduğu ve çocukların kendine güvenini artırdığını belirtmişlerdir (Lewin, 2000).

Elektronik kitapları çeşitli özellikteki çocuklar kullanabilir. Örneğin; görme engelli, öğrenme güçlüğü olan ve okuma güçlüğü olanlar gibi. İnternette kitap

okuyan kişiler ekran okuyucuları olarak adlandırılmaktadır. Kitaplar ekrandan okunabileceği gibi, seslendirmeleri de dinlenebilir (Funk and Pontillo, 1998).

Kitle iletişim araçlarından biri olan bilgisayar, eğitim sürecinde yardımcı bir araç olarak kullanılmaktadır. Bilgisayarın hayatımızda oynadığı rol arttıkça, tüm okullarda bilgisayar kullanımını kaçınılmaz olacağı, bilgisayarla eğitime daha fazla zaman ayrılması yönünde baskılar oluşacağı ve bu nedenle bilgisayarın ders programlarına en iyi ve en çok yarar sağlanacak biçimde yerleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Arı ve Bayhan, 1999).

2.8.1. Teknoloji Nedir?

Teknoloji bir bilgi biriminin, bir kültürün, bir düşünüşün ve bir davranışın ürüne yansması, kısaca belirli hedeflere ulaşmak için çeşitli aşamalarda geliştirilen bilgi birikiminin üretim sürecine uygulanmasıdır (Ekin, 1994).

Günlük hayatta teknoloji terimi çok sık kullanılmaktadır. Teknoloji denildiği zaman, herkes tarafından anlaşılan anlam, teknolojinin fiziksel donanımdır (hardware). Halbuki teknolojinin kuramsal (software) boyutu da bulunmaktadır. Fiziksel boyutu teknolojik aletleri içerirken, kuramsal boyutu, teknolojinin kullanıldığı iş koluna göre, öğrenme tekniklerini ya da yönetim biçimlerini kapsamaktadır (Işman, 2001).

Teknolojinin fiziksel boyutu araç olarak da düşünülebilir. Robotlar buna örnek gösterilebilir. Ancak, herhangi bir araç, o aracı etkin biçimde kullanmak için gerekli teknik bilgiden bağımsız olarak düşünülemez. Robotları da etkin biçimde kullanabilmek için programlama bilgisine sahip, yetenekli insan kaynaklarına ihtiyaç vardır. Bu da teknolojinin kuramsal boyutunun ihmal edilmemesi gerektiğinin göstergesidir (Tekin vd., 2003).

Teknoloji kavramı, ürün ya da süreç teknolojisi şeklinde de sınıflandırılabilir: Ürün teknolojisi; yeni ürün ya da hizmetlerin geliştirilmesi amacıyla yapılan işlemlerdir. Süreç teknolojisi ise; üretim sürecini yürütmek ya da desteklemek için geliştirilen teknolojilerdir. Süreç teknolojisindeki gelişmeler, daha nitelikli ürünlerin geliştirilmesini sağlayarak ürün teknolojisinin de gelişmesini sağlar (Tekin vd., 2003).

2.8.2. E-kitap Nedir?

Alanyazında e-kitap kavramı hakkında birçok tanım bulunmaktadır. E-kitabı en geniş anlamda ‘ elektronik ortamda yayınlanmış, bu ortamda kullanılan çeşitli protokoller ve yazılımlar ile bunları kullanan bilgisayarlar aracılığı ile izlenebilen metin, resim, film ve sesleri barındıran bir medya formatı’ olarak tanımlamak mümkündür (Akyüz & Akbaytürk, 2006).

E-kitap basılı benzerinin tüm özelliklerini (kağıt hariç) kapsamakla birlikte, ek olarak ses, görüntü, film, çoklu ortam bağlantıları ile etkileşimli bağlantıları da içeren, sayısal formata çevrilmiş bilgisayarda veya özel tasarlanmış el araçlarında okunabilen/ izlenebilen medya formatıdır. Elektronik kitaplar bilgi ile etkileşimde yeni tarzlar bulmak için genişleme ve keşif fırsatları göstermektedir. Elektronik kitaplar, okumayı, problem çözme ve kendi kendini değerlendirmeyi içeren faydalı öğrenme aktivitelerini içerir (De Jong, 2003).

E-kitap, elektronik ortamda yayımlanan ya da elektronik ortama aktarılarak bu ortamda kullanılan, çeşitli yazılımlar ve cihazlarla okunabilen ya da izlenebilen metin, resim, film ve sesleri barındıran bir medya biçimidir (Demiray, 2005).

Çeşitli kaynaklardan alınan farklı yorumlar değerlendirildiğinde elektronik kitabın ne olduğu, diğer elektronik metinlerden farkı, donanım mı, yazılım mı yoksa sadece içerik mi ya da bunlardan birkaçının bileşimi mi olduğu konularında uzman çevrelerin ortak bir görüşe sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla literatürde bir kavram karmaşası yaşanmaktadır. E-kitap, ekranı bulunan herhangi bir aygıtta ya da özel bir donanımda görüntülenebilen elektronik içeriktir. Metnin e-kitap olabilmesi için metni zenginleştirici özellikler sağlayan bir yazılım gerekir. E-kitap bir yazılım ve donanım bileşimidir. Bu özelliğiyle dijital kitaptan farklıdır. E-kitap, elektronik metnin okunmasını sağlayan bir donanımdır (reederebr.blogspot.com).

şeklinde dört farklı görüş ortaya çıkmaktadır.

Elektronik kitap; Weber ve Cavanaugh’ un tanımına göre (2006) masaüstü bilgisayarlar, dizüstü bilgisayarlar/ elde taşınabilen aletlerde (Personel Dijital Assistant- PDA) görüntülenebilen resim, animasyon, ses, müzik, video ve

hyperlinklerini içeren çoklu model özellikleri sağlayan elektronik yayındır (Larson, 2007) .

E- kitap, bir ya da birkaç basılı kitabın sayısallaştırılması ile elde edilen ya da bütünüyle elektronik ortamda üretilen bir içeriğin, bir masaüstü bilgisayar, ekranı bulunan herhangi bir elde taşınabilir aygıt veya özel tasarlanmış bir elektronik kitap okuyucu donanımında görüntülenebilir, erişilebilir, yayınlanabilir şekilde bulunan ve kullanılan yazılımla sağlanan zengin metin özellikleri ile (kitap ayracı ekleme, metin işaretleme, not alma gibi) geleneksel okuma sırasında yapılan işlevlerin de gerçekleştirilebildiği elektronik biçim” dir (Önder, 2010).

2.8.3. E-kitap Biçimleri

Elektronik kitap biçimlerini sınıflandırırken Hawkins (2000), içeriğin kullanılabilirliği ve erişimini temel olarak dört adet grupta yapmıştır.

1.İndirilebilir E-kitaplar, İçeriği internet yoluyla kullanıcının bilgisayarına indirilebilen kitaplardır. Bunlar tescilli ya da tescilsiz genel kullanıma açık kitaplardır. Tescilli biçimlerin PC ye indirildikten sonra okunabilmesi veya görüntülenebilmesi ve/ veya basılabilmesi için bir yazılıma (Adobe Reader, Microsoft Reader gibi) ihtiyaç vardır. Tescilli biçimler yayıncısı tarafından web sitesi üzerinden erişime sunulduğunda ücretli, yazılım firması tarafından erişime sunulursa ücretsiz olabilir (Rao, 2005). İndirilebilen e- kitapların dezavantajı, PC ekranında okuma problemleri, çekici olmayan görünüm düzeni, yükleme süresinin internet bağlantı hızına göre uzun sürmesidir. Bu tür dosyalar, özel bir program kullanımı gerektirmez, kullanıcının bilgisayarındaki web tarayıcısı yeterlidir (Özkartal, 2007).

2.Özel Tasarlanmış Elektronik Kitap Okuyuculara Yüklenebilen E-Kitaplar.

Özel tasarlanmış donanımlara yüklenebilen e-kitaplardır. E-kitap okuyucular donanımlarda tescilli ve açık standart (tescilsiz) olmak üzere gruplandırılır. Tescilli e-kitap okuyucu donanımlar, yüksek kalitede ekran çözünürlüğüne sahip, elde taşınabilir, şarj edilebilir ve özel yetenekleri bulunan araçlardır. Açık standart e-kitap okuyuculardaki e-kitaplar ise masaüstü bilgisayarlar,

dizüstü bilgisayarlar, cep bilgisayarları, PDA' lar ve şifreli okuyuculara ait olan metinlerdir.

3.Web Erişimli E-Kitaplar,

İçerikler e-kitap sağlayıcıların web sitelerin üzerinden (Netlibrary, Questia, Ebrary gibi) belli bir ücret karşılığı (sürekli erişim ve/veya satın alma) çevrimiçi veya çevrimdışı erişimle bazı sınırlamalar olmak şartıyla okunabilir, kopyalanabilir ve çıktı alınabilir. Kütüphaneler ve konsorsiyumlar koleksiyon sağlayıcılardan içerik erişimi satın alırlar, okuyucular bilgisayar ve internet tarayıcısıyla 7 gün 24 saat e-kitap görüntüleyebilir, tarama yapabilir veya ödünç alabilirler. Kütüphaneler için arşiv ve düzenleme (kataloglama ve ödünç verme) hizmetlerini, okuyucuların ise kitaplara yerel veya uzaktan erişimini kolaylaştırır.

4.İsteğe Bağlı Yazdırılan (PrintorDemand- POD) E-Kitaplar,

Kitap içerikleri yüksek hız ve yüksek kalitede bir yazıcıya bağlı bulunan bir sistemde depolanmakta ve isteğe göre sınırlı sayıda basılmaktadır. İçeriklere bölüm bölüm ulaşılabilir.

Elektronik kitap bir ortam nesnesi olarak kabul edildiğinde elektronik bir biçim veya dijital bir nesnedir. İçerik veya dosya biçimi olarak kabul edilirse, içeriği kitaplardan farklıdır, sunum ve dağıtım için fiziksel bir nesneye bağlı değildir (Rao, 2005).

Baker (1999), E-kitabı sergileniş türlerine bağlı olarak on farklı türe ayırmıştır,

1.Metin Kitapları, Göz atmayı kolaylaştırıcı, gömülü bir arama motoru olan ve düz metinden oluşan e-kitaplardır.

2.Resim Kitapları, Kullanım amacına bağlı olarak atlas gibi, sıralı hareketsiz resimlerden oluşur.

3.Konuşan Kitaplar, Önceliğine bağlı olarak sesli anlatım veya ses efektleri içerir ve görme kaybı olan kullanıcılar için kullanışlıdır.

4.Hareketli Resim Kitapları, Farklı türdeki hareketli resimlerden oluşur.

5.Çoklu Ortam (Multimedya) Kitaplar, Üç ortam ögesinin (metin, ses ve resim) kombinasyonu sonucunda oluşur (örneğin, Encerta).

6.Polymedia Kitaplar, Elektronik (CD- ROM) veya elektronik olmayan (kağıt) gibi birkaç farklı ortam türlerinin kullanımını içerir.

7.Hypermedia Kitaplar, Çoklu ortam kitaplarına benzer ve doğrusal olmayan bilgi yapıları (linkler) içerir.

8.Akıllı E-Kitaplar, Son kullanıcı etkileşiminin kalitesini geliştirmek ve en iyi şekilde kullanmak için sıklıkla öğretme ve öğrenme etkinliklerini desteklemek için kullanılan, kullanıcıların davranışlarına göre dinamik olarak uyarlanabilen kitaplardır.

9.Telemedia Kitaplar, Telekomünikasyon aracılığıyla mesajlar göndermek için ve/veya kendi içeriğini bazı uzak kataloglardan dinamik olarak güncelleyen CD-romdaki tele alışveriş katalogları gibi kitaplardır.

10.Cyberbooks, Kullanıcılarına okuma ilgi alanlarıyla ilgili gerçeğe benzer deneyimler sağlamak için çeşitli sanal- gerçek tekniklerin kullanımını içerir (Rao, 2005).

2.8.4. E-kitap Gelişim Dönemi,

Gutenberg'in 1450'li yıllarda hareketli harfler ve baskı makinesini geliştirmesi kitap üretiminde bir dönüm noktası olmuştur. Bu önemli bir gelişmedir, ancak internet ve elektronik ticaretin ortaya çıkışına kadar geçen süre içerisinde geri kalmış ve fazla gelişme gösterememiştir. Bugün bile yayıncılar, hala basılı kitap üretmek ve bunları dağıtmak durumundadırlar. Her yıl Amerika Birleşik Devletleri'nde 50.000'in üzerinde kitabın yayınlandığı ve 80 milyar dolar gelir elde edildiğini tahmin edilmektedir. E-kitaplar 1940'ların bilimsel romanlarından bu yana bir hayal konusu olmuştur. Alan Kay, 1960'da yayınladığı "DynaBook" adlı kitabında ilk kez e-kitapların fiilen gelişimini ele almıştır. Bu konu ile ilgilenen diğer araştırmacılar bilgi sistemlerinin akademik ve ticari alanlarda önemli gelişmeler göstermesinden bu yana e-kitaplar hakkında çeşitli fikirler öne sürmüşlerdir. Söz konusu fikirlerin benimsendiğini gösteren ilk somut işaret, 15 Nisan 2000'de, kütüphanecilik ve enformasyon bilimleri alanlarında önemli bir yere sahip olan

Library Journal’ da yayınlanmış olan bir e-kitap eleştirisi olduğu kabul edilmektedir (Hawkins, 2000).

Gutenberg Projesi dünya edebiyatının tanınmış kitaplarının ASCII kodlarla ve ücretsiz olarak sunulan çevrimiçi sunumlarının dünyanın her yerindeki okuyucuların erişimine açılmasına önem vermektedir. Gutenberg’in ilk hedefi 2001 yıl sonuna kadar 10.000 eserden meydana gelen ElectronicPublicLibrary’i oluşturmaktır. Bugün ise, kullanıcılara oldukça kapsamlı bir eser listesi sunmaktadır. Eserler, hikayeler (Alice Harikalar Diyarında vb.), romanlar (Sefiller vb.) ve kaynak kitaplar (CIA Dünya Suç Rehberi vb.) olmak üzere üç temel grupta toplanmıştır. Gutenberg Projesi ‘nin elektronik metin (e-text) kullanıcıları beş kıtada paylaşımına açık olan sitelerden FTP (File Transfer Protocol) aracılığıyla diledikleri eseri sağlayabilmektedirler. Ayrıca Gutenberg Projesi kütüphanesindeki e-kitaplar yazar adı ve eser adına göre de taranabilmektedir (Barnard, 1999).

E-kitaplar, 90’lı yılların sonunda piyasaya çıkmaya başlamış ve 1995 yılından günümüze gelinceye dek biçim, ağırlık gibi fiziksel özelliklerinin yanı sıra bellek kapasitesi, yazılım gibi teknolojik özellikleriyle de gelişerek değişime uğramıştır. 2000’li yıllara gelindiğinde geleneksel okuma alışkanlıklarını elektronik ortama aktaran e-kitap yazılımlarının artması, yeni yazılımlarla gelen yeni e-kitap biçimleri, e-kitap satışı yapan e-yayınevlerinin kurulması, daha ince, daha hafif, daha fazla belleğe ve daha güçlü pil ömrüne sahip e-mürekkep ve e-kağıt teknolojisiyle üretilen göz yormayan ve çevre dostu e-kitap okuyucu donanımların satışa çıkması, e-kitap kullanımının artışıyla ortaya çıkan sorunlara yönelik düzenlenen konferansların ve özellikle standartlaşma, dijital haklar ve telif hakları konularında yapılan yasal çalışmaların artması gibi gelişmeler yaşanmıştır. 2000’li yıllar e-kitap endüstrisinde çok büyük rekabetin yaşandığı, sürekli yeni yazılım ve donanımların piyasaya çıktığı, artan e-yayınevleri ve e-kitap sağlayıcılarla birlikte e-kitap talebinin hızla arttığı bir dönemin başlangıcı olmuştur (Önder, 2010).

Bu gelişmelerden sonra e-kitaplar yayıncılar ve kullanıcılar tarafından büyük ölçüde benimsenmeye başlamıştır. Diskus Publishing’ in Mart 1999’da yayınladığı “ The Best LaidPlans” in 6.000’den fazla satmış olması ve Kitapçılar

Ödülü (Booker Prize) için “The Angels Of Russia” adlı bir e-kitabın aday gösterilmesi de bunu kanıttır (Hawkins, 2000).

E-kitapların gelişiminde bazı önemli tarihleri de belirtmek yerinde olacaktır, 1968, Alan Kay “DynaBook” adlı kitabı yayınladı.

1971, MichealHart “Gutenberg Projesini” kurdu. İlk e-kitap ve e-kütüphane oluşturuldu.

1985, CD-ROM “Sarı Kitap”, Sony ve Philips tarafından oluşturuldu.

1996, Gutenberg Projesi’ndeki e-metinler 1000’e ulaştı.

2007, “Amazon Kindle” yayınlandı ve beş saat içinde stoklarda tüketildi.

2007, “CourseSmart” kuruldu ve yükseköğretimde eğitim alan öğrenciler için e-kitap sağladı.

2007, “Kindle” NEWSEEK dergisinin Kasım sayısının kapağında başrolde.

2009, Bu yılın sonuna kadar, 3 milyon “Kindle” dünya çapında satıldı.

2010, Bugüne kadar ilk kez Amazon’un ciltli satışı yapıldı.

2011, Gutenberg Projesi metinleri 33.000 e ulaştı.

2011, 2000000000 den fazla kişi internet dünyasını kullandı.

(<https://wikispaces.psu.edu>).

2.8.5. E-kitapların Avantajları ve Dezavantajları,

Öncelikli olarak avantajlarına yer verecek olursak;

E-kitapların yayıncılar ve yazarlar için maliyetinin düşük olması, yerden ve zamandan tasarruf sağlaması, her an erişilebilir olması gibi erişim ve sağlama kolaylıkları var. İnternet üzerinden çevrimiçi okunabildiği gibi e-kitap okuyucu adı verilen araçlar yardımıyla da çevrimdışı olarak da okunabiliyor.

Geliştirilen yazılımlarla bizlere basılı kitap okurken yaptığımız not alma, altını çizme, kaldığımız yeri işaretleme gibi alışkanlıklarımızı elektronik ortamda gerçekleştirebilme imkanı sunuyor (Önder, 2011).

Eğitimciler açısından bakıldığında, e-kitaplar güncelliğini yitirmiş bilgiler kapsam dışı bırakabilir. Öğrenciler ve öğretmenler, ders kitaplarının güncellenmiş yeni baskılarını ve uyarlamalarını (ortalama 6-8 yıl) beklemek yerine, güncellenmiş materyalleri yayıncılar aracılığıyla anında indirebilme olanağına sahip olabileceklerdir.

E-kitapların okullara maliyeti basılı kitaplara göre daha düşük olacaktır. E-kitapların üretimi, dağıtımı, korunması vb. konular okullara mali yük olarak yansımayacaktır. Çünkü tüm bunları yayıncılar yapmaktadır. Bunlara ek olarak yıpranmış ve dağılmış kitapların yenilenmesi için ayrıca harcamalar yapılmayacaktır. Okullar açısından e-kitapların bir başka yararı, öğrencileri ve ebeveynleri düşündüren kitap dolu ağır çantaların ortadan kalkmasını sağlamasıdır (Poftak, 2001).

Kitabevleri belirli bir süre içinde satamadıkları basılı ortamdaki yayınları üretici firmaya iade etmektedirler. E-kitaplar, yayıncılık sektörüne özgü olan iade işlemine son verecek yayıncılar için büyük bir riski de ortadan kaldıracaklardır. E-kitaplar çevreciler tarafından da desteklenmektedir. Çünkü çevreciler doğal kaynakların tükenmesine karşıdırlar ve e-kitaplar kullanıldıklarında yıpranmayacakları ve yenilenmeyecekleri için çevre dostu bir uygulama olarak görülmektedir (Anameriç & Rukancı, 2003).

E-kitapların kütüphanelerde kullanımıyla, basılı kitaplarla gerçekleştirilen geleneksel ödünç verme işlemi de değişecektir. Kütüphanede bulunan bir e-kitaptan aynı anda sınırsız sayıda kullanıcı yararlanma olanağına sahip olacaktır. E-kitaplara çeşitli konularda ve türlerde yayınlar yüklenebilmektedir. Bu özellik bilgi merkezlerinin hemen hemen tümünde karşılaşılan depolama alanı sorununa da çözüm sağlayabilir. Örneğin; 20 kitabın yüklenebildiği bir e-kitap okuma cihazı çok daha az yer kaplayacaktır. E-kitapların avantajları ve sunduğu cazip yenilikler gün geçtikçe gelişecek ve geliştikçe bizlere daha ilginç bir yayın dünyası sunacaktır (Anameriç & Rukancı, 2003).

Bununla birlikte internet sayesinde daha güncel ve daha güvenilir bilgiler aktarılır, eğitim ders notları, öğretim süresince sürekli güncellenebilecek, kağıttaki

statik yapı yerine dinamik bir yapıya sahip olunabilecektir. Ders yazılımını güncellemek için öğrencilerin ihtiyaçlarına göre tasarlanan yazılımı düzenlemek gerekir. Yazılabilir metin kutuları, işaretler, notlar koyma öğrenciler tarafından modifiye edilebilmektedir (Diaz, 2003).

İçeriğin çoklu görüntüleme şeklinde sunulabilme kabiliyeti elektronik metinlerin sağladığı diğer bir yararadır. E-kitap aygıtları bu yeteneklerini metnin fosforlanmış (renklendirilmiş) kısımlarını içerik kısmında da göstererek okuyucuya bir diğer avantaj sağlamaktadırlar (McFall, 2005).

E-kitapların bir diğer avantajı ise birçok farklı başlık altındaki kitapların bir e-kitap okuyucusunda taşınabilmesi, zaman geçtikçe ve e-kitap okuyucusundaki kitap sayısı arttıkça aygıtta kişisel kütüphane dosyası oluşturabilmesidir. Bütün metnin okunabilmesi, bilgilere rahatlıkla ulaşılabilmesi, yazı fontunda değişiklik yapılabilmesi, metin aktarımı ve not alma gibi özelliklerde e-kitabın kullanılabilirliğinde ve donanımın gelişmesinde önemli rol oynayan etkenlerdir. E-kitaplar çok boyutlu öğeler, ses kaydı, video kullanılarak zenginleştirilip daha etkin bir şekilde kullanılabilir (Snowhill, 2001).

Öğrencilerin not tutmasında e-kitaplar yine avantajlıdır. Metnin içinden doğrudan notlar alınabilir ve ayrı bir pencere açılarak orada gösterilebilir. Bunu yanında yine fosforlanmış bilgiler istenildiğinde geçici veya tamamen eski konumlarına dönüştürülebilir. Böylece okuyucuların fosforlama ya da alınan notlar tarafından dikkatleri dağıtılarak metne konsantre olmaları engellenmemiş olur (McFall, 2005).

E-kitap okuyucu cihazlarda okuyucu kendisi için uygun büyüklükteki fontu (yazı karakteri) veya ekran büyüklüğünü seçerek daha rahat okuyabilir. Böylelikle okumak için okuma gözlüklerine de gereksinim kalmamış olur (Day, 2001).

E-kitapların basım, dağıtım vb. ek masrafları olmadığından okuyucular e-kitapları daha uygun fiyata satın alabilirler. Hatta Project Gutenberg ve çevrimiçi halk kütüphaneleri kanalıyla klasikler gibi telif hakkı olmayan e-kitaplara ücretsiz erişilebilir. E-kitaplar satın alındığında doğrudan e-kitap okuyucu ya da bilgisayarınıza yüklenebildiğinden postadan kaynaklanan zaman kaybı gibi

aksaklıklar doğrudan ortan kalkmaktadır. Üniversitelerde ya da diğer öğretim kurumlarında her ders grubu için özel olarak hazırlanabilecek e-kitap dermeleri sayesinde öğrenciler kitap arama ve satın alma konusunda zamandan tasarruf sağlayacaklardır. Yayıncılar ya da okul tarafından web sitelerinde yayınlanarak elektronik satışı yapılacak olan bu rezerv dermelerle baskı sayısının az olması nedeniyle kitaba erişilememesi durumu ortadan kalkar (Önder, 2010).

E-kitaplar; eskimez, yıpranmaz ve kaybolmaz. Özellikler el yazması eserler ya da tarihi öneme sahip kitapların doğal ortamdan kaynaklanan küflenme, parçalanma, çürüme, yanma ve yıpranma gibi hasarlar ile kitapların sayfalarının kopması, düşmesi veya kaybolması gibi durumları tamamen ortadan kaldırarak kitapların uzun yıllar korunmasını sağlamaktadır (Önder, 2010).

Elektronik kitapların bazı dezavantajları ise;

Her teknolojik yenilikte olduğu gibi kullanım arttıkça geliştirilen standartlar yetersiz kalmakta, konu bilgi olduğundan içeriğin denetiminde yani bibliyografik denetimde, bilginin gelecek nesillere aktarılmasında elektronik ortamın yaratacağı zorluk nedeniyle derlemede ve en önemlisi hak sahiplerinin telif haklarının elektronik ortamda nasıl korunacağı konularında tüm dünyada zaman zaman sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca e-kitap endüstrisinde hızla artan yazılımlar ve donanımlarla birlikte gelişen e-kitap biçimlerinin çeşitliliği, farklı pazarlama ve dağıtım biçimleri, taraflar arası ilişkileri düzenleyen standartların ve yasaların tam belirlenmemiş olması, e-kitapların tanımlanmasında ortak bir görüş geliştirilememesi gibi sebepler de hak sahiplerinin fikri haklarının ve telif haklarının korunmasını güçleştirmektedir (Önder, 2010).

E-kitapların birbirine uymayan formatlarda üretilmesi e-kitap endüstrisinde henüz uluslararası standardın olmadığını göstermektedir. “Microsoft” ve “Adobe” şirketlerinin farklı formatlarda yazılım geliştirmiş olmaları, “Gemstar” e-kitap okuma cihazı ile okunabilen bir e-kitabın, “Palm Pilot” ve diğer cihazlar aracılığıyla okunamaması bu uyumsuzluğa örnek olarak verilebilir (Poftak, 2001).

E-kitap okuma cihazlarından bazıları her ne kadar yüksek çözünürlükte okuma olanağı sağlasalar da (Microsoft ClearType), uzun süreli (bir saatten uzun)

kullanımlarda baş ağrısı ve göz yorgunluğu ortaya çıkmaktadır. E-kitap teknolojisinin yeterince yaygınlaşmamış olması e-kitapların birtakım dezavantajlarının da olduğunu göstermektedir. En önde gelen olumsuz yönü ise bir türlü teknolojiyle barışamayan okurların ekran başında rahat olamamaları ve dikkatlerini verememelerinden kaynaklanmaktadır (bilgibelge.hümanity.ankara.edu.tr).

Eğitim alanındaki e-kitap uygulamalarında en büyük engellerden biri, içerik eksikliğidir. Yayıncılar, okullardan önemli ölçüde kayda değer bir e-kitap talebi olana kadar ders kitaplarını ve ilgili eğitim materyallerini e-kitap olarak yayınlamaktan çekinmektedirler. Dolayısıyla henüz yatırım değeri taşıyacak boyutta eğitim-öğretime yönelik e-kitaplar mevcut değildir (Anameriç & Rukancı, 2003).

Sınırlanmış ekran boyutu ve çözünürlük nedeni ile elektronik kitapların okunmasının basılı kitaplara oranla daha az memnun edici olması buna örnek olarak gösterilebilir (Landoni ve Gibb, 2000).

Elektronik kitapların tasarımında karşılaşılan önemli problemlerden biriside bilginin okunabilirliğidir. Okuyucuların büyük bir kısmı basılı kitaplardaki sayfa ve karakter boyutlarına, kelimeler ve boşluklar arasındaki oranlara, beyaz sayfa ve karakterler arasındaki tezatlık ve birçok diğer basımla ilgili unsurlara ve benzeri çok iyi tanımlanmış özelliklere alışkıntırlar. Ekrandaki metinsel bilginin okunabilirliği üzerine yapılan deneylerin sonuçları tasarım ve görsel kitapların uygulamasında çok önemli bir rol oynamaktadır (Landoni ve Gibb, 2000).

Çok sayıda insan elektronik kitabı geleneksel kitabın yerini alacak bir tehdit olarak görmektedir. Kütüphane çalışanlarının bir kısmı ve bazı kullanıcılar da bu görüşü savunarak değişime direnç göstermekte ve bu da e-kitapların tanıtılmasını engellemektedir (Rao, 2005).

3. YÖNTEM

Bu araştırmada, anasınıfına devam eden 5 yaş çocuklarına masal ğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) yöntemlerinin etkililiği incelenmeye çalışılmıştır. Bunun için deneysel bir araştırma deseni oluşturulmuştur. Desende İnsancıl yöntem uygulanan deney grubuyla, teknolojik yöntem uygulanan kontrol grubu bulunmaktadır. İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) ğretim yöntemlerinin uygulandığı gruplar arasında fark olup olmadığı incelenmeye çalışılmıştır.

3.1. Evren ve alışma Grubu

Evren :

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-ğretim yılında Konya ili umra ilçesinde bulunan Abdullah Tenekeci İ.O anasınıfı sabah ve öğlen gruplarına devam eden, normal gelişim gösteren, sağlıklı 5 yaş çocukları oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu:

Araştırmanın alışma grubunu umra ilçesine bağlı Abdullah Tenekeci İ.O anasınıfından seçilen 42 ğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu, sabahçı gruba kontrol grubu adı altında İnsancıl (Hümanist), öğlenci gruba ise deney grubu adı altında Teknolojik (E-kitap) ğretim verilmek üzere seçilmiştir. Bu ocuklar içerisinde 5 yaş grubu 11 kız ve 10 erkek olmak üzere toplam 21 ocuk İnsancıl ğretim yöntemi uygulanacak grubu, yine 5 yaş grubundan 11 kız ve 10 erkek olmak üzere toplam 21 ocuk da Teknolojik yöntem uygulanacak grubu oluşturmaktadır. Kız ve erkek sayısının eşit ve aynı yaş grubunun seçilmesine zen gösterilmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın amaçları doğrultusunda verileri toplamak için çocuklara “masal öncesi” , “masal esnası” ve “masal sonrası” başlıkları altında hazırlanan sorular sorulmuştur. İnsancıl (Hümanist) yöntemle verilen eğitimde veri toplama aracı olarak birebir masal kitaplarından yararlanılmıştır. Sorular sorulmadan önce çocuklar yarım daire şeklinde oturtularak Ezop masallarından: “Aslan Payı”,

“Beyinsiz Geyik”, “Çiftçi ile Oğulları”, “Hop Hop Tavşan”, “İnsan ile Aslan”, “Karga Karga Gak Dedi”, “Kurt Masalı”, “Kuyruksuz Tilki”, “Tembel Eşek”; La Fontaine masallarından: “Ağustos Böceği ile Karınca”, “Altın Yumurtlayan Tavuk”, “Ayının Dostluğu”, “Değirmenci, Oğlu ve Eşegi”, “Karga ile Tilki”, “Kurtla Köpek”, Kurtla Kuzu”, “Tarla Faresi ile Kent Faresi”, “Tavşanla Kaplumbağa”, Tilki ile Leylek” isimli masallar “Düz Anlatım” ve “Hikaye veya Masal Kitabından Anlatma” tekniklerinden faydalanılarak masal kitabından anlatılmıştır. Seçilen masal kitaplarının çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygunluğu, kitabın nicelik açısından doğruluğu vb. faktörler 4 uzmana sorulmuş, geçerliliği ve güvenilirliği konusunda dayanak sağlanmıştır.

Teknolojik (E-kitap) yöntemde ise çocuklar yine aynı şekilde yarım daire düzeninde oturtulmuştur. İnsancıl (Hümanist) yöntemde kullanılan masal kitabındaki resimlere Sincap Kardeş Masal Dizisi’nde geçen; Müşfik Kenter, Yıldız Kenter, Derya Baykal, Mehmet Ali Erbil’in seslendirmesi (seslendirme masal kitabında yazılı olan metinlerle birebir örtüşmektedir) eklenip oluşturulan (Windows Movie Maker 2.6) masalların E-kitap hali çocuklara izlettirilmiştir.

3.2.1. Masal Öncesi, Masal Esnası Ve Masal Sonrası Kategori Soruları

Masal öncesi, masal esnası ve masal sonrası başlıkları altında her biri 5 (beş) er sorudan oluşan sınav soruları, çocukların masal öncesi hazır bulunuşluklarını saptamak, önceki bilgilerini ortaya çıkarmak, dikkatlerini ölçmek, gördüklerini ve dinlediklerini ne denli özümlediklerini belirlemek, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak gibi birçok değeri saptamak amacıyla oluşturulmuştur. Tüm bu sorular hazırlanırken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri, uygulama yapılan yerin fiziki şartları, çocukların sosyo-ekonomik düzeyleri gibi konular dikkate alınmıştır. Masal öncesi soruların ilkinde; çocukların ara ve ana renkleri ne kadar bildikleri, ikinci soruda; gördüklerini ne kadar algılayıp dile getirdiği, üçüncü soruda; gördüğü resmi ne denli yorumladığı, dördüncü ve beşinci sorular ise çocukların canlı-cansız kavram bilgisini sınamak amacıyla oluşturulmuştur. Masal esnası başlığı altında toplanan beş soru ile ağırlıklı olarak gördüklerini hatırlama oranı ve hayal güçlerini ve dolayısıyla yaratıcılıklarını kullanma becerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Masal sonrası kategorisindeki

beş soru ile de masalın başından bitimine kadar neye ne kadar dikkat ettikleri ve masalı ne kadar özümstedikleri amaçlanmaktadır. Eğer çocuk sorulan soruyu tam bildiyse doğru, eksik bildiyse kısmen doğru, bilemediyse yanlış yapmış olarak kabul edilir.

Sorulan soruların çoğu çocukların farkındalıklarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Soruların ilk beşi masal öncesinde sorulmuş olup bu esnada sadece kitabın kapak sayfası gösterilmiştir. Bu aşamada çeşitli sebeplerle (utangaçlık, cevabı bilememe vb.) cevap vermek istemeyen çocuklar için pekiştirici cümleler (hadi bakalım sen de yapabilirsin, çok başarılısın, aferin vb.) kullanılarak, çocukların sorulara cevap vermesi sağlanmıştır.

İkinci beş soru masal esnasında, masalın can alıcı kısmında, anlatıma ara verilerek sorulmuştur. Anlatım kesilir kesilmez “masamız ne kadar heyecanlı değil mi çocuklar veya çok merak ediyorum acaba bundan sonra ne oldu” vb. konuşmalar yapılarak çocukların ilgileri tekrar çekilmeye ve bir merak duygusu oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu kısımdaki sorularla genelde şimdiye kadar masalı ne kadar dikkatle dinlediklerini ve/veya masalı ne kadar anladıklarını ve beraberinde konuyu ne kadar akılda tutabildiklerini, aynı zamanda önceki bilgiyi geri getirme ve ileriye dönük tahminde bulunma gibi kavramları da ölçmek amaçlanmıştır.

Masal bitiminde sorulan beş soruyla ise aynı şekilde geçmişteki bilgiyi geri getirme, dinlediklerini akılda tutma ve kavrama düzeyi, yaratıcılık vb. kavramlar ölçülmeye çalışılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Anasınıfına devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde kullanılan İnsancıl (Hümanist) yöntem ve Teknolojik (E-kitap) yöntemlerinin etkililiğini incelemek amacıyla yapılan çalışmanın deseni, bir deney ve bir kontrol grubunu kapsamaktadır. Bu çalışmada veri toplama işlemi 2011-2012 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Konya ili Çumra ilçesine bağlı Abdullah Tenekeci İ.O anasınıfına devam eden ve sabah-öğlen gruplarından oluşan toplam 42 öğrenci, çocukların sosyo-ekonomik, yaş ve gelişim düzeyleri de dikkate alınarak saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın içeriğini özetleyen bir dilekçe hazırlanarak Abdullah Tenekeci İ.O Müdürlüğünden izin istenmiştir.

Uygulama için gerekli izin alındıktan sonra, belirlenen tarihlerde anasınıfında eğitime başlanmıştır. Sabahçı gruptan 11 kız ve 10 erkek toplam 21 öğrenci Teknolojik Yöntemle, öğlen grubundan 11 kız ve 10 erkek toplam 21 öğrenci ise İnsancıl Yöntemle eğitim verilmek üzere araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmacı tarafından 21 çocuğa İnsancıl (Hümanist) öğretim yöntemiyle, 21 çocuğa ise Teknolojik (E-kitap) yöntemle belirlenen zaman diliminde masal anlatımına başlanmıştır. Her iki yöntem için haftanın 5 (beş) günü minimum yarım saat-masal saatlerinde-masal anlatılmıştır. Toplamda 19 masal, 45 gün içerisinde sistematik olarak anlatılmaya devam edilmiştir.

Araştırmacı tarafından verilen İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) öğretim süresince çocuklar, devam ettikleri anasınıfında, anasınıfı öğretmenleri tarafından hazırlanan yıllık plan doğrultusunda normal eğitimlerini almaya da devam etmişlerdir.

Teknolojik (E-kitap) yöntemle eğitim verilmeden önce literatürde geçen farklı E-kitap tanımlarından- masaüstü bilgisayarlar, dizüstü bilgisayarlar/ elde taşınabilen aletlerde (Personel Dijital Assistant- PDA) görüntülenebilen resim, animasyon, ses, müzik, video ve hyperlinklerini içeren çoklu model özellikleri sağlayan elektronik yayındır (Larson, 2007)- yola çıkarak araştırmacı tarafından seçilen masal kitaplarında bulunan resimler taratılmış ve bu resimlerle birebir eşleşen

anlatım (Müşfik Kenter, Sincap Kardeş yay.) da eklenerek (Windows Movie Maker 2.6), elektronik ortamda bir sesli ve görüntülü E-kitap şablonu oluşturulmuştur. Teknolojik (E-kitap) yöntemiyle eğitim verilmeden önce çocuklar hazırlanan ortam hakkında bilgilendirilmiş, masalı bu sefer kitaptan değil elektronik ortamda izleyecekleri hakkında yüzeysel bilgiler verilmiş dolayısıyla hazır bulunuşlukları pekiştirilmiştir. Her masal için uygun ortam hazırlanmış ve masal gruba izletilmeden önce sadece kapak resmi gösterilerek “masal öncesi sorular” için zemin hazırlanmıştır. Bu kategori geçildikten sonra, “masal esnası” sorularını sormak için, masal araştırmacı tarafından seçilen ve en dikkat çekici yerinde durdurulmuş, heyecanları ve ortama uyumları da pekiştirilerek sorular her çocuğa tek tek sorulmuştur. Aynı cevap veren çocuklara belli bir süre verip düşünmeleri sağlanmış ve yaratıcılıklarını destekleyerek farklı cevaplar alınmıştır. Tüm bunları yaparken çocuklara, aferin, çok güzel vb. pekiştireçler verilerek çocuklar cesaretlendirilmiştir. Son olarak masalın tamamı dinletilerek “masal sonrası” soruları sorulmuş ve cevaplar kaydedilmiştir.

İnsancıl (Hümanist) yöntemle eğitim verilirken çocuklara model olunmuş ve anlatılacak masal hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Bu yöntem için teknolojik olmayan ve İnsancıl ilkelere dayalı olarak, Teknolojik yöntemle aynı kriterler (ses ve görüntü) dikkate alınarak, masal anlatma tekniklerinden “hikaye ve masal kitabından anlatma” tekniği seçilmiştir. Teknolojik (E-kitap) yöntemi için hazırlanan masalların aynısı masal kitabı olarak çocuklara sunulmuştur. İnsancıl yöntemin ilkeleri baz alınarak onlara güven verici bir ortam hazırlanmış, uygulama süresince eleştiriden, yargılamadan kaçınılmıştır. Empatik bir tutum sergilenmiş ve bildiklerini anlatmaları için onlara fırsat verilmiştir. Anlamli öğrenme sağlanabilmesi için masal ve masalla öğreneceklerinin, çocukların kendi amaçlarına ve ilgilerine uygun olması sağlanmıştır. Öğrenenin bütün kişiliğini, onun duygularını ve aklını işin içine çeken, öğrencinin kendinden kaynaklanan öğrenme en etkili olanıdır ve sonuçları itibariyle en kalıcı olanıdır (Hesapçioğlu, 1998).

Bu sebeple sorulan sorularla tüm duygu ve bildikleri pekiştirilerek böyle bir ortam oluşturulmaya çalışılmıştır. Teknolojik (E-kitap) yönteminde kullanılan sorular aynı şekilde sorulmuş, verilen cevaplar kaydedilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma ile ilgili veriler toplandıktan sonra S.P.S.S 15.0 for Windows paket istatistik programını kullanılmak suretiyle bilgisayarda veri tabanı oluşturularak istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin masal öğretimi ile ilgili elde edilen veriler betimsel tablolarda gösterilmiştir. Verilerin analizinde Bağımsız t Testi kullanılmıştır. Farkın önem kontrolünde 0,05'lik önem düzeyi benimsenmiştir.

4.BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, hipotezlerle ilgili bulgulara yer verilmiştir. Araştırma ile ilgili veriler toplandıktan sonra S.P.S.S for Windows 15.0 paket istatistik programı kullanmak suretiyle bilgisayarda veri tabanı oluşturularak istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Tablo 1 araştırmaya katılan çocukların yaş ve cinsiyetine göre dağılımı, Tablo 2 cinsiyet arasındaki farklılıkları, Tablo 3-4 grupların anlatılan masala verdikleri cevapları ve Tablo 5 masallar arası farkı gösteren sonuçları kapsamaktadır.

Tablo.1 Örnekleme oluşturan çocukların yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımını gösteren tablo

TABLO 1	5 YAŞ KIZ		5 YAŞ ERKEK	TOPLAM		
	S	%	S	%	S	%
KULLANILAN YÖNTEM	S	%	S	%	S	%
İNSANCIL (HÜMANİST) YÖNTEM	11	52.3	10	47.6	21	100
TEKNOLOJİK (E-KİTAP) YÖNTEM	11	52.3	10	47.6	21	100
TOPLAM	22	52.3	20	47.6	42	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan çocukların yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı görülmektedir. Teknolojik (E-kitap) öğretim yönteminin kullanıldığı gruptaki çocukların % 52,3’ ünün 5 yaş kız, % 47,6’sının 5 yaş erkek olduğu görülmektedir. İnsancıl(Hümanist) öğretim yönteminin kullanıldığı gruptaki çocukların % 52,3’ünün 5 yaş kız, % 47,6’sının 5 yaş erkek olduğu görülmektedir.

Kız ve erkek öğrenci sayısının eşit olarak seçilmesi de araştırmanın uygulama kısmında ve en son verileri toplarken ek bir kolaylık sağlamıştır. Çocukların yaş gruplarının da aynı olması, sorulan sorulara verilen cevapları

sınamada araştırmacıya kolaylık sağlamıştır. Tüm bu eşit koşullar araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmada da fayda sağlamıştır.

Tablo. 2 Katılımcıların, masal anlatım süreçlerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

TABLO 2.		KIZ				ERKEK			
		N	$\bar{X}$	S	P	N	$\bar{X}$	S	P
MASAL ÖNCESİ TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	209	7.81	3.481	0.008	190	8.66	3.847	0.002
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	209	7.01	2.618	0.008	190	7.53	3.133	0.002
MASAL ANI TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	209	7.83	3.422	0.005	190	8.58	3.783	0.002
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	209	6.98	2.618	0.005	190	7.48	2.940	0.002
MASAL SONRASI TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	209	7.66	3.433	0.001	190	8.48	3.899	0.001
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	209	6.69	2.438	0.001	190	7.32	3.055	0.001
GENEL TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	209	23.30	10.152	0.003	190	25.72	11.345	0.001
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	209	20.68	7.368	0.003	190	22.34	8.842	0.001

Tablo 2’ de kız öğrencilerin masal öncesi, masal anı ve masal sonrası olarak kategorilendirilen sorulara verdikleri toplam cevaplar, deney ve kontrol grubunda anlamlı farklılık arz etmektedir ($p<0,05$). Erkek öğrencilerin masal öncesi, masal anı ve masal sonrası olarak kategorilendirilen sorulara verdikleri toplam cevaplar, deney ve kontrol grubunda anlamlı farklılık arz etmektedir. Tablo 4’teki verilere bakıldığında; masal öncesi, masal anı ve masal sonrası sorularına verilen cevaplarda, kız çocukları erkek çocuklardan daha iyi bir performans sergilemişlerdir. Yine bu tabloda İnsancıl yöntem, Teknolojik yöntemle göre daha üstün görünmektedir ($p<0,05$).

Ortaya çıkan bu farklılığın birçok sebebi olabilir. Kızların daha üstün bir performans sergilemesi tesadüfi olabileceği gibi genetik, sosyo-ekonomik düzey,

geçmiş yaşantılar, araştırma esnasında çocuğun hissettikleri, araştırma yapılan ortam vb. gibi konular da etkili olabilir. Erkek çocukların daha düşük bir performans değerine sahip olmaları ise yukarıda sayılan sebeplere doğru orantılı bir gelişme göstermiş olabilir. Erkek çocuklardaki bu performans düşüklüğü sayılan özelliklerden sadece bir tanesine bağlanamaz ve dolayısı ile tek bir kriterle değerlendirme yapılamaz.

Tablo. 3 Katılımcıların masal anlatma yöntemlerindeki masal anlatma süreçlerinin karşılaştırılması

TABLO 3	KULLANILAN YÖNTEM	N	$\bar{X}$	S	P
MASAL ÖNCESİ TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	399	8.22	3.679	0.000
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	399	7.26	2.883	0.000
MASAL ANI TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	399	8.19	3.614	0.000
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	399	7.22	2.784	0.000
MASAL SONRASI TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	399	8.05	3.680	0.000
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	399	6.99	2.763	0.000
GENEL TOPLAM	İNSANCIL(HÜMANİST) YÖNTEM	399	24.45	10.791	0.000
	TEKNOLOJİK(E-KİTAP) YÖNTEM	399	21.47	8.135	0.000

Tablo 3 incelendiğinde deney ve kontrol grubundaki çocukların 15 soruya verdikleri toplam cevaplar arasında da anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. İnsancıl (Hümanist) Öğretim Yöntemi ile anlatılan masala verdikleri cevaplar Teknolojik (E-kitap) yöntemine göre daha üstündür ($p<0,05$).

E-kitap okuma cihazlarından bazıları her ne kadar yüksek çözünürlükte okuma olanağı sağlasalar da, (Microsoft ClearType) uzun süreli (bir saatten uzun) okuma yapıldığında baş ağrısı ve göz yorgunluğu ortaya çıkabilmektedir (Rukancı ve Anameriç, 2003).

Kitaplarla büyüyen çocuk konuşmaya başladığında kitapları nasıl tutacağını, sayfaları nasıl çevireceğini, metnin soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru

okunacağını bilir. Konular ve resimler arasında ilişki kurabilme yeteneğine sahiptir. Resimlerdeki küçük ayrıntıları görebilir, ritmik tekrarları söyleyebilir, hikayenin gelişim sırasını tanımlayabilir (Glazer, 1986).

Gönen' e göre (1994) kitabın anadilini iyi konuşan yetişkinler tarafından okunması ve soruların bir amaca hizmet edecek şekilde sorulması, çocuğun dinleme, anlama yeteneğinin gelişmesini, kelime hazinesinin artmasını, gramere uygun düzgün cümle kurmasını sağlar. Okul öncesi dönemde kitaplarla ilişki kurularak düzenli ve bilinçli bir dil öğrenimi kuran çocuk ilköğretime başladığı günden itibaren okuma ve yazma becerisi geliştirmekten kolaylıkla zevk alacaktır. Bu değerlendirme İnsancıl (Hümanist) yöntemin Teknolojik (E-kitap) yöntemden daha üstün olmasını destekleyecek nitelikte olabilir.

Araştırma kapsamında masallar arasındaki farklılıkta incelenmiştir. Tablo 4 te sonuçlar görülebilir.

Tablo 4 te çıkan sonuçlara bakıldığında çocuklara anlatılan 19 adet masal arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Masalların çoğu hayvan masallarından oluşmaktadır ve tüm masallar gibi, dinleyiciye çeşitli dersler vermektedir. Araştırma için hayvan konulu masallara ağırlık verilmesi, çocukların ilgilerini daha fazla cezbetmesinden ve bu tip masalları dinlemekten daha çok hoşlanmalarından kaynaklanmaktadır.

Hayvan masalları kısa masallardır. Bu masallarda kıssadan hisse vermek esastır. Hayvan masallarında dinleyici, düşünmeye ve ibret almaya yönlendirilir. Bu masallarda, eğitici nitelikler ön planda olmakla beraber, eğlendiricilik özelliği ağır basmaktadır (Bilkan, 2009).

Bunlar diğer masallardan daha kısa olurlar. Başlama tekerlemeleri yoktur, ortada ve sonda gelen tekerlemeler ya hiç söylenmez, ya da diğer masallardaki kadar önemli tutulmaz. Hayvan masallarında çoklukla hayvanlar kendilerine özgü nitelikleri yitirmiş, kılık değiştirerek insan değerini almışlardır. Hayvan masalları tıpkı fıkralar gibi, bir düşünceyi güçlendirmek, örnek vermek, ibret dersi vermek vb. gerekli hallerde yeri gelmişken anlatılır (Güleç, 1988).

Okul öncesi çocukları, özellikle 4 ve 5 yaşındaki çocuklar daha çok kahramanları çocuk ve hayvan olan öykülerden hoşlanırlar. Bu çağın sonuna doğru ise kendilerine masal ya da öykü okunmasından hoşlanırlar. Bu masal ve öyküler bol resimli olmalıdır. Bu dönemi olumlu olarak yaşayan çocuklarda kitaba ve okumaya karşı derin bir ilgi doğar (Görgü, 2006).

Tablo 4. Masallar arası farkı gösteren tablo

MASAL TİPİ	MASAL ÖNCESİ TOPLAM	MASAL ANI TOPLAM	MASAL SONRASI TOPLAM	GENEL
Karga İle Tilki	7.19	6.86	714	2119
Kurtla Kuzu	7.14	740	688	2143
Değirmenci ,Oğlu ve Eşeği	6.90	750	724	2164
Ağustos Böceği İle Karınca	7.50	793	686	2229
Aslan Payı	7.64	7.07	7.57	22.31
Kurtla Köpek	7.50	7.64	7.17	22.36
Tembel Eşek	7.76	6.95	7.64	22.40
İnsan İle Aslan	6.57	7.45	8.38	22.55
Tavşan İle Kaplumbağa	7.31	7.98	7.26	22.83
Tilki İle Leylek	7.19	8.50	7.14	22.93
Kurt Masalı	8.02	7.12	7.79	23.02
Ayının Dostluğu	7.88	7.71	7.43	23.36
Kuyuksuz Tilki	7.62	7.93	7.81	23.50
Çiftçi Ve Oğulları	8.36	7.74	7.40	23.60
Beyinsiz Geyik	8.29	7.29	8.02	24.17
Altın Yumurtlayan Tavuk	7.98	8.76	7.43	24.52
Tarla Faresi İle Kent Faresi	8.86	7.90	7.76	24.69
Karga Karga Gak Dedi	8.71	8.38	7.60	25.21
Hop Hop Tavşan	8.57	8.26	8.38	25.21
p	0.932	0.988	0.999	1.000

Araştırma kapsamında sorulan sorulara verilen cevaplarda incelenmiştir. Tablo 5 te sonuçlar görülebilir.

Tablo.5 Katılımcıların masal anlatma yöntemlerindeki masal anlatma süreçlerindeki cevaplarının karşılaştırılması

TABLO 5	SORU SAYISI	SORULAR	KULLANILAN YÖNTEM	N	$\bar{X}$	S	P
M A S A L Ö N C E S İ	1.	Kapakta hangi renkleri görüyorsunuz?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.55	0.781	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.32	0.598	0.000
	2.	Kapakta neler görüyorsunuz?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.61	0.797	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.41	0.659	0.000
	3.	Bu masalın ismi sizce ne olabilir?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.80	0.820	0.009
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.66	0.737	0.009
	4.	Bu resimde canlı olanlar hangileridir?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.58	0.794	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.39	0.655	0.000
	5.	Bu resimde cansız olanlar hangileridir	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.67	0.827	0.001
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.49	0.712	0.001
M A S A L A N I	1.	Şimdiye kadar hangi hayvanları(ve/veya insanları) gördünüz?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.50	0.766	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.22	0.509	0.000
	2.	Gördüğünüz bu hayvanlar(ve/veya insanlar) gerçek hayatta nerede yaşarlar?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.62	0.799	0.001
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.44	0.676	0.001
	3.	Masaldaki hayvanlar(ve/veya insanlar) neredeler?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.57	0.786	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.35	0.636	0.000
	4.	Buraya kadar geçen olayları anlatabilir misin?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.69	0.801	0.002
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.53	0.686	0.002
	5.	Bundan sonra ne olmuş olabilir?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.81	0.790	0.010
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.68	0.722	0.010
M A S A L S O N R A S I	1.	Masalın ismi neydi?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.47	0.746	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.24	0.543	0.000
	2.	Masalda anlatılanlar nerede geçiyordu?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.56	0.793	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.32	0.607	0.000
	3.	Sizce...nasıl birisiydi?Nereden anladınız?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.60	0.796	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.40	0.661	0.000
	4.	Sizce ...nasıl birisiydi?Nereden anladınız?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.67	0.806	0.000
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.45	0.670	0.000
	5.	Bu masal bize neyi anlatmaya çalıştı?	İnsancıl(Hümanist) Yöntem	399	1.76	0.804	0.001
			Teknolojik(E-kitap) Yöntem	399	1.58	0.697	0.001

Deney ve kontrol grubu arasındaki masal öğretime ilişkin farklılığın anlamlı olup olmadığı “Bağımsız t Testi” ile tespit edilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, Teknolojik ve İnsancıl öğretim yöntemlerinin kullanıldığı grupların masalı öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Bu bulgu İnsancıl (Hümanist) yöntemle verilen eğitimin Teknolojik (E-kitap) yöntemi ile verilen eğitime göre daha etkili olacağına ilişkin araştırma hipotezini desteklemektedir.

E-kitapların eğitimde kullanılması kuralların çok ötesindedir. E-kitapların basılı kitapları temel aldığımızda birçok avantajları olmakla birlikte, düşük yazı ve grafik kalitesi, elektronik aygıt ihtiyacı (bilgisayar ya da e-kitap okuyucusu), daha az konforlu olması, bilgisayardan okuma pozisyonunun dikey ve rahatsız edici olması gibi bazı dezavantajları da vardır (Gregorio, Rodrigez ve diğerleri, 2002). Bu da araştırmanın sonucuna destek olacak nitelikte bir tanım olarak değerlendirilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmanın amacını anasınıfına devam eden 5 yaş çocuklarına masal öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E-kitap) yöntemlerini karşılaştırmak oluşturmaktadır. Çumra ilçesi Abdullah Tenekeci İ.O anasınıfından toplam 42 öğrenciye verilen masal öğretiminden sonra, çocukların farkındalık vb. kriterlerini ölçmek amacıyla, (masal öncesi, masal anı ve masal sonrası kategorilerinden oluşan) 15 adet soru sorulmuştur. Elde edilen bulgular istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma sonunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir,

Hazırlanan sorular istatistiksel olarak değerlendirildiğinde; Teknolojik (E-kitap) ve İnsancıl (Hümanist) öğretim yöntemlerinin kullanıldığı grupların masalı anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). İnsancıl (Hümanist) öğretim yönteminin kullanıldığı öğrencilerin Teknolojik (E-kitap) yöntemle öğretim alan öğrencilere göre daha başarılı olduğu saptanmıştır. İnsancıl (Hümanist) yöntem ile öğretim alan ile Teknolojik (E-kitap) yönteminin kullanıldığı grupların masal anlama düzeyleri cinsiyete bağlı olarak değerlendirildiğinde; İnsancıl yöntemle öğretim alan kız öğrenci grubu ve Teknolojik yöntemle öğretim alan kız öğrenci grubu erkeklerle karşılaştırıldığında masalı kavrama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$).

İnsancıl yöntem ile Teknolojik yöntemi karşılaştırmak amacıyla çocuklara anlatılan 19 adet masal arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Bunun sebebi anlatılan masallarının çoğunun hayvan masalı olması ve aynı kriterleri ölçmeyi amaçlamalarından kaynaklanabilir.

5.2. Öneriler

Anne Babaya Öneriler

Anne babalar çocuklarını erken yaşta kitapla tanıştırmalıdır. Onları kitabın dokusuyla, resimleriyle, kitabın büyüğü dünyasıyla baş başa bırakmalıdır. Okuma yazmayı bilmeyen çocuklarını, kitabın resimlerini göstererek onların hayal

güçlerini genişletmelidirler. Kitapla birebir iletişim kurmalarını yani kitaba dokunarak gerekirse-büyük boy- kitapların üzerine oturarak kitabı ve içinde anlatılan masalı tam anlamıyla hissetmelerini sağlamalıdır.

Anne babalar günlük yaşantılarında kendileri de kitaba gerektiği önemi verip, çocuklarına örnek olmalıdırlar. Çünkü çocuklar davranışlarının çoğunu taklit yoluyla öğrenirler.

E-kitaplar henüz gelişim aşamasında olup, kaliteli kitap bulma konusunda anne-babalara bilgi verilmelidir.

Öğretmenlere Öneriler

Öğretmenler, anasınıflarında, kreşlerde, bağımsız anaokullarında masal saatlerinde çocuklara masal anlatacakları zaman, karşısında bulunan öğrencilerinin hayal güçlerini, yaratıcılıklarını, beklentilerini tam anlamıyla karşılamak için mümkün olduğunca masal kitaplarından faydalanmalıdırlar.

Öğretmenler gerektiğinde çocuğu kitapla kavuşturarak, içinde bulunan kahramanları kendisinin keşfetmesine, ayrıntıları kendisinin görmesine, sadece resimlere bakarak masalı kendisinin tamamlamasına fırsat vermelidirler.

Öğretmenler masal anlatırken masalı çekici kılmak için jest ve mimiklerini tam ve yerinde kullanmalıdırlar. Gerektiği zaman masalda adı geçen kahraman gibi davranarak, onun gibi ses çıkararak, yürüyerek vb. çocukları masalı büyüdü dünyasına çekmeye çalışmaktadırlar.

Okul öncesi dönemde çocuğu iyi edebiyat örnekleriyle karşılaştırma onun hayatına renk katar, dünyaya bakış açısını geliştirir, kitaplarla olmanın mutluluğunu yaşatır ve ileride iyi bir okuyucu olmasını sağlar. Bu sebeple okul öncesi öğretmenleri üstlendiği görevin ne denli önemli olduğunun farkında olmalıdırlar.

Masallar yapı itibarıyla okul öncesi dönem çocuğunun ihtiyacı olan hayal unsurları ile birlikte çocuğun kişilik ve davranış gelişiminde çocuğa yol gösterecek olan iyilik, doğruluk, adalet, eşitlik sabır gibi kavramları da bünyesinde barındırır. Bu sebeple öğretmenler anlatacakları masala yeterince hakim olmalı ve bu kavramları çocuklara doğru empoze etmelidirler.

Öğretmenler çocuğun dil gelişimini destekleyecek, tekerleme, şiir, parmak oyunları, maniler vb. ile masalı pekiştirmeli ve çocukları bu konuda cesaretlendirmelidirler.

Öğretmenler okulda okunan masal kadar evde de bunun devamını sağlamak amacıyla, çocukların aileleriyle iş birliği içinde olmalıdırlar. Ailelerle görüş alışverişinde bulunmalı ve masal ve masal kitaplarının önemi konusunda onları da bilinçlendirmelidirler.

Araştırmacıya Yönelik Öneriler

Bu çalışmada araştırma süresi yaklaşık 45 gün içerisinde tamamlanmıştır. Başka bir çalışmada bu süre daha geniş bir zamana yayılarak derinlemesine veri toplanabilir.

Araştırmada ağırlıklı olarak hayvan masallarına yer verilmiştir. Bir başka çalışmada diğer masal türleri ve bununla ilgili çalışmalar yapılabilir.

Araştırma tek bir okulda aynı sosyo-ekonomik düzeye sahip çocuklarla yapılmıştır. Bir başka çalışmada farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip çocukların verdikleri cevaplar incelenebilir. Bununla birlikte bu çalışmadaki 42 olan çocuk sayısı da artırılabilir. Aynı zamanda yaş grupları farklılaştırılabilir. Bunlar arasında da karşılaştırma yapılabilir.

Bu çalışmada e-kitap için bilgisayar kullanıldı. Başka bir çalışmada Tv, CD vb. gibi farklı teknolojilerin kullanıldığı araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Okul öncesi kurumlarda, öğretmenlerin masal anlatımında hangi teknikleri kullandıkları ve bu tekniklerin etkililiği konusunda başka bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Abacı, O. (2004). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Ağakay, M. A. (1966). *Türkçe Sözlük*. ANKARA: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Akçıl, S. (2002). Stefan Zweig' in Biyografileri Aracılığıyla Avrupa Aydınlanmasının Birey İnsanı. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri Ve Edebiyatı A.B.D.

Akyüz, A. & Akbaytürk, T. (2006). Konsorsiyumlarda Elektronik Kitap Sağlama Modelleri Ve Türkiye Örneği: eBrary. *Türkiye' de İnternet*. Ankara.

Anameriç, H. & Rukancı, F. (2003). E-kitap Teknolojisi ve Kullanımı. *Türk Kütüphaneciliği*, s. 147-166.

Aral, N., A. Kandır ve M. Can Yaşar (2002). *Okul Öncesi Eğitim Ve Okul Öncesi Eğitim Programı*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Arı, M.& Bayhan P. (1999). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Atılğan, D. (2006). *İletişim Teknolojileri Çağında Değişen Bilgi Hizmetleri*. Mart 22, 2012 tarihinde <http://eprints.rclis.org/archive/00006361/01/Do%20%27FanAt%20BilganB%20BOLD%20R%20B0.doc> adresinden alındı

Barnard, S. (1999). *Libraries and E-kitaps: opportunities and issues*. Şubat 26, 2012 tarihinde Future of Print Media Journal: <http://www.futureprint.kent.edu/articles/barnard01.htm> adresinden alındı

Başal, H. A. (2005). *Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Başaran, İ. E. (1996). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.

Bayrı, M. H. (1936). *Halk Masalları Hakkında*. İstanbul: HBH Yayınları.

- Bilkan, A. F. (2009). *Masal Estetiği*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bingöl, F. (2001). İnternette Kitap Bedava. *P.C. Net İçinde*, 62-64.
- Boratav, P. N. (1942). Halk Edebiyatı Dersleri. *Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Enstitüsü Neşriyatı*.
- Boratav, P. N. (1992). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Boratav, P. N. (1982). *Folklor Ve Edebiyat*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Cavanaugh, T. (2002). *E-kitaps and Accommodations*. University of North Florida.
- Civaroğlu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Çılgınsınar, A. S. (2006). Çocuğa Büyülü Bir Dünyanın Kapılarını Açmak. *Milli Eğitim Dergisi*, 172.
- Çotuksöken, B. (1998). *Kavramlara Felsefe İle Bakmak*. İstanbul: İnsancıl Yayınları.
- Day, R. (2001). Reading the Future. *Populer Mechanics*, 178(4) pp.82-85.
- De Jong, M. (2003). How Well Studied are Elektronik Books to Supporting Literacy? *Journel of Early Childhood Literacy*, Vol 3(2).
- Demiray, U., & Gürcan, H. İ. (2005). *Yayın Etiği Bağlamında Elektronik Yayınlarda Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*. *Selçuk İletişim*. Mart 03, 2012 tarihinde http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&=TSOS&ano=54573_af1f275ee743260e20b41c4bb968bcc2 adresinden alındı
- Demirdöğen, P. (2003). Milli Eğitim Tarafından Yayınlanan 6-15 Yaş Arası Çocukların Okuyabileceği Kitapların Eğiticilik ve Görsellik Açısından Tasnifi, Dil ve Anlatım Yönlerinden Eleştirel Bir Şekilde İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı*.
- Demirel, Ö. (2008). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayınları.

Derman, S. (2002). Anadil (Türkçe) Öğretiminde Masal Metinlerinin Kullanılması. *Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Devellioğlu, F. (1962). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat.* Ankara: Doğu Matbaası.

Diaz, P. (2003). Usability of Hypermedia Educational E-kitap. *D-lib Magazine*, 9.

Dilidüzgün, S. (1996). *Çağdaş Çocuk Yazını- Yazın Eğitime Atılan İlk Adım.* İstanbul: YKY .

Ekin, N. (1994). *Endüstri İlişkileri.* İstanbul: Beta Dağıtım.

Elçin, Ş. (1993). *Halk Edebiyatına Giriş.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Emecan, N. (1998). *Türkçe Sözlük.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Funk, K., & Pontillo, A. (1998). *Elektronic books and text materials for person with disabilities.* Şubat 26, 2012 tarihinde http://dinf.org/csun_98_131.htm adresinden alındı

Glazer, J.I. (1986). *Literature for Children.* Ohio.

Gökalp, Z. (2009). *Küçük Mecmua* (Cilt 18). (Prof.Dr.Şahin Filiz, Çev.) Yeniden Anadolu ve Rumeli Mudafa-i Hukuk Yayınları.

Göker, A. (2009). *Bilim Ve Teknoloji Politikalarına Giriş İçin Enformasyon Toplumu Üzerine Kavramsal Bir Yaklaşım Denemesi.* Mart 13, 2012 tarihinde Mülkiye Dergisi: http://mulkiyederigi.org/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=63&id=825:bilim-ve-teknoloji-politikalara-giri-icin-enformasyon-toplumu-uezerine-kavramsal-bir-yaklam-denemesi-aykut-goeker adresinden alındı

Gökşen, E. N. (1985). *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gönen , M., & Balat, G. U. (2002). Çocuk Kitaplarına Yeni Bir Yaklaşım: İnternette Resimli Çocuk Kitapları. *Türk Kütüphaneciliği*, ss. 163-170.

Gönen, M. (1989). Oyuncak ve Kitabın Çocuğun Gelişimi Açısından Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 13-15.

Gönen, M. (2005). Dil Gelişiminde Çocuk Kitaplarının Rolü. *Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*.

Görgü, A. (2006). Masalların Çocuğun Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimine Katkısı. 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*. Ankara.

Gregorio-Rodriguez, C., Llana-Diaz, L. F., & Pareja-Flores, L. F. (2002). A System to Generate Elektronik Books on Programming Exercises.

Güleç, H. (1988). *Halk Edebiyatı*. İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayınları.

Günay, U. (1992). *Masal*. Ankara: Türk Dünyası El Kitabı.

Güney, E. C. (1948). *En Güzel Türk Masalları*. Ankara: Varlık Yayınları

Gürer, C. (2007). Özel Öğretim Yöntemleri (ders notları). *Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yapı Eğitim Bölümü*.

Hawkins, D. T. (2000). Elektronik Books. *Online 24(4): 14-25*

Hesapçioğlu, M. (1988). *Öğretim İlke ve Yöntemleri-Eğitim Programları ve Öğretim*. İstanbul: Beta Basın Dağıtım.

İşman, A. (2001). *Teknolojinin Felsefi Temelleri*. Mart 29, 2012 tarihinde Sakarya Üniversitesi: <http://www.ef.sakarya.edu.tr/dergi/efdergisayi.pdf> adresinden alındı

Keser, H. (2005). *İnsan Bilgisayar Etkileşimi ve Sağlığa Etkisi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kirschenbaum, H. (1975). The catalogue for humanizing education. *Saragota Springs*.

Klein, M. (2001). Constructivist practice, pre-service teacher education and change: The limitations of appealing to hearts and minds. *Teachers&Teaching:Theory&Pratice*, 7(3), pp.257-269.

Koç, M., Yasemin Y., Zekeriya D. ve Mustafa Ç. (2001). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kunoş, İ. (1925). *Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: İkbâl Kütüphanesi Yayınları.

Kuzgun, Y. (1985). Psikolojide İnsancıl Yaklaşım. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.

Kuzu Sarar, T. (2002). Öykünün Çocuğun Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimine Katkısı Bağlamında Öykü Seçimi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*.

Küçükahmet, L. (1995). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

Küçükahmet, L. (2008). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayınları.

Landoni, M., Wilson, R., & Gibb, F. (2000). From the Visual Book to The WEB Book: The Importance of Design. *MCB University Press*, s. 6.

Larson, E. C. (2007). *A Case Study Exploring The "New Literacies" During a Fifth-Grade Electronic Reading Workshop*. Kansas State University: <http://www.krex.kstate.edu/dspace/bitstream/2097/352/1/EvaLottaLarson2007.pdf> adresinden alınmıştır

Levin, C. (2000). Exploring the effects of talking book software in U.K primary classrooms. *Journal of Research in Reading*, 23(2), ss. 149-157.

McFall, R. (2005). Elektronik Textbooks That Transform How Textbooks Are Used. *The Elektronik Library*, 1(1), ss. 23-27.

Megep. (2008). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi-Özel Eğitimde Türkçe Dil Etkinlikleri*. Ankara.

Nas, R. (2002). *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Nelson, R. (1982). *Danışma Psikolojisi Kuramları*. Cassell Education Limited.

Oğuzkan, Ş., & Oral , G. (1998). *Kız Sanat Okulları İçin Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: M.E.B Yayınları.

Oğuzkan, A. F. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Devlet Basımevi.

Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Önder, I. (2010). Elektronik Kitap Olgusu ve Türkiye'de Durum. *Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Ankara.

Önder, I. (2011). e-Kitap ve Dünyada Elektronik Kitap Yayıncılığı. *Türk Kütüphaneciliği*, 25(1), ss. 97-105.

Özkartal, Z. M. (2007). *Okumanın e-hali*. Mart 25, 2012 tarihinde Milliyet Gazetesi Eki: :www.milliyet.com.tr/27/07/06/kitap/akit.html adresinden alındı

Poftak, A. (2001). Getting a read on E-kitaps. *Technology&Learning*, s. 21(9), ss. 22-30.

Rogers, C. (1959).). *A Theory of Therapy, Personality and Interpersonal Relationships as Developed in the Client- Centered Framework*. In Koch, S(Ed) *Psychology: A study of a Science*. . New York: Mc Graw Hill.

Rogers, C. (1961). *On Becoming a Person*. Boston: Houghton Mifflin.

Saban, A. (2004). *Öğrenme Öğretme Süreci-Yeni Teori ve Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sakaoğlu, S. (1973). *Gümüşhane Masalları, Metin Toplama ve Tahlil*. Ankara.

Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Seyidoğlu, B. (1985). *Masal*. İstanbul: Türk Dili Ve Edebiyatı Ansiklopedisi.

Sezen, Y. (1998). *Hümanizm ve Atatürk Devrimleri*. İstanbul: Ayışığı Kitapları.

Snowhill, L. (2001). *E-kitaps and Their Future in Akademik Libraries*. Mart 13, 2012 tarihinde D-Lib Magazine: <http://dlib.anu.edu.au/dlib/july01/snowhill/07.snowhill.html> adresinden alındı

Şahin, İ. (2004). Postmodern Çağ&Hümanist Eğitim. 8. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya.

Tan, Ş. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Taşpınar, M. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Tekin, M., Güleş, H. K., & Öğüt, A. (2003). *Değişim Çağında Teknoloji Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tuğrul, B. (2002). 4-10 Yaş Grubunda Çocukları Olan Ailelerin Çocuk Kitapları Hakkındaki Görüşlerinin ve Tutumlarının İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Varış, F. (1994). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Konya: Atlas Kitabevi.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2000). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2003). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yeşilyaprak, B. (2001). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1980). *Çocuk Ruh Sağlığı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları,TTK Basımevi.

Yörükoğlu, A. (1983). *Aile ve Çocuk*. Ankara: Aydın Kitabevi.

Yüksel, M. (1987). Muhteva İtibariyle Çocuk Yayınları ile Okul Çağı Çocuklarının Psiko-Sosyal Gelişimleri Arasındaki İlişkiler. *Çocuk Yayınları Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.

Zembat, R. (2005). *Okul Öncesi Eğitimde Nitelik*. İstanbul: Morpa Yayınları.

MASALLARIN KAYNAKÇASI

- Ezop. (1994). *Aslan Payı*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Beyinsiz Geyik*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Çiftçi ile Oğulları*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *HopHop Tavşan*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *İnsan İle Aslan*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Karga Karga Gak Dedi*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Kurt Masalı*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Kuyruksuz Tilki*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- Ezop. (1994). *Tembel Eşek*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Ağustos Böceği ile Karınca*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Altın Yumurtlayan Tavuk*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Ayının Dostluğu*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Değirmenci, Oğlu ve Eşeği*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Karga İle Tilki*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Kurtla Köpek*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Kurtla Kuzu*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.
- La Fontaine, J. (2002). *Tarla Faresi ile Kent Faresi*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.

La Fontaine, J. (2002). *Tavşanla Kaplumbağa*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.

La Fontaine, J. (2002). *Tilki İle Leylek*. İstanbul: Mini Çocuk- Oda Yayınları.

Kenter, M., Kenter, Y., Erbil, M. A., & Baykal, D. (Seslendirenler). (1999). *Sincap Kardeş Masal Dizisi*. [A. Yayıncılık, Hazırlayan] İstanbul.

EKLER

Ek1-Anlatılan Masalların Kapak Resimleri

Ek2-CD

2.1-Masal Resimleri

2.2-Masalların Seseleştirilmiş Hali

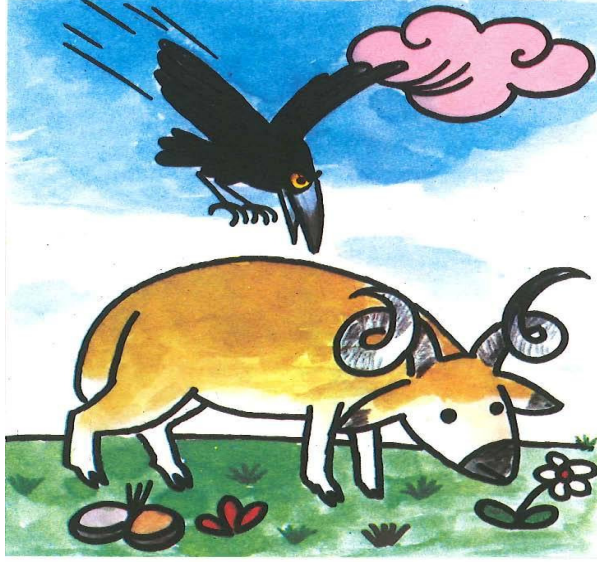
2.3-Görüntü ve Seslerin Birleştirilmesi ile Oluşan Masalların Son Hali

Ek3-İzin yazısı

EZOP MASALLARI
KARGA KARGA
GAK DEDİ

MINI ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI
HOPHOP TAVŞAN

MINI ÇOCUK YAYINLARI

**LAFONTEN
AYININ DOSTLUĞU**

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

**EZOP MASALLARI
BEYİNSİZ GEYİK**

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI
ASLAN PAYI

MINI ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN
ALTIN YUMURLAYAN TAVUK

MINI ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

DEĞİRMENÇİ OĞLU VE EŞEĞİ

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

KURTLA KÖPEK

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN KARGA İLE TİLKI

MINI ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI İNSAN İLE ASLAN

MINI ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

KURTLA KUZU

MINİ ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

TİLKİ İLE LEYLEK

MINİ ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

TAVŞANLA KAPLUMBAĞA

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI

TEMBEL EŞEK

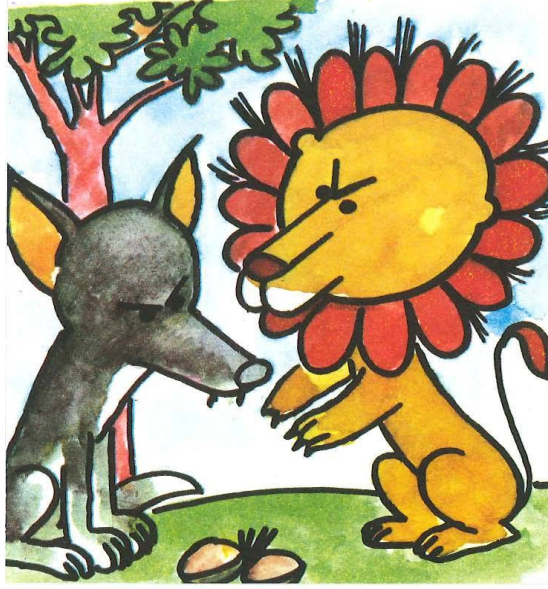

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI
KURT MASALI

MINI ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN
TARLA FARESİ İLE KENT FARESİ

MINI ÇOCUK YAYINLARI

LAFONTEN

AĞUSTOSBÖCEĞİ İLE KARINCA

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

EZOP MASALLARI

KUYRUKSUZ TİLKİ

MİNİ ÇOCUK YAYINLARI

ABDULLAH TENEKECİ İ.O MÜDÜRÜLÜĞÜNE,

Çumra/KONYA

Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim anabilim dalı Okul Öncesi bilim dalı alanında yüksek lisans yapmaktayım. Yüksek lisansımın tez aşamasındayım. Bu amaçla okulunuz anasınıfı sabahçı ve öğlenci grupta bulunan 5-6 yaş grubundaki toplam 42 öğrenci ve anasınıfı olanaklarını kullanarak; 01.03.2012-15.04.2012 tarihleri arasında, tez konum olan "Okulöncesi Dönemde Masal Öğretiminde İnsancıl (Hümanist) ve Teknolojik (E- book) Yönteminin Karşılaştırılması" başlığı altında uygulama ve araştırma yapmak istiyorum.

Çalışma da sabahçı grupta bulunan 21 öğrenciye belirtilen zaman aralıklarında sistematik olarak masal saatlerinde- belirlenen masallar "Teknolojik (E- book) Yöntem" ile anlatılacaktır. Öğlenci grupta çalışmaya katılacak 21 öğrenciye ise yine masal saatlerinde "İnsancıl (Hümanist) Yöntem" ile masal anlatılacaktır. Ve bu süre zarfında ortaya çıkan sonuçlar hazırlanan kriterler doğrultusunda değerlendirilecek ve tezin uygulama aşaması tamamlanacaktır.

Tüm bunlar yapılırken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınacak, herhangi bir olumsuz duruma sebebiyet vermeyecek, aksine onların hayal güçleri, yaratıcılıkları, dil gelişimi vb. gibi birçok alanlarına da katkıda bulunulmuş olacaktır.

Yukarıda açıklanan durum kapsamında uygulama için izniniz doğrultusunda,

Gereğinin yapılmasını arz ederim

Faruk Kırsıçlı Doğan

OLUR

28 ŞUB 2012

Mehmet EGIN
Okul Müdürü